

SEKTÖRDEN HABERLER

BÜLTENİ
ÖZEL SAYI

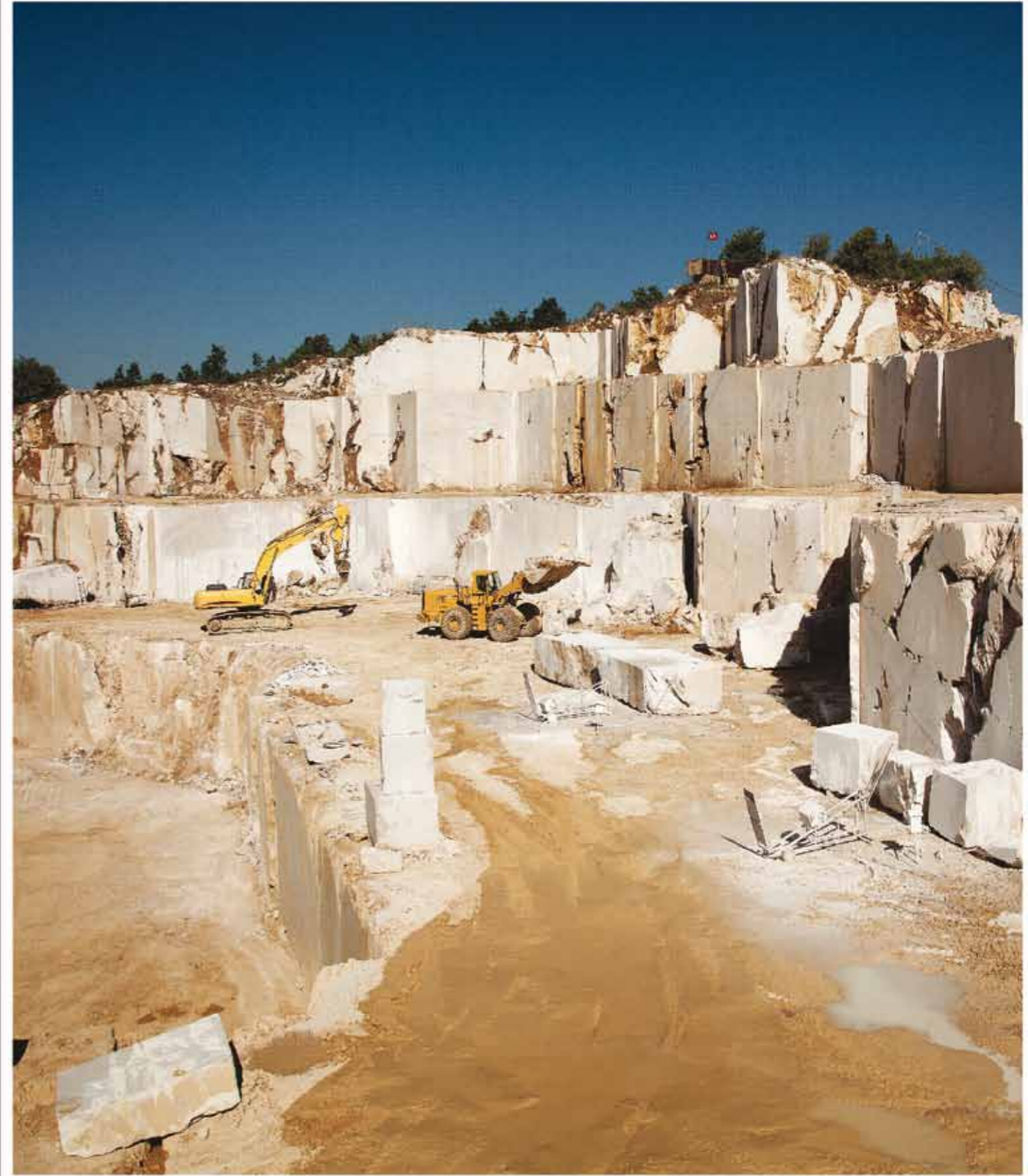

4 Aralık Dünya Madenciler Günümüz Kutlu Olsun

PARK ELEKTRİK Yaklaşık %35
Hissesi İMKB'de işlem gören şirket, Siirt Madenköy'de
konsantre bakır üretimi yapmakta olup bölgede önemli
bir yatırım ve istihdam kaynağıdır.

ciner

TÜRKİYE MADENCİLER DERNEĞİ:
MADENCİLİK SEKTÖRÜ
BAŞKANLAR KONSEYİ BİRLİĞİ
VE EUROMİNES
(AVRUPA MADEN ENDÜSTRİLERİ
BİRLİĞİ) ÜYESİDİR.

TÜRKİYE MADENCİLER DERNEĞİ SEKTÖRDEN HABERLER BÜLTENİ

TMD ADINA SAHİBİ ve YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Mustafa SÖNMEZ

YAYIN KURULU
M. Atılgan SÖKMEN
B. Benjamen PINTO
Melih TURHAN
M. Mete YEŞİL

EDİTÖR
Evren MECİT ALTIN

YAYIN TÜRÜ
Yerel Süreli Yayın

YÖNETİM YERİ
İstiklal Cad. Tunca Apt. No: 233 - 1 / 1
Beyoğlu - İSTANBUL
Tel: 0212 245 15 03 Fax: 0212 293 83 55
info@turkiyemadencilerderneği.org.tr
www.turkiyemadencilerderneği.org.tr

Kasım 1992'den beri yayımlanan
Sektörden Haberler Bülteninin tirajı
2000 adet olup, Madencilik Sektörü
ile ilgili firmalara, Bakanlıklara,
TBMM üyelerine, ilgili kamu kuruluşlarına,
üniversitelere, dernek ve
vakıflara gönderilmektedir.
Sektörden Haberler Bülteni 3 ayda bir
yayımlanmaktadır.

Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.
İmzalı yazılardaki görüş ve düşünceler
yazarlarına aittir.
Derneği ve bülteni sorumlu kılmaz.

**YAYINA HAZIRLAYAN VE
BASKI HİZMETLERİ**
Berr Ajans ve Organizasyon
Matbaa Hizmetleri
Mecidiyeköy Mah. Şehit Ertuğrul Cad.
Canitez İş Merkezi No: 3/13 Mecidiyeköy
Şişli / İSTANBUL
Tel : 0212 272 05 60
Fax : 0212 272 05 60
www.berrajans.com
info@berrajans.com

İçindekiler

4 ARALIK DÜNYA MADENCİLER GÜNÜ.....5
2012 Kutlamaları Programı

DÜNYA MADENCİLER GÜNÜ TARİHÇE.....8
Kim Bu Kızcağız?

ÜYELERİMİZDEN HABERLER.....12
• ÇBİ'de Enerji Verimliliği Çalışmaları
• ÇBİ "Yenilikçi Operasyon Projesi"ni Başlattı
• ÇBİ "Çevre ve Madencilik Sempozyumu"na
Altın Sponsor Oldu
• "Ekin Maden 2013"de Krom, Çinko ve Bakır
Cevheri İhracatında Pazar Payını Büyütmeyi
Hedefliyor!

**TÜRKİYE'DE MADENCİLİK YATIRIMLARI
YEMEĞİ.....18**
Maden Sektörü İstanbul'da Toplandı

TMD ÇEVRE BİRİMİ.....23
TMD Çevre Birimi 4. Kurul Toplantısı 09
Ekim 2012 tarihinde Dr. Caner Zambak, Dr. A.
Vedat Oygür (Koza Altın İşletmeleri), Barış
Y. Keser (Şişecam), Mehmet Eğriboyunoğlu
(Çayeli Bakır İşl. A.Ş.) Samih Özgen, Aslıhan
Derdiyok ve Çağrı Ertem'in (Madkim Maden
ve Kimya San. ve Tic. Ltd. Şti.) katılımıyla
gerçekleşmiştir.

TÜRKİYE'DEN MADENCİLİK HABERLERİ
Türkiye'nin İlk Maden Müzesi 2013'te
Açılacak!.....20
• Kuzey Biga Madencilik Fidan Dikti

VI. Uluslararası Taş Sempozyumu Düzenlendi
.....26

Doğal Taşın İhracat Üssü Natural Stone Yoğun
İlgi Gördü!.....28

Eti Krom Beklentisine Göre Ferrokrom
Şirketleri Birleşecek.....30

Maden Türkiye Fuarında Yüzde 90 Büyüme!
.....34

Sondajın "Kurt"u.....36

77 Yıl Önce Biz Gidiyorduk, Şimdi Onlar Bize
Geliyor!.....38

**MİNERAL VE METALLERİN GÜNLÜK
KULLANIMI 40**

MADENCİLİK VE EKONOMİ 42
Metalik Madenlerde Konsantrasyon Maliyeti
Nasıl Hesaplanır

MADENCİLİK VE ÇEVRE.....45
Türkiye Kalkınmasının Sürdürülebilirliği
Açısından Doğal Kaynaklardan Yararlanma
Sorunları

MADENCİLİK VE HUKUK
• Maden İşletme Faaliyetlerinin Kapsamı ve
Zenginleştirme Tesisleri 54
• Madencilikte Önemli Bazı Ülkelerde
Maden Hukuku ve İlgili Mevzuat: Kanada
Quebec 60

DÜNYA'DAN MADENCİLİK HABERLERİ
Maden Devi 5.4 Milyar Euro'luk Kesintiye
Gidiyor 68
• Asbest Madeni Bilim Adamlarının
Araştırma Alanı Oldu

İran'a "Altın" Yapıtırımı Geliyor.....70
• İran Uranyum Üretimini Artırabilir

Antalya Limanı'ndan Çin'e 1 Milyar Dolarlık
Doğal Taş İhracatı!.....71
• En Zengin Uranyum Madeni Keşfedildi

ANILARLA MADENCİLİK.....74
Bir Zamanlar Bir "Krom Komitesi" Vardı

DUYURULAR.....80
• Mersem 2012
• Türkiye 23. Uluslararası Madencilik
Kongresi ve Sergisi
• 4. Maden Makinaları Sempozyumu
• Avrasya - MENA Demir Çelik Zirvesi

KAPAK FOTOĞRAFI
www.scxhu.com

Önsöz

Değerli Dostlar

4 Aralık Dünya Madenciler Günümüzü bir kez daha idrak ederken, tüm yaşamışlıklara rağmen, bu günü inançla, sevgiyle ve neşe içinde bayrama dönüştürebiliyor isek, bu güzellikleri yaşıyor ve yaşatabiliyor isek, ne mutlu bizlere.

Yıl içindeki yayınlarımızda siz okurlarımızı, dünyada ve ülkemizdeki madencilik sektöründeki gelişmeler, yasal düzenlemeler, çevresel etkiler, teknolojik ve finansal imkânlar konuları öncelikli olmak üzere, sektörde yapılan ulusal ve uluslararası etkinliklerden haberdar etme gayreti içinde olduk.

Yıl nasıl mı geçti?

Madencilik sektörü, 2012 yılına dünyada ve ülkemizdeki menfi beklentilerin aksine oldukça umutlu ve heyecanlı girmişti. Hükümetin, cari açığı kapatabilmek ve 2023 Türkiye Vizyonu'na ulaşabilmek için, reel sektörün gelişip güçlenmesini ve üretime yönelik büyümeyi öncü güç olarak görmesi, bu amaçla da yeni teşvik tedbirleri ile yatırım ortamının iyileştirilmesi adımlarını atması, sektörün şevk ve heyecanını kamçılıyordu.

Bu olumlu iklimin verdiği ivme ile sektörde, yeni maden alanlarını devreye sokmak, yeni maden rezervleri bulmak, bilinenleri genişletmek amacıyla yapılan harcamalar yanında, yeni iç ve dış bağlantılar da gerçekleştirildi.

Yaz aylarına oldukça heyecanlı ve gayretli giren madenciler, 16.06.2012 tarihli Başbakanlık Genelgesi ile birlikte kendilerini bir anda içinden çıkılmaz bir kaosun içinde buldular.

Ne yazık ki, bu güne kadar bu konuda yapılan tüm girişimlerden hiçbir sonuç alınamamıştır.

Sektörde, yeni arama ruhsatı, işletme izni için gerekli olan orman izinleri başta olmak üzere, diğer izinlerin alınması imkânsız hale gelmiştir.

Yani sözün bittiği yere mi gelindi?

HAYIR.

Bu duruma razı olamayız, ülkemizin lokomotif sektörü olma yolunda önemli adımlar atmış olan madencilik sektöründe çok ciddi hasarlara sebep olacak bu durumun düzeltilmesi için, gerekli olan her platformda, ilgili her mercide ve her koşulda mücadele azmimizi yitirmeden birlikte hareket etmeliyiz, edeceğiz.

Buna yürekten inanan ve örgütsel gücünü daha da pekiştireceğine güvendiğimiz madencilerimize, güzel günler yakında diyerek, bütün madencilerin 4 Aralık Dünya Madenciler Günü'nü kutluyorum.

Mustafa SÖNMEZ
Yönetim Kurulu Başkanı

www.turkiyemadencilerderneği.org.tr

**İNTERNET SİTEMİZİ
ZİYARET ETTİNİZ Mİ ?**

4 Aralık Dünya Madenciler Günü 2012 Kutlamaları Programı

TÜRKİYE MADENCİLER DERNEĞİ

İSTANBUL MADEN İHRACATÇILARI BİRLİĞİ

4 ARALIK 2011 SALI

- 10:30 GALATASARAY LİSESİ'NİN ÖNÜNDE TOPLANILARAK TAKSİM'E MADENCİ YÜRÜYÜŞÜ YAPILMASI
- 11:00 TAKSİM CUMHURİYET ANITINA ÇELENK KOYMA VE BASIN AÇIKLAMASI
- 17:00 - 19:00 GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE MADENCİLİK ANILARI SÖYLEŞİSİ

Konuşmacılar

Sn. Prof. Dr. Mahir VARDAR İstanbul Teknik Üniversitesi Öğretim Üyesi
Sn. Iain ANDERSON Çayeli Bakır İşletmeleri Genel Müdürü
Sn. Ömer YENEL İstanbul Teknik Üniversiteler Birliği Başkanı

- 19:00 - 20:00 KOKTEYL - Sheraton İstanbul Maslak Hotel
- 20:00 - 01:00 GALA YEMEĞİ - Sheraton İstanbul Maslak Hotel

İNTERNET SİTEMİZ YAYINDA...

www.turkiyemadencilerderneği.org.tr

TÜRKİYE Madenciler
Derneği
SEKTÖRDEN HABERLER BÜLTENİ

İstiklal Cad. Tunca Apt. No: 233 - 1/1
Beyoğlu - İSTANBUL
Tel: 0212 245 15 03
Fax: 0212 293 83 55
info@turkiyemadencilerderneği.org.tr

LF90D™ YERÜSTÜ SONDAJ MAKİNASI

Global Sondaj Ürünleri

SINIFININ EN VERİMLİ MAKİNESİ

Bu iddiamızı desteklemek için makinenin ne 5322 Nm. lik torkundan ve 153 kW. lık gücünden, ne de teorik kapasitelerinin tümünü aşarak yaptığı 1250 metrelik NQ ve 90 derece başyukarı sondajlardan bahsedeceğiz.

Biz verimlilikten başka bir şey anlıyoruz:

Tüm dizayn aşamalarında "önce iş güvenliği" prensibi esas alınan makinede işgücü kayıplarınızı önlemek amacıyla otomatik kilitlemeli morset bariyeri, hidrolik olarak yana kayabilen morset grubu ve kablo uzatmalı ilave acil stop düğmeleri standart olarak sunulmaktadır.

Son derece sade hidrolik ve yapısal dizaynı ile bir yandan kolay kullanım ve bakım imkanı sunarken, diğer yandan teleskopik kulesi, hidrolik olarak kayabilen alt kule bölümü ve kamyon yada palete montaj seçenekleriyle tam mobilizasyon sağlıyor.

LF90D sondaj makinesi hakkında daha fazla bilgi alabilmek için bizi online ziyaret edin:
www.mapek.com

BOART LONGYEAR™

www.BoartLongyear.com • ASX:BLY

U.S. Patent Nos. 7,770,868; 7,779,932; patents pending

mapek
MACHINE ve SANAYİ LTD. ŞTİ.

MAPEK Makine ve Sanayi Ltd. Şti.
Via Tower İş Merkezi, Nergiz Sok. No:7/13 Söğütözü 06530 - Ankara
Telefon: 0 (0312) 219 0 219 Faks: 0 (312) 219 0 218
www.mapek.com mapek@mapek.com

TÜRKİYE'DE NİKEL KOBALT MADENCİLİĞİNİN ÖNCÜSÜ
THE PIONEER OF NICKEL COBALT MINING IN TURKEY

Ceyhun Atıf Kansu Caddesi 114 Bayraktar Center
D Blok 3. Kat No:5-6 Balgat / ANKARA
Tel: +90 312 583 78 78 • Fax: +90 312 583 78 79
www.metanikel.com.tr

Kim Bu Kızcağzı?

Tayfun ÖZUSLU
Maden Yüksek Mühendisi

Yılın hiçbir gününü boş bırakmayarak belirli bir aziz veya azizenin adına adanmış yortularla kutlayan Katolik Cemaati, Aralık'ın 4'ünü de madencilerin piri olan Santa Barbara'ya tahsis etmiş. Ülkemizde yıllardır kutlanan Dünya Madenciler Günü'nün kökeni ve evveliyatı da anılan yortudan kaynaklanıyor. Bu geleneğin ülkemizde nasıl ve ne zaman benimsendiği konusu ise değişik yorumlara açık; örneğin, merhum ağabeyimiz A. Reşit Gencer'in aktardığına göre, " ... İlk Zonguldak'taki mektep açıldığı vakit, gelen profesörlerin çoğu Belçika'dan geldiği için, bu Hocalar Türkiye'ye bu adeti sokmuşlar. ." ve ondan sonra 4 Aralık, Madencilik Günü olarak bizde de kutlanmaya başlamış. Rivayet muhtelif, ama kesin olan tek şey kökü oldukça dışarıda olan bir geleneğe sahip olmamız; zira, Osmanlı Arşivleri'nin belgelediği gibi, yüzyıllar önce "Memaliki Şahane"nin arazisindeki çeşitli madenleri çıkartan ve işleyen "kürreci taifesi"nin büyük bir çoğunluğu Devletli Hünkar'ın "reaya kulları" idi. Anadolu ve Rumeli'nin tek mil reaya taifesi ise son derece dini bütün Ortodoks Ehli olarak, kendilerince de Mir addedilen Katolikler' in geleneklerine zerrece itibar etmezlerdi. Öte yandan, Belçika'lı profesörlerden çok daha önce, işçisi, şefporyonu ve patronları ile birlikte Hırvat Madencileri'nin Zonguldak'a ayak bastığı ve bu insanların, mezhep kavgalarını bugün hala sürdürece kadar dini bütün Katolikler olduğu da keza dikkate alındığında, 4 Aralık kutlamalarının ülkemize Hırvatistan'dan ithal edilmiş olması ihtimalinin pek zayıf olmadığı görülebilecektir. Nereden, nasıl ve ne zaman geldiği bir yana, ama St. Barbara'nın kim olduğu ile niçin madencilerin piri olduğu yönündeki sorulara cevap aramaya çıktığımız zaman, Vatikan'da yazılan resmi tarih ile yetinmek zorunda kalıyoruz.

Vaktiyle, Roma İmparatorluğu'nun Bitinya Vilayeti'nin merkezi olan Nicomedia'da (yani, bugünkü İzmit'te) yaşayan Dioscorius adında soylu ve varlıklı bir bürokratın Barbara adlı bir kızı varmış. O zamanlar yabancı, azınlık ve Roma sınırlarının dışında kalan herkes bu adla çağırıldığı için, bir kodamanın kızına niye bu adın verildiği de meçhul; diyelim ki Barbara adı İzmit'te dönemin modasıymış. **Bu kızın özel eğitimi için tutulan iki öğretmenin birisi** - zamanın en illegal öğretisi olan Hıristiyanlık gibi kökü dışarıda aşırı cereyanlara kapılıp üşüttüğünden olsa gerek - aslında sanat, bilim ve klasik grekoromen ideolojisi-ni öğretmekle yükümlü olduğu **güzel öğrencisini kafakola alarak vaftiz edivermiş.** Hala koruma altında olan 9. yüzyıl elyazması vakanüvis kayıtlarına göre, Barbara, uzun boylu esmer, parlak saçlı ve yeşil gözlü bir cihan afeti olduğundan, etrafında kendisine hayran kalmayan erkek bırakmamış. Bu duruma fena halde içerleyip sabrı taşan Dioscorius, kafasına göre bir kısmet çıkana kadar, kızını evlerinin yakınına inşa ettirdiği bir kuleye kapatmış. İyi aile terbiyesi alarak büyümüş Barbara, beybabasının sözünü ikiletmeyerek kendine zindan olacak kulenin yapımını merak ve tevekkül içinde izlemiş ve korkunç sırrını sadık hizmetçisinden başka herkesten saklamış.

Babasının kuleyi ören duvarcı ustasına iki pencere açmasını buyurduğunu duyan Barbara'nın bir üçüncüsünü de kendisi için açmaları yolundaki isteği yerine getirilmiş; gayet tabiidir ki cahil ve putperest baba Kutsal Üçlü kavramından bihabermiş.

Gel zaman, git zaman, kulenin inşaatı bitince- içine taşınan

Barbara günlerini dua etmek, nefis körletmek ve tefekkürle dalmak gibi etkinliklerle geçirmeye başlamış. Ne var ki, evin içinde iyiden iyiye aykırı birinin yaşadığını ve bunun da kendi öz-kızı olduğunu günün birinde, her nasılsa, öğrenen Dioscorius, "Hıristiyan bir kızım olacağına, olmaz olsun!" hesabıyla, korkunç bir öfkeye kapılarak, kızını kendi elleriyle öldürecek kadar zıvanadan çıkmış. Öfkesi dindikten sonra kendine hakim olan zalim baba, fevri çıkışlar yerine, Barbara'yı adli makamlara teslim etmenin, bürokratik itibarı ve haysiyeti açısından, daha pragmatik bir çözüm olacağına ve İmparator'un sadık ve şerefli bir hizmetkarına da ancak böyle bir çözümün yaraşacağı kanısıyla, biçare Barbara'yı Roma Hukukunun adaletine havale etmiş. Rivayete göre kendisi de Barbara'nın aşıklarından biri olan yargıç Marcion, önce, kızın başını çelik elyafdan dokunma kumaşlarla sarmalarını askerlerine buyurmuşsa da kızın yüzünden akan kanları görünce, bu gaddarlığa daha fazla dayanamayıp bir hücreye kapattırılmış. Ertesi gün Barbara'nın bütün yaralarının kapandığını görünce, hain baba hiddet ve aşık yargıç da hayretler içinde kalmışlar; elbette ki gecenin bir vakti hücreyi ziyaret eden meleklerin yaptığı pansumandan bihabermişler. Bunun üzerine, dozunu da arttırarak, işkenceye devam kararı alınmış. Bunca yoğun zulüm karşısında isyan eden sadık hizmetçi de hidayete erince, her ikisine birden işkence tezgahının yolu gözükmüş.

İki gencin ayakları dibine bir ateş yakılmış; lakin, alevler kendiliğinden sönmüştür. Bunun üzerine, kızları giysilerini soyup kırbaçlayarak sokak sokak gezdirmişler. Ancak, eziyeti izleyenler, Barbara'nın yeniden giydirildiğini ve işkencelerden hiçbir iz kalmadığını hayretle gözlemişlerse

de mucizelere mantıklı bir açıklama getirememişler. Nihayet, kesin çözüm kararına varan yetkililer, idamın infazını da bizzat zalim baba Dioscorius'a ihale etmişler. Ne var ki öz kızının başını vurmak üzere keskin kılıcını havaya kaldıran Dioscorius, anında gökten inen bir yıldırımla yanarak helak olmuş ve ardından küllerini bile bulamamışlar.

St. Barbara'nın nasıl ve ne zaman öldüğü kesin olarak bilinmemekle birlikte, olayların, Maksimus Tracius (235-238) veya Maksimus Daia (308-313) adlı imparatorların hüküm sürdüğü dönemlerde geçtiği sanılmaktadır. Barbaristan illerine doğru yıllık izine çıkan Roma Ahlakı öylesine şükut etmiştir ki, bir imparatoru boğazlamaksızın bir diğerini tahta çıkarmanın imkanı kalmamıştır. Sonunda, Diocletianus'un tahta çıkmasıyla birlikte anarşi son bulmuş ve bu hükümdar, seleflerinin akıbetine uğramamak için payitahtını İzmit'e nakletmiştir. St. Barbara'nın kalıntıları da 6. yüzyılda imparator Justinianus'un talimatıyla İstanbul'a taşınmış ve birkaç yüzyıl sonra Venedikliler tarafından "kalk gidelim" edilerek Torcello'daki St. Giovanni kilisesinin bahçesine gömülmüştür.

Yukarıda özetlenen efsanenin Latin, Süryani ve Kıldani dillerinde yazılmış antik versiyonları da mevcut olup muhtelif dillere, özellikle Cermen dillerine, tercüme edilmiştir. Anılan versiyonlarda mekanlar değişmekte ve örneğin, St. Barbara, Toskanya, Roma ve hatta Antakya gibi antik şehirlerde de zühur edebilmektedir; ancak hikayenin özü hep aynıdır.

Böyle hünerleri olan bir azizeye, gayet tabiidir ki, sürekli hayatı tehlikelere maruz olarak çalışan zenaat erbabının, öncelikle, sahip çıkması gerekmez miydi? Nitekim, aynen öyle oldu; yeraltının karanlık, nemli, gizemli ve binbir belalı dehlizlerinde çile doldurup duran ve meslekleri üzerinde temellendirdikleri mitler, fabllar ve safsatalar ile-cin, peri, arap, karakancalos, gnomus, vs. türden karanlık

sakini muhtelif mahlukatın icadına öteden beri zaten teşne olan madenciler, ani ölümlere karşı muafiyet kesbedip şerbetlenen bu hatunun himmet ve şefaatine daha fazla kayıtsız kalamayarak onu kendilerine pir seçtiler. Daha sonra, aradan yüzyıllar geçti ve sadece madenciler değil, topçular, istihkamcılar, gemiciler, itfaiyeciler, vs. gibi sürekli tehlike altında yaşayan diğer meslek erbabı da St. Barbara'yı kendilerinin piri olarak benimsediler.

St. Barbara'nın görkemli bereketinin, denizlerin azgın dalgalarıyla boğuşurken, kendinden medet uman Hollanda'lı gemiciler eliyle Avrupa Limanları'na C8&F bazında ithal edildiği ve oradan da Freiberg, Kuttenberg, Chemnitz ve Löben gibi Orta Avrupa'daki madencilik merkezlerine ulaştırıldığı tahmin ediliyor: Miladi takvimin en eski yortusu olan St. Barbara günü, artık, Avrupa'nın sadece ortasında değil, her yerinde ve ayrıca Katolik olmayan ülkelerde de kutlanıyor. Andlar'ın karlı doruklarında, kutup dairesinin buzlu tundralarında, ekvatorun balta girmemiş jangıllarında, uçsuz bucaksız çöllerde, sanayileşmiş ülkelerin is ve pustan kararmış metropollerinde ve dünyanın daha dört bir köşesinde tabiatı arzla kapışıp boğuşan madenciler, inançları uğruna ölüme kafa tutan gencecik bir kızcağzın çektiği eziyetleri vesile ederek, her 4 Aralık günü bir araya gelip geriye bıraktıkları bir yılın yorgunluğunu üzerlerinden atmaya çabalyorlar.

KAYNAKLAR

- 1- A. Reşit Gencer: Yaşayan En Eski Maden Mühendisi İle Söyleşi, Teknokrat Dergisi, Nisan 1986
- 2- Ahmet Refik: Osmanlı Devrinde Türkiye Madenleri <967-1200>, Enderun Yayınevi, 1989.
- 3- P. Lucio Condaio: En Samimi Dostlarımız, Vatikan'ın İstanbul Başkonsolosluğu Yayınları, 1988
- 4- Pan Elmon : Legendary Saint Barbara, Mining Engineering, Kasım 1985.

4 ARALIK DÜNYA MADENCİLER GÜNÜMÜZ KUTLU OLSUN

Türkiye Madenciler Derneği Yönetim Kurulu

PENAmaden

www.penamaden.com

Kayaları dize getiren teknolojiler...

- ▶ Havalandırma Fanları ve Aksesuarları
- ▶ Havalandırma Fan Tüp ve Aksesuarları
- ▶ Yeraltı Yükleyici Taşıyıcı Boşaltıcı Makineler (LHD)
- ▶ Maden ve Tünel Islak Şatkirit Makineleri
- ▶ Maden ve Tünel Kamyonları
- ▶ Maden ve Tünel Mikserleri
- ▶ Roadheader Tünel Makineleri
- ▶ Maden ve Tünel Destek Sistemleri
- ▶ Üstten Darbeli Sistemler için Kaya Delici Malzemeler

- ▶ Delik Dibi Sistemler için Kaya Delici Malzemeler
- ▶ Twinheader Kazıcı Ataçmanlar
- ▶ Konveyör Sistemleri
- ▶ Değirmen Bilyaları
- ▶ Jeoteknik Ölçüm ve İzleme Sistemleri

Merkez Ofis

Koza Sokak No: 59 GOP 06700 Ankara TÜRKİYE
Tel: +90 312 443 00 70 Faks: +90 312 443 00 69

Ankara Servis

İvedik Organize Sanayi Bölgesi 648. Sokak 6 06370 Ankara TÜRKİYE
Tel: +90 312 394 62 64 Faks: +90 312 394 62 67

İstanbul Ofis

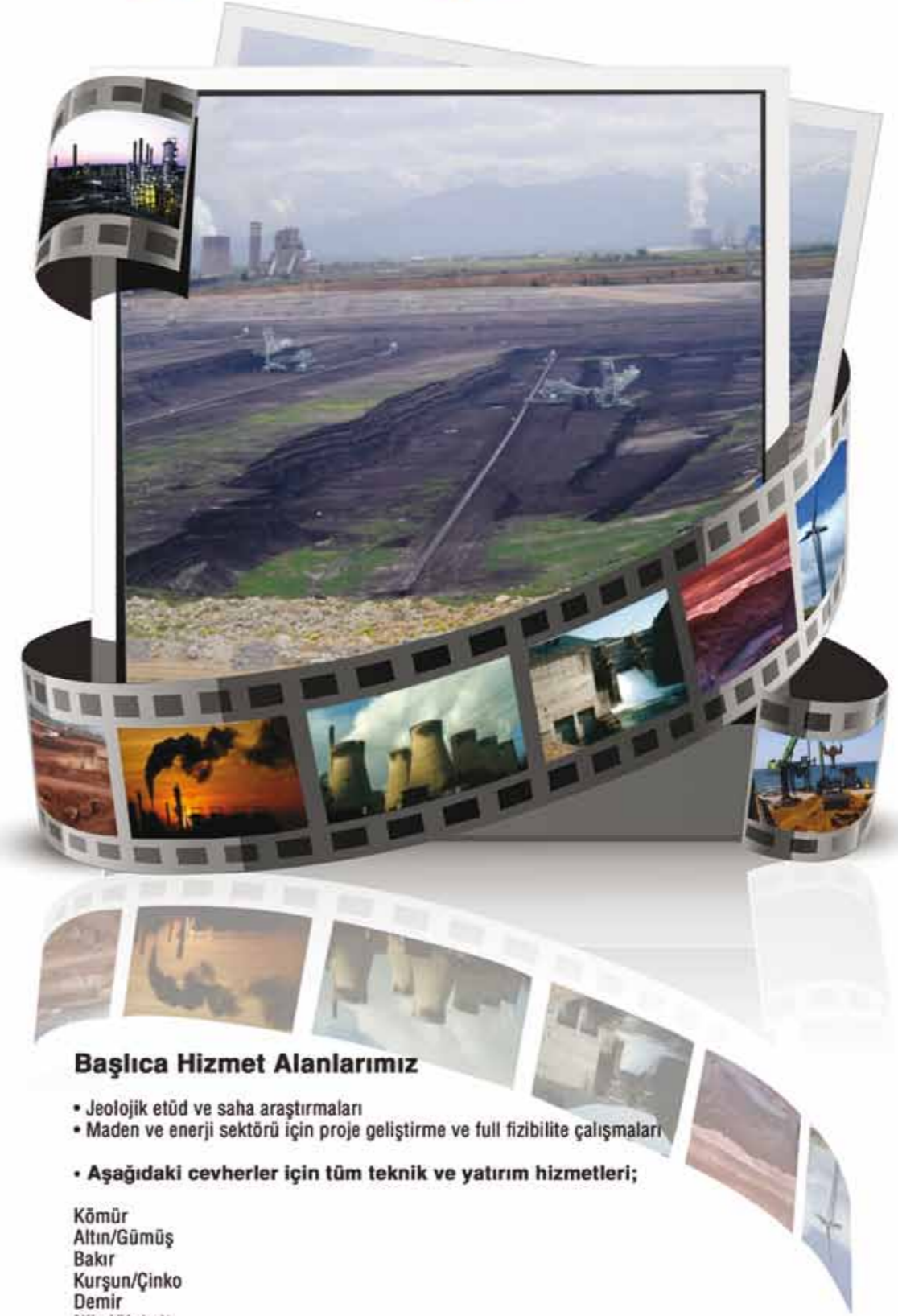
Hekimata caddesi No: 53 Emirgan Sarıyer 34467 İstanbul TÜRKİYE
Tel: +90 212 323 56 90 Faks: +90 212 323 68 57

İstanbul Servis

İSTOÇ 2.Ada 122 İkitelli 34552 İstanbul TÜRKİYE
Tel: +90 212 659 76 20 Faks: +90 212 659 76 30

Egemad Energy & Mining Consultancy

Başlıca Hizmet Alanlarımız

- Jeolojik etüd ve saha araştırmaları
- Maden ve enerji sektörü için proje geliştirme ve full fizibilite çalışmaları

- Aşağıdaki cevherler için tüm teknik ve yatırım hizmetleri;

Kömür
Altın/Gümüş
Bakır
Kurşun/Çinko
Demir
Nikel/Kobalt
Alüminyum
Endüstriyel Mineraller

- Cevher zenginleştirme tesisleri için mühendislik hizmetleri
- Türkiye'deki maden ve enerji projeleri için yabancı yatırımcı danışmanlık hizmetleri
- Ürün pazarlama danışmanlık hizmetleri

Ceyhun Atif Kansu Cad. 112 Cevat Muratal İş Merkezi Kat: 5 No: 28 06520 Balgat-Ankara-Türkiye
Tel: +90 312 472 39 65 Fax: +90 312 472 39 68
www.egemad.com

ÇBİ’de Enerji Verimliliği Çalışmaları

Çayeli Bakır İşletmeleri (ÇBİ) doğayı korumada üzerine düşen görevi yapmak ve artan enerji maliyetlerini aşağı çekmek hedefiyle, enerji verimliliği ve enerji tasarrufu alanında bir dizi çalışma başlattı. Kurum içinde oluşturulan Enerji Yönetim Ekibi şu alanlarda çalışmalar yapıyor: Enerji tasarrufu ve verimlilik projeleri, enerji tasarruf bilinci yaratma, enerji temin maliyetlerinin düşürülmesi, enerji izleme sistemi, enerji şirket politika ve prosedürlerinin oluşturulması, sera gazı azaltımı vb.

ÇBİ Genel Müdürü Iain Anderson’a, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Endüstriyel Yatırımlar ÇED Dairesi Başkanı M. Oğuz Güner tarafından plaket verildi.

Enerji Yönetimi Projesi’nde ilk olarak, tesis bünyesinde üretim kalitesi ve miktarı düşürülmeden, ürün başına tüketilen enerji miktarını azaltarak “Aynı iş daha az enerjiyle nasıl yapılabilir?” ve “Nasıl enerji tasarrufuna ulaşılabilir?” sorularına cevap arayışına başlandı. Bunun paralelinde, yapılan toplantılarla enerji tasarrufunun önemine değinildi ve her bir öneri kaydedilerek plan oluşturuldu. Tesis içinde kapasitesi yetersiz olduğu için aynı anda çalışmak zorunda kalan ana ve yedek ekipmanlar tanımlandı. ÇBİ, tüm bu çalışma ve planlamalar

doğrultusunda enerjiden elde edilen tasarruf miktarlarını arttırmayı, daha güçlü yatırımlar için bir birikim fırsatı olarak görüyor.

Enerji verimliliği bakımından işletmeyi “check-up”tan geçirmeyi amaçlayan Enerji Etüdü çalışması da devam ediyor. Enerji Etüdü; işletmenin enerji verimliliğini ortaya çıkarmak için yapılacak ölçüm ve testleri kapsıyor.

Tüm ekipmanlar ölçüm ve testlerden geçirilerek enerji verimlilikleri belirlenecek. Bu testler sonucunda ekipmanlardan alınan veriler, olması gereken değerlerle karşılaştırıldıktan sonra gün yüzüne çıkacak tasarruf fırsatları değerlendirilerek, enerji tüketiminin düşürülmesi amaçlanıyor.

ÇBİ “Yenilikçi Operasyon Projesi”ni Başlattı

Çayeli Bakır İşletmeleri (ÇBİ), yoğun analizler sonucunda geliştirilen, işletme maliyetinde tasarruf sağlanmasına ve işletilebilecek hammadde hedeflerinin gerçekleştirilmesine yönelik “Yenilikçi Operasyon Projesi”ni Ekim ayında başlattı.

“Yenilikçi Operasyon Projesi”nin iki ana amacı var: Daha iyi verimlilik sağlamak üzere, davranışların değişimi yoluyla geçmiş yıllarda karşılaşılan maliyet bazındaki artışların geriye çevrilmesi; ve maden üretimini arttırmak. ÇBİ ve Celerant Danışmanlık Ajansı’nın çalışanlarından oluşturulan ortak bir ekibin geliştirdiği projenin spesifik hedefleri ise özetle şöyle:

• Maden üretiminde, daha yüksek verim ve üretim iyileştirmeleri ile elde edilmesi düşünülen artış

• Bakım çalışan ve amir verimlilik artışı ile beraber, parça değişim maliyetlerinde düşüş

• Cevher işleme tesisinde ton başına daha az enerji kullanımı

Proje uygulamasının toplam 42 hafta sürmesi bekleniyor. Bakım ile ilgili iyileştirmelerin 26 haftada, madendeki iyileştirmelerin ise 42 haftada sağlanacağı tahmin ediliyor. Projeden sağlanacak olan yararların sürdürülebilir hale getirilmesi de temel amaçlardan biri.

ÇBİ “Çevre ve Madencilik Sempozyumu”na Altın Sponsor Oldu

Çayeli Bakır İşletmeleri (ÇBİ), 14-16 Kasım 2012 tarihinde Trabzon’da gerçekleştirilen “Çevre ve Madencilik Sempozyumu”na Altın Sponsor olarak destek verdi.

Madencilik sektörünün önemli buluşma platformlarından biri olan sempozyuma ÇBİ, yöneticilerden oluşan yedi kişilik bir ekiple katıldı. ÇBİ ekibinde Genel Müdür Iain Anderson, Genel Müdür Yardımcısı Dr. Sabri Altınoluk, Emniyet Sağlık ve Çevre Müdürü Mehmet Eğriboyunoğlu, Dış İlişkiler Müdürü Dr. Ercan Balcı, Tesis Müdürü Erkan Erkaya, Maden Mühendisi Mustafa Yazıcı, Çevre Yüksek Mühendisi Fatih Çoban yer aldı. ÇBİ’nin sempozyuma verdiği destekten dolayı Genel Müdür Iain Anderson’a bir plaket takdim edildi.

Sempozyum çerçevesinde ÇBİ ekibi, Çevre ve Şehircilik Bakan Yardımcısı Muhammet Balta ile bir araya geldi. ÇBİ ekibi ve Bakan Yardımcısı, sektördeki sorunların giderilmesi, yönetmelikler, mevzuat uygulamaları üzerine görüşlerini

karşılıklı paylaşarak fikir alışverişinde bulundular.

Sempozyumda bir konuşma yapan Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar da kurum temsilcileri ile toplantı yaparak sorunlarını dinledi. Sempozyuma, Çevre ve Şehircilik, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Orman ve Su İşleri Bakanlıkları’ndan temsilcilerin yanı sıra, İl Çevre ve Şehircilik Müdürlükleri de dahil olmak üzere diğer kurumlardan ve metal madeni işletmecilerinden geniş bir katılım oldu. Katılımcılar, Maden Kanunu ve Uygulama Yönetmeliği, Madencilikte Çevre Yönetimi, Maden Atıklarında Mevcut Durum ve Uygulamalar, Madencilikte ÇED Uygulamaları, İzinler, Yeraltı Madencilikte Macun Dolgu Uygulamaları gibi konularda sunum ve konuşma yaptılar.

TOPRAKLARIMIZIN ALTINDAKİ DEĞERLER GÜN IŞIĞINA ÇIKIYOR...

Bu toprağın altında yatan değerleri geleceğin Türkiye’sine kazandırmak için çalışan ve bu ülkenin insanlarıyla paylaşan bir Türk şirketi var: Koza Altın.

Koza Altın bu ülkenin insanların altına verdiği değeri çok iyi biliyor. Geleceğimiz için güvence olarak gördüğümüz altını, bu ülkenin geleceği için çıkarıyoruz. Koza Altın, dünya standartlarında çevre teknolojilerini kullanarak, kalıcı ve ekonomik getirisi yüksek, altın madenciliği yapıyor. Ekonomik performansıyla Türkiye’nin en fazla vergi ödeyen 27. şirketi* KOZA ALTIN’dır.

Koza Altın; Türkiye’nin Altın Madeni.

Genel Müdürlük-İstanbul Yolu 10. km. No:310 06370 Batıkent / Ankara
Tel:0 312 587 10 00 Fax:0 312 587 11 00
Şube: Ovacık Altın Madeni PK 14-15 35700 Bergama / İzmir
Tel:0 232 641 80 17 Fax:0 232 641 80 19
Şube: Mastra Altın Madeni Demirkaynak Köyü / Gümüşhane
Tel:0 456 247 10 01 Fax:0 456 247 10 14
Şube: Kaymaz Altın Madeni Damdamca Tepe Mevki
Kaymaz Beldesi Sivrihisar / Eskişehir
Tel:0 222 721 22 52 Fax:0 222 721 22 51

* Kaynak: www.gib.gov.tr

Koza Altın İşletmeleri A.Ş.

“Ekin Maden 2013’de Krom, Çinko ve Bakır Cevheri İhracatında Pazar Payını Büyütmeyi Hedefliyor!”

1982 yılında kurulan ve o günden bugüne maden sektöründe ülkemizin en önemli kuruluşları arasında yer alan Ekin Maden Tic. ve San. A.Ş., 300 çalışanı ile yurtiçi ve yurtdışında büyümeye devam ediyor. Ekin Maden bünyesinde faaliyet gösteren Nesko Metal, Beralb Sh.A., Esen Madencilik şirketleri ile sadece Türkiye’de değil yurtdışında da çalışmalarını sürdüren Ekin Maden, yapılan açıklamalarda 2013’de yeni yatırımlar planladığını bildirdi. Firma yapılacak bu yatırımlar ve kapasite artışı ile üretimini ve ticaret payını geçen yıla göre %8 oranında arttırmayı planlıyor.

2012 yılını da geçtiğimiz sene olduğu gibi krom ihracatında ilk sırada tamamlayacak olan Ekin Maden, önümüzdeki yıl hedeflerinin Arnavutluk pazarındaki hacimlerini arttırmak ve Umman’a yatırım yapmak olduğunu açıkladı. Bu yeni pazarlarda da ülkemizde olduğu gibi öncü firmalardan biri olarak pazar hâkimiyetlerini arttırmak ve piyasaya çeşitli yeni alternatifler oluşturmak istedikleri öngörülüyor.

Gümüştaş Madencilik ile ortak oldukları Bolkar Madencilik’in Niğde Ulukışla Bolkar Madeninde yürüttükleri arama ve hazırlık çalışmalarının kışın da devam edeceğini ve 2013 yılında yüksek oranda Altın ve Gümüş içeren cevher üretimine başlayacaklarını belirtiyorlar. Bu cevherlerden Gümüştaş’ın tesisinde Altın ve Gümüş elde edileceğini bildiren Ekin Maden yetkilileri yakın zamanda bu sektörde önemli bir konuma ulaşacaklarını umuyorlar.

Ayrıca Siirt ve Bingöl’de olmak üzere 2 bölgede de bakır cevheri aramaları için sondaj çalışmalarını başlattıklarını, bu bölgelerde bakır bakımından çok potansiyel olduğunu bizimle paylaştılar.

Oksitli Çinko Cevheri ihracatları son sürat devam eden Ekin Maden’in Çin haricinde yeni pazarlarda da tanınmaya başladığı ve önümüzdeki yıllarda yeni yatırımlara yapmayı planladığı belirtildi. Kış şartları nedeniyle üretim süresinin kısa olmasının büyük bir handikap olduğunu belirten yetkililer, 2013 yılından itibaren bu süreyi

uzatılmak için gerekli ekipman ve yol şartlarını hazırlamak için şimdiden bir bütçe hazırlığına girildiğinin altı çizdiler.

Arnavutluk’taki bakır konsantresi yatırımlarını sürekli devam ettiren firma, halen Avrupa’nın en modern tesisi olma unvanını taşımakta. Çin’in önde gelen firmalarıyla yapmış oldukları stratejik birliktelikler sonucunda Ekin Maden Çin bakır konsantresi pazarında da hatırı sayılan firmalar arasında yer almaktadır. Yıllık yaklaşık 100 Milyon USD’lik ihracat bütçesi ile Arnavutluk’un en büyük ihracatçısı konumunda olan şirket, 2013 yılında hedeflerinin ihracat rakamlarını daha

da yukarılara çıkarmak olduğunu belirtiyor.

Uluslararası konferanslarda sürekli yer alan firma yetkilileri, bu sektörde gördükleri ilgiden oldukça memnun olduklarını, ülkemizi en iyi şekilde temsil etmenin verdiği heyecanla çalışmalarını sürekli daha ileriye taşımayı hedeflediklerini bildirdiler. Son olarak 11-13 Kasım 2012 tarihinde Almanya’nın Berlin şehrindeki 28. Uluslararası Ferro-alloys Konferansı’nda yer alan şirket yetkilileri bu tip organizasyonlarda daha çok Türk firmasının yer almasının ülkemizin tanıtımı ve sektörümüzün gelişmesi için çok önemli olduğunu belirttiler. "

Bu gelişime katkıda bulunmanın heyecanını yaşıyoruz

Dünya Madenciler Günümüz Kutlu Olsun

Bu topraklardaki uygarlık tarihinin en eski unsurlarından biri olan madencilik son yüzyıl içinde ülkemizde de önemli aşamalar kaydetmiş ve teknolojinin sağladığı olanaklar modern ve güvenilir işletmelerin doğmasına yol açmıştır.

Bu gelişim sürecine, yatırımlarımız, teknolojimiz, altyapımız ve çalışanlarımızla katkıda bulunmuş olmanın heyecanını yaşıyoruz.

Madencilik alanındaki birikimin, madencilerin bizzat yaşadıkları deneyimlerle oluştuğunun bilinci içinde, tüm madencilerimizin “4 Aralık Dünya Madenciler Günü”nü kutluyoruz.

INMET

MADENCİLER KARANLIĞI AYDINLIĞA ÇIKARTIYOR

INMET

Dünya Madenciler Günü ve Anadolu

MÖ 7000 yıllarında bakır, MÖ 3000-1200 yılları arasında ise tuncun yaygın olarak kullanıldığı Anadolu'da madencilik faaliyetlerinin binlerce yıl önce başladığını biliyoruz. Hititler, Urartular, Frigyalılar ve Lidyalılar döneminde bu topraklarda maden yataklarının işletildiği, izabe tesislerinin kurulduğu, metal para basıp kullanıldığı birer tarihsel gerçek.

Ülkemizde bu alandaki yasal düzenlemelerin 1861 tarihli Maden Nizamnamesi'ne kadar uzanıyor olmasının da sektörümüzün tarihsel derinliğine işaret ettiğini söyleyebiliriz. Günümüzde dünyada ticareti yapılan madenlerin büyük çoğunluğunun var olduğu bilinen Anadolu, "4 Aralık Dünya Madenciler Günü"nü'nün oluşmasında da bir role sahip.

Bu tarih, batıda madenciliğin piri olarak kabul edilen Santa Barbara'nın hayatından hareketle belirlenmiştir. Roma İmparatorluğu zamanında babasının gazabından kaçarak madencilerin çalıştığı bir mağaraya sığınan ve buradaki insanlar tarafından azize kabul edilen Santa Barbara İzmit'te yaşamıştır; ve bu efsanede adı geçen mekânlar Anadolu'dadır.

Çayeli Bakır'ın madenciliğin gelişimine katkısı

Anadolu uygarlık tarihinin en eski ve önemli unsurlarından biri olan madencilik, ülkemizde özellikle Cumhuriyet dönemiyle birlikte önemli aşamalar kaydetmiştir. Hızla gelişen teknolojik imkanlar sayesinde modern ve güvenilir işletmeler ülkenin dört bir yanında faaliyete

geçmiştir. 2013 yılında kuruluşunun 30'uncu yılını kutlayacak olan Çayeli Bakır İşletmeleri (ÇBI) bu gelişim sürecine, yatırımları, teknolojisi, altyapısı ve çalışanlarıyla katkıda bulunmuş, ülke ekonomisine ciddi değerler katmıştır. ÇBI'nın, modern mekanize bir yeraltı madeni, cevher zenginleştirme tesisleri, bunları destekleyen yan ve yardımcı tesisler ile birlikte, Rize limanında gemi yükleme tesisleri bulunmaktadır. Yeraltı maden ocağından çıkarılan tüvanan bakır-çinko cevheri, zenginleştirme tesislerinde işlenerek ayrı ayrı bakır ve çinko konsantreleri üretilmekte ve bu ürünler dünya piyasalarına ihraç edilmektedir.

Bugüne dek gerçekleştirilen toplam sermaye yatırımları 320 milyon ABD Doları'nın üzerindedir. ÇBI, yılda yaklaşık 140 bin ton bakır konsantresi ve 100 bin ton çinko konsantresini yurtiçi ve yurtdışına pazarlamaktadır. Üretim başladığı 1994 yılından 2011 yılı sonuna kadar 15 milyon ton üzerinde tüvanan cevher; ve bunun işlenmesi ile toplam 2,147 milyon ton bakır konsantresi, 1,272 milyon ton çinko konsantresi üretilmiştir.

ÇBI, benimsemiş olduğu Kurumsal Sorumluluk ilkeleri doğrultusunda, iş güvenliği ve emniyetinin yanı sıra hem çevreye hem de topluma duyarlı politika ve uygulamalar geliştirmeye özen göstermekte, katılımcı, sürdürülebilir, uzun dönemli proje ve çalışmalara diikkat çekici büyüklükte yatırımlar yapmaktadır.

Türkiye Madenciler Derneği Başkanı
Mustafa SÖNMEZ

Maden Sektörü İstanbul'da Toplandı

Türkiye Madenciler Derneği'nin öncülüğünde ve Sandvik Madencilik'in ev sahipliğinde düzenlenen, Türkiye'de Madencilik Yatırımları konulu akşam yemeği buluşması, 20 Kasım 2012 günü Taksim The Marmara Otel'de gerçekleştirildi. 24-25 Nisan 2013'te İstanbul'da gerçekleştirilecek olan "Avrasya Mena Madencilik Zirvesi"nin hazırlıklarını sürdüren EBY Summit tarafından organize edilen akşam yemeği, madencilik sektörünün önde gelen isimlerini bir araya getirdi. Ağırlıklı olarak Türkiye Madenciler Derneği üye şirketlerinin yönetici ve yetkililerinin katıldığı yemeğe, Avustralya ve Kanada Konsolosları ve Ticari Ataşeleri ile yerli ve yabancı diğer bazı sektör ve şirket temsilcileri iştirak etti.

Ziyaretçiler bir açılış kokteyli ile karşılanırken, katılımcıların yemek öncesinde sohbet edebilmesine imkân sağlandı. Ardından EBY Summit CEO'su Yaşar Susek tarafından gerçekleştirilen açılış konuşmasında bu toplantının amaçları aktarılırken, gelecekte gerçekleştirilmesi planlanan yine madencilik sektörünü ilgilendiren diğer bazı etkinlikler hakkında da bilgiler verildi. 2013'te düzenlenecek yeni yemekli toplantılar ve Eylül ayında Londra'da gerçekleştirilmesi planlanan, uluslararası yatırımcılar ve Türk madencileri buluşturmayı amaçlayan "Turkey Mining Investment & Finance" toplantısının da müjdesi verildi.

Daha sonra söz alan Türkiye Madenciler Derneği Başkanı Mustafa Sönmez, derneğin kuruluşu ve faaliyetlerini anlattıktan sonra ülkemizin maden potansiyeli hakkında kısa bilgi notları aktardı. Maden arama çalışmaları konusunda ülkemizin eksiklerinin altını çizerek konuşmasına son veren

Sn. Sönmez kürsüyü Sandvik Madencilik Güney Avrupa Başkanı Ulf Johansson'a bıraktı. Johansson, düzenlenen buluşmadan ve katılımcılarla tanışmaktan duyduğu memnuniyetini dile getirdiği kısa konuşmasının ardından yemeğe geçildi.

Yemek arasında gerçekleştirilen bir diğer konuşmada ise Sandvik Madencilik Türkiye Bölge Müdürü Ergun Sokulluoğlu tarafından Sandvik Madencilik hakkında genel bilgiler verildi. Sokulluoğlu'nun; Sandvik'in İsveç'te başlayan yolculuğu, ülkemizdeki faaliyetleri ve organizasyon yapısı, şirketin 2012'de yaşadığı önemli gelişmeler, 2013 yılı hedeflerinden bahsettiği konuşmasının ardından yemeğe devam edildi.

Katılımcılar tarafından büyük ilgi ve beğeni ile karşılanan akşam yemeğinin geleneksel hale getirilmesi ve çeşitli dönemlerde tekrarlanması planlanıyor.

Türkiye'nin İlk Maden Müzesi 2013'te Açılacak

Zonguldak'ta, geçmişten bugüne madencilik faaliyetlerinde kullanılan araç, gereç ve malzemelerin sergileneceği Türkiye'nin ilk maden müzesi, 2013'te açılacak.

İl Kültür ve Turizm Bakanlığı, Zonguldak Valiliği ve Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK) Genel Müdürlüğü işbirliğinde, TTK'ya ait Eğitim Ocağı'nın yanında 2009'da yapımına başlanan maden müzesinin inşaatı tamamlandı. 2011'de bitirilmesi planlanan, ancak çeşitli nedenlerle yapımı uzayan müzenin iç tefrişatı için yeni bir ihale yapılacağı belirtildi.

İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü yetkilileri, 1800 metrekare alanda yaptırılan binanın inşaatının tamamlandığını, ancak bazı eksiklikler nedeniyle müteahhit firmanın kesin teslimi yapmadığını söyledi. Eksiklerin bitirilmesinden sonra binanın tesliminin yapılacağı belirtildi. Binanın iç tefrişatı için ayrı bir ihale yapılacağı, müzenin de 2013 yılı içinde hizmete açılacağı belirtildi.

MADEN TURİZMİNE KATKI SAĞLAMASI BEKLENİYOR

Yaklaşık 6 milyon liraya mal olacak Türkiye'nin ilk maden müzesinde, geçmişten bugüne madencilik faaliyetlerinde kullanılan araç, gereç ve malzemeler sergilenecek. Taş kömürü üretiminin 1848'de başladığı kentte o yıllardan bugüne maden işçilerinin kömür çıkarmada kullandığı kazma, kürek, baret, fener, maske, çizme gibi araç-gereçler, madencilerin kullandığı diğer malzeme ve kıyafetler ile haberleşme cihazları müzede yer alacak. Kentin madencilik tarihini yansıtmaya hedeflenen müzede ayrıca yerin metrelerce altında çalışan madencilerin yaşadıkları olaylar ve kömürün çıkarılış anları efektlerle canlandırılacak. Yer altındaki üretim kültürünü yansıtacak olan maden müzesinin, kentin maden turizmine önemli katkı sağlaması bekleniyor.

Kaynak: Doğan Haber Ajansı / 26 Kasım 2012

Kuzey Biga Madencilik Fidan Dikti

Çanakkale yöresinde altın madeni arama faaliyetlerini sürdüren Kuzey Biga Madencilik AŞ yetkilileri, Çan'ın Çekiçler köyüne fidan dikti.

Kuzey Biga Madencilik Ülke Müdürü Han İlhan, fidan dikimi töreni öncesi yaptığı açıklamada, firmalarının adının gelecekte sosyal projelerle daha sık anılacağını söyledi.

İlhan, ilkelerinin "önce insan, önce çevre, önce iş güvenliği" olduğunu belirterek, "Geçen yıl dikilen 2 bin fidan ile toplamda 14 bin fidan dikimi yaptık" dedi.

Şu anda 228 kişiye iş imkânı sağladıklarını, çalışanların yüzde 80'inin yöre köylerinden olduğuna dikkati çeken İlhan, "Önümüzdeki yıldan itibaren Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi ile çalışanlarımızın eğitimlerle donanımlarını arttıracacağız. Sadece ülkemizde değil, Avustralya gibi önemli maden ülkelerinde bile çalışabilecek nitelikte ustalar yetiştirilmesine katkıda bulunacağız" dedi.

İlhan, şöyle konuştu:

"Bölgemizde içme suyu kalitesi iyi değil. Bu nedenle bir yandan içme suyu kalitesini arttıracak diğer yandan projemiz için su ihtiyacını karşılayacak çalışma yapmayı uygun gördük. DSİ'nin bölgede bir baraj yapma planı olduğunu öğrendik. Barajın tüm finansmanını karşılayarak, 30'dan fazla köyün içme suyu ihtiyacını gidereceğiz. Çanakkale'de kalıcı yatırımlara önem veriyoruz. Ayrıca, etki alanımızdaki yerleşim yerlerinden yılda iki kez toplu olmak üzere 87 öğrencimizin annelerine bursu doğrudan nakdi olarak vereceğiz."

Konuşmaların ardından 12 bin adet fidan dikimi yapıldı.

Kaynak: Anadolu Ajansı / 29 Kasım 2012

Ürünlerimiz

- Konsantre Kolemanit
- Konsantre Tinkal
- Konsantre Üleksit
- Öğütülmüş Kolemanit
- Öğütülmüş Üleksit
- Boraks Pentahidrat
- Boraks Dekahidrat
- Etibor-48 (Boraks Pentahidrat)
- Borik Asit
- Sodyum Perborat (Monohidrat & Tedrahidrat)
- Susuz Boraks (Etibor-68)
- Kalsine Tinkal
- Boroksit (Susuz Borik Asit)
- Zirai Bor (Etidot-67)
- Sülfürik Asit
- Zeolit

Dünya Bor Lideri

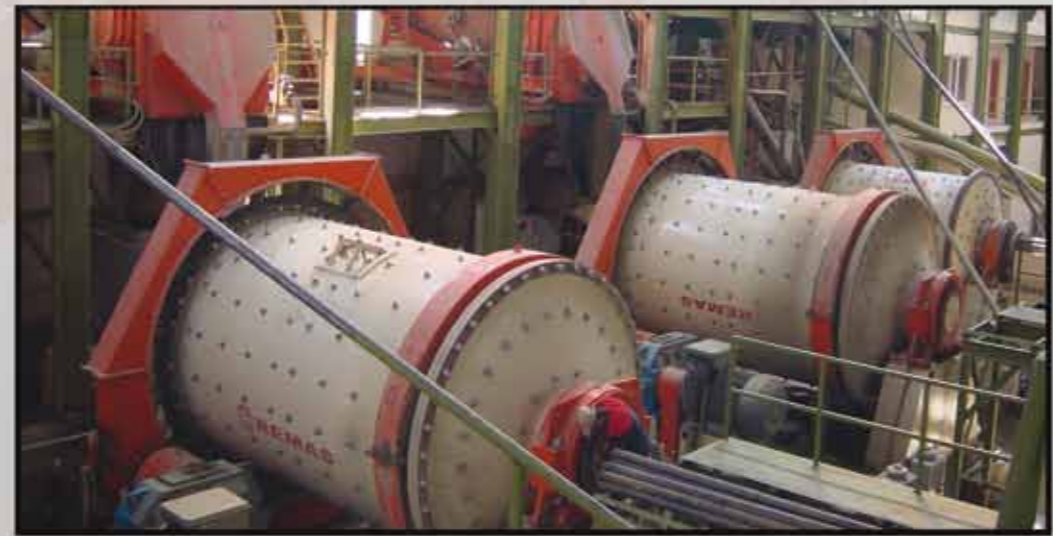
www.etimaden.gov.tr

ETİ MADEN İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

etimaden.com

- Bilyalı veya Çubuklu Değirmenler
- Kuru veya Yaş Öğütme Sistemleri
- Kurutucular
- Seperatörler
- Özel Üretim Dişliler
- Hareket Aktarma Elemanları
- Özel Üretim Redüktörler

IV. Çevre Birimi Toplantısı

TMD Çevre Birimi 4. Kurul Toplantısı 09 Ekim 2012 tarihinde Dr. Caner Zambak, Dr. A. Vedat Oygür (Koza Altın İşletmeleri), Barış Y. Keser (Şişecam), Mehmet Eğriboyunoğlu (Çayeli Bakır İşl. A.Ş.) Samih Özgen, Aslıhan Derdiyok ve Çağrı Ertem' in (Madkim Maden ve Kimya San. ve Tic. Ltd. Şti.) katılımıyla gerçekleşmiştir.

Toplantıda gündem maddeleri olarak;

- Entegre Çevre İzini Taslak Yönetmelik - Görüş ve Öneriler (IPPC Direktifi)
- “Taslak Maden Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği”
- Su Kirliliğinin Kontrolü Yönetmelik Taslağı ile İlgili Görüşler
- Madencilik Faaliyetleri İle Bozulan Arazilerin Doğaya Yeniden Kazandırılması Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Diğer gündem maddeleri

Konuları görüşülmüştür.

• Entegre Çevre İzini Taslak Yönetmelik - Görüş ve Öneriler (IPPC Direktifi)

- >Avrupa'da, bu yönetmeliğin esas amacı karmaşık tesislerin bürokrasi yükünü azaltmak, izin lisans süreçlerini kolaylaştırmaktır.
- >Zenginleştirme tesislerinin büyük çoğunluğu bu yönetmelik kapsamında yer almaktadır.
- >Taslak yönetmelikte, faaliyette olan ve çevre izin/lisansı olan tesislerin de ÇED'e benzer bir süreci tekrardan başlaması öngörülmüyor.
- >Madde 28 (1) - Yetkili merci aşağıdaki fıkralar uyarınca tüm izin şartlarını tekrar gözden geçirir ve gerekli olduğu durumlarda izin şartlarını günceller.

Bu maddede geçen “gerekli olduğu durumlar” ifadesi subjektif bir ifadedir.

Öneri: Mevcut Çevre izin/lisans yönetmeliğinde uygulamada sorun varsa bu yönetmelik ya da mevcut yönetmelikte düzenlemeler gündeme gelmeli. AB uyum çerçevesinde düşünülüyorsa, çıkacak olan bu yönetmeliğin yürürlüğe girişi tarihi AB'ne üyelik tarihi sonrasına kadar ertelenmeli.

• **Su Kirliliğinin Kontrolü Yönetmelik Taslağı**

>Yönetmelikte renk parametresi üzerine değişiklikler yapılmış.

>Yönetmelikte bahsi geçen “Mevcut En İyi Teknik” tanımı yok. Avrupa’da her bir sektör için ayrı rehber dokümanlar mevcut.”Mevcut En İyi Teknik” tabiri subjektif bir tabir, net bir tanımlama olmadığı takdirde yetkili mercilerce uygulanan teknikler, mevcut en iyi teknik olarak kabul edilmeyebilir.

>Çayeli Bakir İşletmeleri’nin mevcut uygulamalarına (denize deşarj) ilişkin önerileri...

>Madde 9- (b) “Sözü edilen nitelikte atık suların mevcut havza dışına aktarma sistemlerine bağlanması sağlanır.”

Bir havzanın dışı, diğer bir havzanın içini kapsar.

>Hazırlanmış olan Taslak Yönetmeliğin 27.maddesinde belirtilen Sulamada kullanılacak artırılmış atık sulara uygulanacak süreçlere ifadesinin “Sulamada ve sanayi kaynaklı toz bastırmada kullanılacak artırılmış atık sular” olarak değiştirilmesi ön görülmüştür.

• **Madencilik Faaliyetleri İle Bozulan Arazilerin Doğaya Yeniden Kazandırılması Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

>Yönetmeliğin 2’nci maddesinde geçen “17.7.2008 tarihli ve 26939 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği kapsamı dışında olan madencilik faaliyetleri” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

Değişiklik yapılan madde: Kapsam - MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, orman sayılan alanlar, tarım veya mera alanları, 17.7.2008 tarihli ve 26939 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği kapsamı dışında olan madencilik faaliyetleri, su kaynaklarının korunması ile ilgili mevzuata uyulması şartı ile baraj ve gölet projelerinde rezervuar altında kalacak alanlar dışındaki madencilik faaliyetleri, malzeme ve toprak temini için arazide yapılan kazılar, dökümler ve doğaya bırakılan atıklarla bozulan doğal yapının yeniden kazanılmasına ilişkin usul ve esasları kapsar.

>Aynı Yönetmeliğin 6ncı maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Kaldırılan Madde: Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği kapsamında olmayıp arama ruhsatı olan sahalarda yapılacak arama faaliyetleri

MADDE 6 – (1) Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği kapsamında olmayıp arama ruhsatı olan sahalarda yapılacak arama faaliyetlerinde doğaya yeniden kazandırma çalışmasının yapılması gerekmez. Ancak arama süresi bitiminde arama ruhsatı sahibinin işletmeye geçmemesi durumunda, yapacağı arama faaliyetleri sonucu topografyası bozulan sahanın, bu Yönetmelik hükümlerine göre eski durumuna uygun hâle

getirileceğine dair yazılı taahhüdü ilgili il çevre ve orman müdürlüğüne vermek ve sahayı altı ay içerisinde taahhüde uygun olarak düzenlemekle yükümlüdür.

Yönetmelikte yapılan değişiklikler ile ÇED kapsamı dışında olan arama faaliyetlerinde, doğaya yeniden kazandırma çalışması yapma zorunluluğu getirildi.

Eylem Önerisi: Sektöre ve üyelere, dernek olarak duyurulmalı, yapılan değişikliğin önemi anlatılmalı.

• **Katı Atıkların Toplanması ile ilgili Taslak Tebliğ**
Evsel nitelikli katı atıkların toplanmasına ilişkin hazırlanan bu tebliğ uygulamada birçok sıkıntıyı da beraberinde getirecektir.

(örn. taslakta tarif edilen atık poşetlerinin üretimi için gereksinim, yaklaşık 35.000 ton/yıl –çöpe gidecek)

• **Taslak Maden Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği (27.09.2012)**

>Madde 4-(w) Uygun olmayan tesis: 14.03.1991 tarihli ve 20814 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği, 14.03.2005 tarih ve 25755 sayılı

Tehlikeli Atıkları Kontrolü Yönetmeliği, 26.3.2010 tarihli ya da 27533 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik hükümlerine uygun olarak inşa edilmemiş veya işletilmemiş atık barajlarını, atık havuzlarını ve yığılımları,

>Envanter: Madde 29 -(1) Bakanlık, kayda değer olumsuz çevresel etkilere neden olan veya orta ya da kısa vadede bu etkileri ortaya çıkarma ihtimali bulunan kazı boşluklarının doldurulması dahil olmak üzere aktif, terk edilmiş veya kapatılmış tesislere ilişkin bir envanterin hazırlanmasını ve düzenli aralıklarla güncellenmesini sağlar.

Maddede geçen “kayda değer” ifadesi, net bir ifade değildir.

>Madde 4-(z) Kontrolör: Uygulama Projeleri Bakanlıkça onaylanan tesislerin proje onayı, inşaat ve diğer tamamlayıcı birimlerinin yapım ve montajının denetim hizmetleri için DSİ tarafından yetkilendirilen 6762 sayılı Kanuna göre kurulmuş anonim ve limited şirketlerini,

>İl müdürlüklerine “yılda bir denetim” yükümlülüğü getirilmektedir. Ancak il müdürlükleri madencilik faaliyetleri konusunda yetersiz,

>İnert maden atıkları listesi yetersiz,

>Yayımlanan genelge ile hiçbir ilgisi yok,

>Mali Teminat:

İşletmenin, faaliyete başlarken mali teminat ödemesi beklenmektedir. Ancak bunu karşılayacak idari-finansal alt yapı yok.

Üst limit yok.

Taslakta Genelge niteliğinde detaylar var.

Taslağa göre, Kapatmadan sonra “30 yıl izleme”nin ardından teminat geri ödemesi yapılacak. Halen, Bankalar en fazla 1 yıllık teminat mektubu verebilmektedir.

Migem’e ve orman alanlarında yapılan faaliyetler için orman müdürlüklerine madenci yüklü ödemeler yapmaktayken bu yönetmelik ile madenciye ayrı bir yük daha getirilmektedir. Ayrıca, maden kanununa göre her yıl haziran ayında, çevre teminatı da verilmektedir.

Bakanlık, terk edilen sahalarda oluşacak kazalardan kaynaklı maddi kayıpları karşılayamamanın endişesi içinde.

Öneriler:

Konu ile ilgili çalışma takvimi belirlenmeli. Teknik bir komite ile (MTA laboratuvarları olabilir) envanter oluşturulmalı.

Madenciler kapatma maliyetlerini çıkarmalı.

Mali teminat üst limitler belirlenebilir.

Kumbara sistemi ile madencilik faaliyetlerinden sonra (sahanın terk edilmesinden sonra), sahada meydana gelebilecek olumsuzlukları giderebilecek mali teminat sağlanabilir.

14-16 Kasım tarihleri arasında Trabzon’da “Çevre ve Madencilik Sempozyumu” gerçekleştirilmiştir.Yapılan Sempozyuma Çevre ve Şehircilik Bakanı Sn.Erdoğan Bayraktar, Bakan Yardımcısı Sn. Muhammed Balta ve Bakanlık yetkilileri katılmıştır.

Toplantı esnasında, daha önceden hazırlanmış olan Taslak Maden Atıkları Kontrolü Yönetmeliği’nde, önemli değişiklikler yapılarak yönetmeliğin yeniden düzenleneceği, Bakanlık Yetkilileri tarafından bildirilmiştir.

• **13 Nisan 2012 tarih ve 28263 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “SANAYİ KAYNAKLI HAVA KİRLİLİĞİNİN KONTROLÜ YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK”**

(Değişik: RG-30/3/2010-27537) (1) Emisyon Ölçüm Raporu Geçerlilik Süresi: İlk ölçüm tarihi esas alınarak, Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik (Değişik ibare: RG-13/4/2012-28263) kapsamındaki işletmeler için emisyon ölçüm raporu geçerlilik süresi iki yıldır.”

Yukarıdaki maddenin eklenmesiyle, Maden Ruhsatlarıyla ilgili sıkıntı yaşanması muhtemeldir. Maden Kanununa göre, 3 yılda bir sahada üretim yapılması gerekmektedir. Önceki uygulamaya göre, üretim yapıldığı yıllarda da emisyon ölçümleri yapılmaktaydı. Yeni uygulama ile Maden Kanunu ve Çevre Mevzuatı gelişmektedir.

VI. Uluslararası Taş Sempozyumu Düzenlendi

2007 yılında Mimarlar Odası Antalya Şubesi tarafından başlatılan ve her yıl düzenlenen "Geleneksel ve modern mimaride taş" sempozyumlarının VI. sı 22-23 Kasım 2012 tarihlerinde "uygulama-sorunlar-çözümler-öneriler" teması ile Antalya'da düzenlendi.

TÜMMER'in 2009 yılından bu yana sponsor olarak desteklediği organizasyona, Birlik Yönetim Kurulu Başkanı Selahattin Onur, Yönetim Kurulu Üyeleri Ferah Türkmen, Hulusi Işık ile Üye Suat Sansoy ve EİB'i temsilen Yönetim Kurulu Üyesi İbrahim Alimoğlu ve Üye Ali Gür, İMİB'i temsilen Yönetim Kurulu Üyesi Tevfik Tunç Türker katılmışlardır.

Ülkemizin dört bir yanından akademisyen ve mimarların katılımıyla gerçekleşen organizasyonun açılışında konuşan

Sn. Selahattin Onur, Türkiye'deki doğaltaş ve mermer potansiyeli ile teknolojileri hakkında güncel bilgiler vermiştir. Onur ayrıca, başarılarımızın devamı için makine üreticilerimiz misali, mimarlarımızın da daha etkili bir şekilde sektörümüzün yanında yer almaları gerektiğini söyleyerek, dünyanın sayılı fuarlarından olan İzmir Marble fuarında stantlar açmalarını önermiş ve dünyaya tasarım, proje ve taş uygulamaları ile ilgili neleri başarabileceklerini göstermelerini istemiştir.

Selahattin Onur
TÜMMER Yönetim Kurulu Başkanı

Cengiz Bektaş
Y. Mimar

Osman Aydın
Mimarlar Odası Antalya Şubesi Başkanı

Güvencemiz, altında!

Türkiye altın madenciliğinde çok önemli bir yere sahip olan Kışladağ Altın Madenimizde 2011 yılında 8.8 ton altın üretimi gerçekleştirdik. Uşak'ta ve İzmir'de gerçekleştirdiğimiz dev yatırımlarla %80'i bölgeden olmak üzere yaklaşık 1500 kişiye istihdam sağladık. 2011 yılında 24.5 ton altın üretilen ülkemizde, en fazla altın üreten firma olarak ülke ekonomisine bulduğumuz katkıyla insanımızın refah düzeyini artırmış olmaktan gururluyuz.

 TÜPRAG
www.tuprag.com.tr

Doğal Taşın İhracat Üssü Natural Stone Yoğun İlgi Gördü!

Dünya doğal taş rezervlerinin 1/3'üne sahip Türkiye'de doğal taş endüstrisi, 18-21 Ekim 2012 tarihleri arasında "Natural Stone 9.Uluslararası Mermer, Doğal Taş Ürünleri ve Teknolojileri Fuarı"nda bir araya geldi. Doğal taş dünyasının devlerinin yer aldığı fuar 75 ülkeden 25.800 profesyonel tarafından ziyaret edildi.

İhracat fuarı kimliği ile öne çıkan Natural Stone, CNR Holding kuruluşu CNR Ekspo Fuarcılık tarafından T.C. Ekonomi Bakanlığı, İMİB (İstanbul Maden İhracatçıları Birliği), EUROROC (Uluslararası Doğal Taş Endüstrisi Avrupa Federasyonu), İç Mimarlar

Odası ve KOSGEB desteğinde düzenlendi. Fuar, blok sergileme sahası ile birlikte toplam 60 bin metrekare alanda yapıldı.

Dünyanın dört bir yanından alıcı grupları Natural Stone'a geldiler.

İtalya, Almanya, Fransa, Bulgaristan, Çin, İran, Tunus, Libya, Cezayir, Fas, Kazakistan, Azerbaycan, Rusya ve ABD, Natural Stone'a alım heyeti gönderen ülkeler arasında yer aldı. Özellikle Rusya, Türki Cumhuriyetler, Katar, Birleşik Arap Emirlikleri, Irak, Ürdün ve İsrail'den gelen 25'er

kişilik alıcı grupları, fuarda önceden organize edilen birebir iş görüşmelerinde bulundular. Alım heyeti programıyla birlikte fuarı ziyaret eden ülke sayısı 75 olarak kayıtlara geçti.

Natural Stone'a Türkiye başta olmak üzere İtalya, Yunanistan, İran, Hindistan ve Çin'den firmalar katıldı. İran fuara 9 firmayla milli katılım gösterdi. Fuarın makine bölümünde Çin ve İtalyan firmalar da stand açtılar.

Sharon Stone'un "Ateşli yeşil taş"ı beğeni topladı.

Kullanım alanına göre farklı kimliklere bürünen doğal taşlar fuar ziyaretçilerinden büyük ilgi gördü. Avustralya'dan Türkiye'ye getirilen ve ilk kez fuarda sergilenen Verde Fuoco granit taşı ziyaretçilerin ilgi gösterdiği ürünler arasında yer aldı. ABD'li ünlü sinema oyuncusu Sharon Stone'un evini süslemede tercih ettiği Verde Fuoco (ateşli yeşil taş), çizilmez ve su geçirmez özelliğiyle yerli ve yabancı alıcıların beğenisini topladı.

İMİB ve Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi iş birliğinde 'Artıktan Artıya' temalı yarışmada dereceye giren projeler de fuar alanında sergilendi.

Yakıt giderlerinizi kontrol ediyor musunuz ?

DEVİR TASARRUF DEVRİ

Volvo İş Makinaları size yakıt tasarrufunu, verimliliği ve yüksek performansı ön planda tutan ürünler sunuyor. Mükemmel, üretken ve yakıt verimliliği sağlayan bir ahenk içinde çalışmak üzere tasarlanmış ve üretilmiş Volvo motorlar ile çalışan Volvo İş Makinaları sayesinde devir artık tasarruf devri.

Yani devir Volvo devri.

ASC Türk ASC Türk
Fatih Mah. Katip Çelebi Cad.
No: 43 Tuzla / İstanbul
0 216 581 80 00
info@asc Turk.com
www.asc Turk.com

Eti Krom Beklentisine Göre Ferrokrom Şirketleri Birleşecek

Ferrokrom üreticisi Eti Krom Yönetim Kurulu Başkanı, 2014'e kadar zayıf kalması muhtemel pazarda rekabet eden firmalar yönünden yükselen maliyetler ve daralan taleplerin gelecek 2 yıl zarfında ferrokrom sanayinde birleşmeler zorunluluğu doğuracağını açıkladı.

Robert Yüksel Yıldırım'a göre düşük ferrokrom fiyatları ve yükselen enerji, emek ve nakliye maliyetleri marjları kısıtlamış ve sektörde kesintiler ve kapanmalara sebep olmuştur. Avrupa ve Güney Afrika'da rekabet için mücadele eden küçük firmalar birleşme ve satın almalar için hedef haline gelecektir.

Yıldırım, Türkiye'nin en büyük ferrokrom üreticisi Eti Krom'un da madencilik faaliyetlerini genişletmek üzere satın almaları takip ettiğini söyledi.

Metal Bulletin Ferroalloy Konferansında, Yıldırım "Finansal sorunlardan dolayı bazı küçük ve orta ölçekli ferrokrom üreticileri nakit akışını sağlamak için baskı altında bulunuyorlar. Bu da sanayiye etkilemektedir. Güçlü finansal kaynakları olan şirketlerin 2013'te satın almalarında bulunacaklarını hissetmekteyiz ve gelecek 2 sene içinde sektörde değişikliklerle karşılaşabiliriz. Fiyatlar dibi görmek üzere ve muhtemelen pazar 2014'te toparlanacağından küçük ölçekli madenciler arasında daha fazla kapanmalar beklenmektedir" dedi.

16 Kasım 2012

Madenlerdeki Zor Şartlarda Sorunsuz Kullanım İçin Tsurumi Pompalar

www.tsurumipompa.com

BİLGİ MÜHENDİSLİK TİC.LTD.ŞTİ.

T: 0216 383 28 98

F: 0216 383 28 96

CEVHER KONSANTRELERİ
VE MADEN ATIKLARI
İÇİN ÜRETİLMİŞ FİLTRE PRESLER

ERKOM®

Merkez: Alinteri Bulvarı 17. Cad. No: 29/E
06370 Ostim - Ankara / TÜRKİYE
Tel : +90 (312) 354 93 00 • Fax: +90 (312) 354 93 10

İstanbul Şube: TEM Yanyolu, Çetin Caddesi Hüseyin Sokak, No: 6/1
34775 Y. Dudullu Ümraniye - İstanbul / TÜRKİYE
Tel : +90 (216) 526 18 18 • Fax: +90 (216) 526 54 54

Trabzon Şube: Sanayi Mahallesi Anadolu Bulvarı No:6/1
61100 Değirmendere - Trabzon / TÜRKİYE
Tel : +90 (462) 325 14 24 • Fax: +90 (462) 325 14 25

Maden Tic. ve San. A.Ş

Merkez Ofis: Büyükdere Cad. Uso Center no:245 Kat:11 Maslak İSTANBUL
Tel: +90 - 212 - 329 03 29 Fax: +90- 212 - 329 03 98 e-mail: info@ekinmaden.com.tr
www.ekinmaden.com.tr

Ankara Maden Analiz ve Ar-Ge Laboratuvarı: İvedik Organize Sanayi 24. Cadde, 738.Sokak,
No:14 Yenimahalle ANKARA Tel: + 90 312 395 28 82

Mersin Çinko ve Krom Deposu : Tarsus Mersin Karayolu 15.km, Akdeniz Belediyesi
Bağcılar Beldesi Yolu üzeri Tarsus - Mersin Tel: +90 - 324 - 645 43 71 +90 - 324 - 645 43 72

Arnavutluk İletişim Ofisi: Beralb SH.A: Rr.Kavajes , Tirana Tower, Kati : 7 , Nr : 59 Tiran - Arnavutluk
Tel: +355 4 2 270 202 Fax: +355 4 2 270 410 www.beralb.com

ORICA-NİTRO

PATLAYICI MAD. SAN ve TİC. A.Ş.

Hülya Sokak No. 45, 06700 Gaziosmanpaşa / ANKARA
Tel : (0) 312 - 446 16 00 PBX Faks : (0) 312 - 446 15 55
Fab. : (0) 312 - 865 19 63 PBX Faks : (0) 312 - 865 19 68

Maden Türkiye Fuarında Yüzde 90 Büyüme

Yurt Madenciliğini Geliştirme Vakfı işbirliği ile Tüypap Tüm Fuarcılık Yapım A.Ş. tarafından 29 Kasım - 2 Aralık 2012 tarihleri arasında Tüypap Fuar ve Kongre Merkezi'nde düzenlenen Maden Türkiye 2012 fuarı T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız'ın da katılımı ile açıldı. 30 ülkeden 316 firma ve firma temsilcisinin yer aldığı fuar; Çin, Kanada ve Çek Cumhuriyeti ülkelerinin milli katılımları ile başarısını bir kez daha gösterdi.

750 bin kişiye istihdam sağlayarak ekonomik kalkınmanın öncüsü olan maden sektörü, 2012 yılı için hedeflediği yüzde 10 büyümeye, Maden Türkiye 2012 5. Madencilik, Maden Makine ve Ekipmanları, İş Makineleri Fuarı ile ulaştı.

Türkiye madencilik sektöründeki istikrarlı ihracat değerlerine olumlu katkılar sağlayan fuara katılımcı ülkeler Almanya, Amerika, Avustralya, Avusturya, Belarus, Belçika, Çek Cumhuriyeti, Çin, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Güney Afrika, Güney Kore, Hırvatistan, Hollanda, İngiltere, İran, İrlanda, İspanya, İsrail, İsveç, İsviçre, İtalya, Japonya, Kanada, Lüksemburg, Norveç, Polonya, Türkiye, Ukrayna oldu. Fuarda Çin, Kanada ve Çek Cumhuriyeti'nden ise milli katılımlar gerçekleşti.

Maden Türkiye fuarında istikrarlı büyüme

2010 yılından 2012 yılına metrekarede % 90'lık büyüme gösteren Maden Türkiye 2012 fuarı, etkinlikleri ile de dikkat çekti. 30 Kasım 2012 Cuma günü Tüypap Fuar ve Kongre Merkezi, Moda Salonu'nda "Dünya'da Hammadde İhtiyacı ve Türkiye'de, Dünya'da Madenciliğin Geleceği"

başlıklı oturum, Prof. Dr. Güven Önal'ın moderatörlüğünde ve E.T.K.B. Müsteşar Yardımcısı Dr. Nevzat Kavaklı, MİGEM Genel Müdürü Mehmet Hamdi Yıldırım, MTA Genel Müdürü Mehmet Üzer, MSBK Birliği Başkanı İsmet Kasapoğlu ile Ciner Enerji ve Maden Böl. Başkanı Doç. Dr. Sami Demirebilek'in katılımları ile gerçekleşti. Oturumda, Türkiye'de ve dünyada madencilik ve hammadde ihtiyacı ile sektörün geleceği ile ilgili bilgiler paylaşıldı.

Maden Türkiye Fuarı sektörü bir araya getirdi

Türk Madenciliğinin gücünü ve büyüklüğünü dünyaya tanıtmayı hedefleyen Maden Türkiye 2012 fuarı; Madencilik, Maden Makine Ekipman ve Teknolojileri ile İş Makinelerini sergileyerek sektöre canlılık kazandırmaya devam etti.

ÇİMENTO ve MADEN SANAYİ

- Değirmenler
Bilyalı ve Çubuklu değirmenler
- Dik valsli değirmenler
- Seperatörler
- Konik kırıcılar
- Komple mikronize öğütme tesisleri
(Çimento, Bakır, Kalsit, Krom, Çinko, Kuvars, vb.)
- Çevre ve pinyon dişliler
- Özel Redüktörler
- Değirmen astarları
- Kırıcı astarları

Tel: +90 (262) 658 13 40 (5 hat)

ersel@ersel.com

www.ersel.com

Sondajın "Kurt"u

Madencilik gelişmesiyle öne çıkan maden sondajı konusunda hizmet veren Kurt sondajın Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Cafer Kurt ile bu sayımıza özel, sondaj ve önemi konusunda konuştuk.

Sayın Cafer Kurt sizi tanıyabilir miyiz?

Aslen Trabzonlu olup, 2005 yılında KTÜ Jeoloji Mühendisliği bölümünden mezun oldum. KTÜ öğrenciliğim sırasında ilgimi çekmeye başlayan su sondaj alanına yatırım yaptım. Geçen zaman içerisinde su sondajındaki başarımız bizi buna destek olan pompa, alt yapı malzemeleri gibi ürünleri satan şirketler kurmaya yönlendirdi. Zaman içinde çeşitli maden bölgelerinde yaptığımız su ve jeotermal sondajlarında birkaç tanesi hariç yüksek standartlarda hizmet veren maden sondajı firması olmadığını gözlemledim. Bunun üzerine de Kurt Maden Sondaj firmamızı kurarak Türkiye'nin en iyi makine parklarından birini oluşturduk.

Sondaj madencilik sektörü için bu kadar önemli mi?

Sondajcılar madencilik akıncılarıdır. Bir maden işletmecisi sahayı aldığı anda o sahada belirli bir madenin olduğunu tespit etmek için sondaj çalışmalarına ihtiyaç duyar. Sondaj çalışmalarını o sahada gerçekten hedeflenen miktarda cevherin olup olmadığını, bulunan cevherin kalitesini tespit etmekte yardımcı olur. Sondaj çalışması yapılmamış bir sahada;

hiç bir firma verimli ve ekonomik bir maden işletmesi kuramaz. Bu ise ülkemiz için önemli olan yatırımın başka ülkelere veya sektörlere kayması anlamına gelmektedir.

Bu kadar önemli olan maden sondajının sizce ülkemizdeki durumu nedir?

Madencilikte olduğu gibi ülkemiz maden sondajında yeni yeni büyümektedir. Başta da belirttiğim gibi diğer birçok faktörün yanında bizi bu sektöre iten nedenlerin bir tanesi ülkemizde dünya standartlarında maden sondajı yapan firma sayısının çok az olmasıdır.

Şirketler grubumuzun temel felsefesi olan ya bir sektörde örnek ol ya da o sektörde hiç olma düsturu gereği bu sektörde de ülkemizin önünü açabilmek için yatırımlar yaparak örnek olmaya başlıyoruz.

Örnek olmak derken?

Ülkemizde ne yazık ki kullanılan sondaj teknikleri gelişmiş ülkeler ayarında değildir. Örneğin birkaç ana sondaj kimyasalı dışında sondaj kimyasalları kullanılmamaktadır. Oysa bu konuda uzmanlaşmış ülkelere baktığımızda artık zemine özel kimyasal karışımlar

kullanılmaktadır. Bizde yaptığımız araştırmalar neticesinde dünya çapında uzmanlaşmış danışman şirketlerden aldığımız bilgilerle hem hızımızı hem de verimliliğimizi % 60 a varan oranda arttırdığımızı tespit ettik.

Bu tespitler sonucunda daha yüksek verimlilikte karot (numune) sağlamaktadır. Ayrıca kazanmış olduğumuz hız maden konusunda yatırımcıya daha erken ve daha doğru kararlar vermesini sağlamaktadır.

Maden sondajlarının yaptığı bir başka hata ise yatırımcılar tarafından zorunlu tutulmadıkça iş güvenliği ve çevre konularında gerekli hassasiyeti göstermemeleridir.

Kurt Sondajın bundan sonraki hedefleri nedir?

Kurt Sondaj olarak biz gerek iş güvenliği gerek çevreye saygı, gerek personel memnuniyeti gerekse müşteri memnuniyeti olarak Türkiye'de ilk sırada olduğumuza inanıyoruz. Bu konumunu korumak ve müşterilerimize daha hızlı daha verimli ve daha ekonomik hizmet vermek için gelişmek en önemli hedefimizdir.

Daha somut sorarsam 3 yıl sonra Kurt Sondajı nerede görüyorsunuz?

Çok iddialı söylüyorum, 3 yıl sonra değil ülkemizde, dünyada da iş yapma şekliyle ekibiyle ve verimliliğiyle örnek alınan bir firma olacağız.

Dünyanın çeşitli yerlerinde sondaj yapan su, jeotermik ve maden sondajı yapan örnek bir şirket olacağız. Ayrıca ülkemizin gerek yurt içinde gerek yurt dışında petrol aramalarında kullanabileceği petrol sondajı yapabilen nadir şirketleri saydığımızda emin olun içinde bizde olacağız.

Bu nedenle daha bu günden personelimizin konuyla ilgili gerek yurt içinde gerek yurt dışında gerekli eğitimlere gönderdik ve göndermeye devam edeceğiz.

Kısaca eski usullerle değil, bilimsel yöntemleri, en ileri teknoloji ile harmanlamış ve bunu kalifiye elemanları ile kullanan örnek bir dünya şirketi olacağız.

MADEN İŞLEMİ

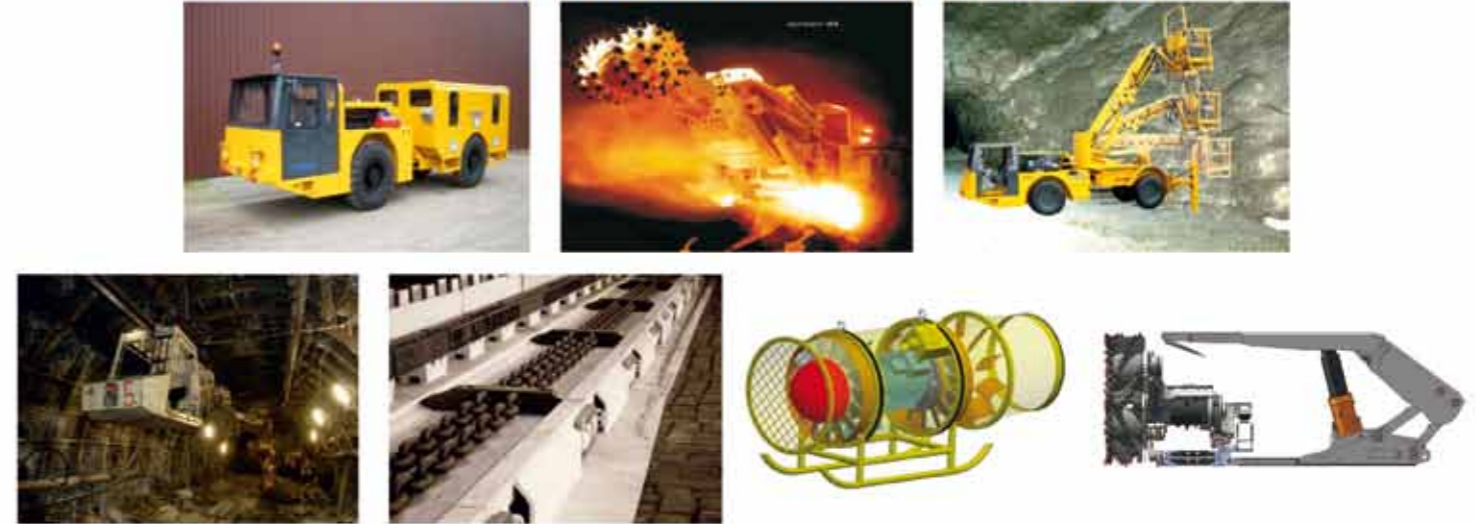
BAZ VE DEĞERLİ METAL ENDÜSTRİSİ, CİL-CIP, YIĞIN LIÇ TESİSLERİ VE ENDÜSTRİYEL MİNERALLER İÇİN KOMPLE MÜHENDİSLİK - SATINALMA ÇÖZÜMLERİ VE ANA EKİPMAN TEDARİĞİ

TÜM ENDÜSTRİLER İÇİN MALZEME TRANSFER ÇÖZÜMLERİ

YERALTI MADENCİLİĞİ EKİPMANLARI

Taşpınar Mahallesi 2855 Caddesi No.68 06837 İncek-Gölbaşı-ANKARA / TÜRKİYE
Tel : +90 312 499 32 55 (pbx) Fax : +90 312 499 33 35
www.labrisltd.com.tr e-posta : info@labrisltd.com.tr

— biz söz vermeyiz, ispatlarız —

77 Yıl Önce Biz Gidiyorduk, Şimdi Onlar Bize Geliyor!

Cumhuriyetin ilk yıllarında Almanya'ya gidip öğrenim gören Galip Özen, Gürbüz Fındıkgil, Namık Esmer, Muammer Kaymakçalan gibi gençlerin kuruluşunda rol oynadığı İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Maden Fakültesi Maden Mühendisliği Bölümü, 77 yıl sonra artık yurt dışından öğrenci kabul eden bölüm haline geldi. Bunların arasında Alman öğrenciler de yer alıyor.

77 YIL ÖNCE, 77 YIL SONRA

77 yıl önceki siyah beyaz fotoğrafta, Almanya'da aralarında Türk gençlerin de bulunduğu bir grup öğrenci arazide madencilik eğitimi yaptıkları sırada kameraya böyle poz vermişlerdi. 77 yıl sonra ise Türkiye'de öğrenim gören yabancı öğrenciler, arazide yaptıkları eğitim çalışması sırasında böyle poz verdiler.

Bir zamanlar Almanya'da Freiberg Maden Akademisi'ne (Bergakademie Freiberg) Atatürk'ün talimatıyla Maden Tetkik Arama Enstitüsü tarafından madencilik eğitime gönderilen gençler, yurda dönünce İTÜ Maden Fakültesi Maden Mühendisliği Bölümü'nün kuruluşunda önemli rol oynamışlardı. Bu gençler kurdukları bölümde öğretim elemanı olarak görev yaparak, yeni madencilerin yetişmesine katkıda bulunmuşlardı. Hitler dönemine rastlayan gençlerin Almanya'daki bu zorlu eğitim yıllarının öyküsü 'Nazilerle

Beş Yıl' adlı kitapta toplanmıştı. Bu gençlerin yetiştirdikleri kişiler, zamanla akademisyen olarak görev alarak bayrağı devraldılar. Günümüzde Maden Mühendisliği Bölümü, çok başarılı çalışmalara imza atmayı sürdürüyor. Bölüm, bugün dünyanın en çok tercih edilen bölümlerinden de biri olmayı başarmış durumda.

İTÜ Maden Fakültesi Maden Mühendisliği Bölüm Başkanlığı'na ikinci kez seçilen Prof. Dr. Orhan Kural, bölümlerinin dünyanın en başarılı bölümlerinden olduğunu

belirterek, "Bölümümüz, sadece Türkiye'de değil, dünyada da en nitelikli kadroya ve laboratuvar imkânlarına sahip maden mühendisliği bölümüdür. Bu yıl bir değerlendirme kuruluşu olan Amerikan ABET Kurumu tarafından en iyi bölüm seçilmiştir. Dünyanın çeşitli ülkelerinden yaklaşık 25 yabancı öğrenci burada öğrenim görmektedir. ABD, Kanada, Yunanistan, Avustralya'dan öğretim üyeleri burada ders vermek için bize başvuruda bulunmaktadır. Endonezya Açe Sultanlığı'nda meydana gelen tsunamide öğretim görevlileri ve öğrenciler hayatını kaybetti. Şimdi Endonezya'dan gelen öğrencileri eğitiyoruz. Yunanistan'a teknoloji satıyoruz. Yerli ve yabancı kurumlarla işbirliği içindeyiz." dedi.

Cumhuriyetin ilk yıllarında Almanya'ya gidip öğrenim gören Galip Özen, Gürbüz Fındıkgil, Namık Esmer gibi gençlerin kuruluşunda rol oynadığı fakültenin artık Almanya'dan gelen öğrencileri yetiştirdiğini anlatan Kural, "Madencilik doğru yapıldığı sürece çevre dostudur. Ve ülkemizin geleceği madenciliktir. Türkiye cari açığını ancak madencilikle kapatır" diye konuştu.

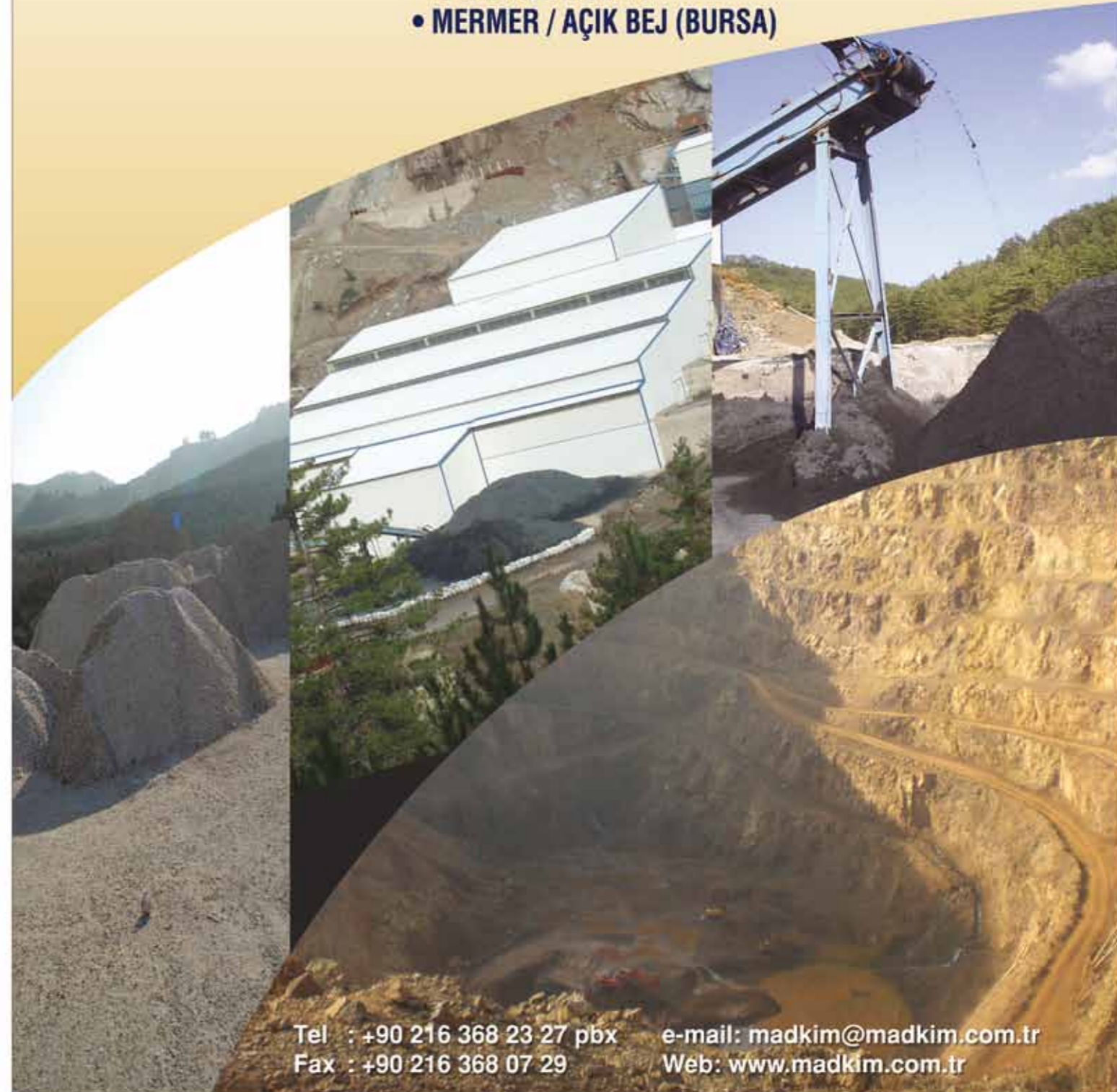
Önay Yılmaz

Kaynak: www.cadde.milliyet.com.tr
27 Kasım 2012

MADKIM

KAYNAĞINDAN SANAYİYE 28 YILLIK TECRÜBEMİZLE

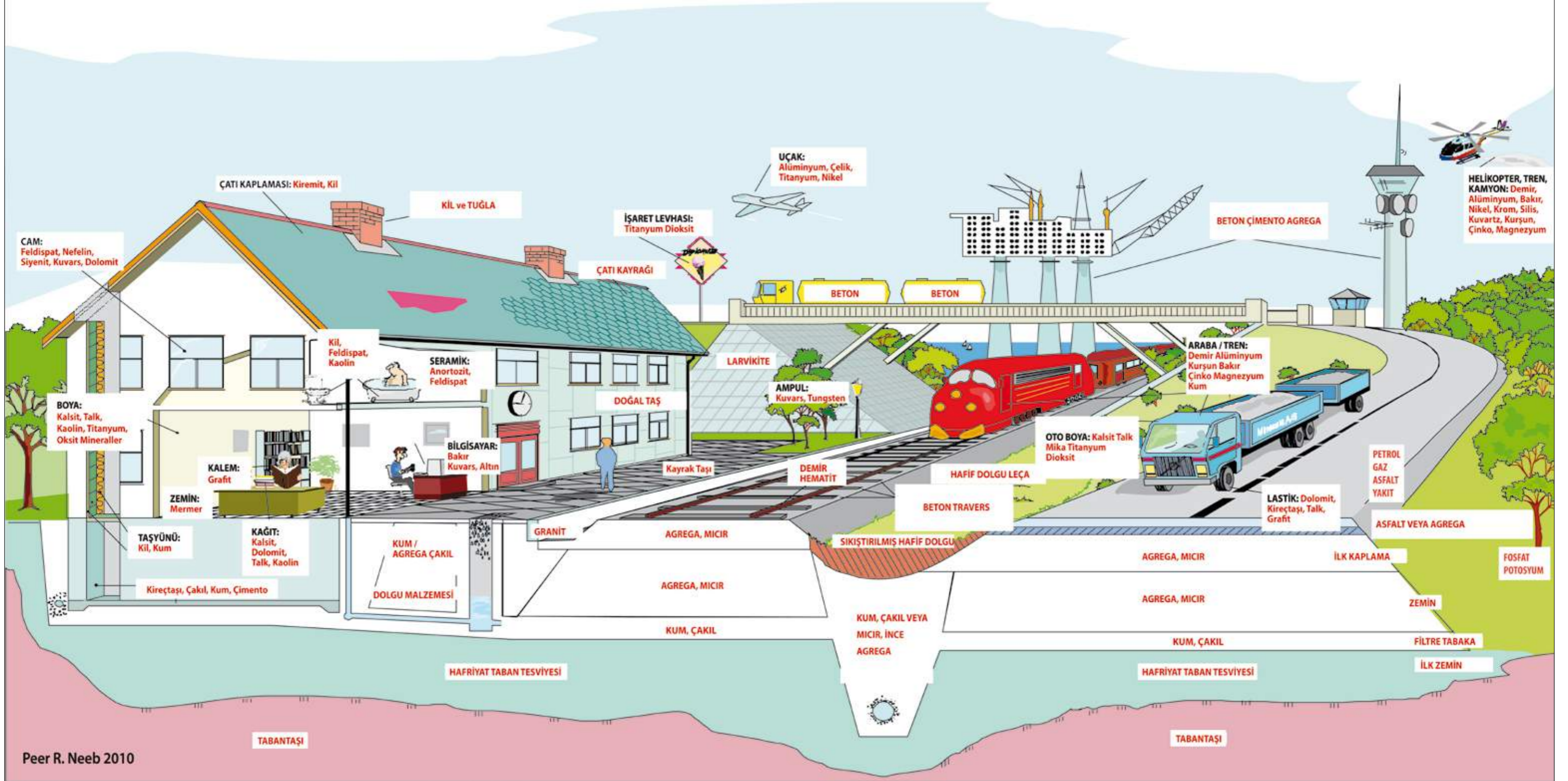
- KROM (Konsantre-Parça)
- MANYEZİT (Parça-Öğütülmüş)
- SEPIYOLİT (Teknik Kalite)
- KALKER / AGREGA
- MERMER / AÇIK BEJ (BURSA)

Tel : +90 216 368 23 27 pbx
Fax : +90 216 368 07 29

e-mail: madkim@madkim.com.tr
Web: www.madkim.com.tr

MİNERAL VE METALLERİN GÜNLÜK KULLANIMI

Peer R. Neeb 2010

Kaynak: Peer R. Neeb, 2006.

Metalik Madenlerde Konsantre Maliyeti Nasıl Hesaplanır

B. BENJAMEN PINTO

TMD Yönetim Kurulu Sayman Üye

A slında birçoğumuz bunu biliyoruz. Hele kârların iyice azaldığı, hatta bilançoların zarar göstermeye başladığı bugünlerde birçok meslektaşımız bu hesabı her gün dahi yapıyor olabilirler. Bu yazıda öne çıkartmak istediğim ana konu, konsantre maliyetini hesaplarken ana maliyet kaleminin ham cevherin tenör ve zenginleşebilme özellikleri olduğuna dikkatleri tekrar çekmek. Her ne kadar cevher zenginleştirme mesleğimizin ana konularından biri olsa da, bence ana etken cevher üretimi. Bir işletmenin kârlılığında en önemli faktör cevherin konsantreye hangi oranda dönüştüğü. Bunun da ana parametreleri cevherin tenörü ve zenginleşme randımanı.

Bu konuyu en iyi bir şekilde açıklamak için en iyi yöntemin örnekler olduğunu düşünüyorum. Bir maden işletmesi düşünelim. Metalik cevher üretiyor; daha sonra bu cevheri kamyonla zenginleştirme tesisine naklediyor ve tesiste bu cevher zenginleştirilerek konsantre elde ediliyor olsun. Gelin bu işlemleri ana kalemlerin maliyetlerini çok kısaca örnekleylim.

Önce ocakta cevher üretim maliyetleri ile başlayalım.

Fabrika maliyetlerine geçmeden önce zenginleştirme parametrelerini belirleyelim. Tüm üretilen cevherin zenginleştirme işlemine tabi tutulduğunu varsayıyoruz. Bildiğiniz üzere, zenginleştirmeden anladığımız, cevherin içinde metal oranının yükseltebilmek ve bu amaçla metal ile diğerlerini birbirinden ayırmaktır. Bu işlem neticesinde içinde yüksek oranda metal ihtiva eden konsantre ve atık elde edilir.

Konuya biraz daha yabancı olan okurlara yukarıdaki tabloyu kısaca anlatmaya çalışayım. Bir maden zenginleştirme tesisinde başarıyı gösteren en önemli

parametre CKO olarak isimlendirdiğim Cevher/Konsantre Oranı'dır. Yani tesisten elde edilen bir birim konsantre için kaç birim cevher kullanılmış olduğudur. Yukarıdaki örnekte, 12 ton konsantre elde etmek için 100 ton cevher kullanmak gerekmiştir ve CKO 8,33 olarak belirlenmiştir (100 / 12). Doğal olarak, bu değer ne kadar az ise kârlılık o kadar artacaktır. Bu yazıda bu değer nasıl artacağı ve oluştuğu konusuna girmeyeceğim ama çok kısa özetlersek, cevherin özelliği ve tesisin başarısı bu oranı değiştiren ana iki etkidir.

Bunu bir kenara koyarak şimdi gelelim fabrika maliyetlerine:

Fabrikamızda 1500TL harcama ile 100 ton cevheri zenginleştirme işlemine tabi tuttuğunuzu varsayıyoruz.

Geldiğimiz noktada cevheri ne maliyet ile ürettiğimizi, fabrikada işlemek için ne kadar harcama yaptığımızı biliyoruz. Ve tabii, fabrikada işleme neticesinde ne kadar cevherden ne kadar konsantre elde ettiğimizi biliyoruz.

Şimdi sıra bizim nihai ürünümüz olan konsantremizi ne maliyet ile ürettiğimizi hesaplamaya geldi. Bu amaçla önce toplamdan gidelim. Toplam ödemelerimizi sıralayıp toplayalım.

Tablo 1			
Toplam Maliyetler			
	Miktar (ton)	Birim Maliyet	Toplam Maliyet
Cevher Üretimi	100	24 TL	2.400 TL
Ocak Fabrika Taşıma	100	2 TL	200 TL
Fabrika Maliyet	100	15 TL	1.500 TL
Toplam Maliyet			4.100 TL
Üretilen Konsantre	12	Ton	
Birim Maliyet =	Toplam Maliyet	4.100 TL	= 342 TL / ton
	Üretilen Konsantre	12 ton	

Bu maliyeti, farkı bir şekilde hesaplayarak cevherin kalitesinin (kaliteden kastımız tenör ve zenginleşme randımanı) maliyet üzerindeki etkisini görmeye bir kademe daha yaklaşmış olacağız.

Yukarıdaki tablolardan değerleri alırsak

Tablo 2			
Cevher Maliyeti	24 TL		
Ocak Fabrika Taşıma	2 TL		
Fabrika maliyeti	15 TL		
Toplam	41 TL		
CKO	8 TL		
Konsantre Maliyeti	41 TL	/ton x 8,33	= 342 TL /ton

Görüldüğü üzere birim maliyetler ve CKO hesabı üstünden gittiğimiz zaman aynı sonuca ulaştık.

Şimdi gelelim bu hesabın önemine.

İşçilik maliyetinizi %20 düşürebildiğinizi varsayın. Bunun olanaksız olduğunu biliyorum ama diyelim ki gerçekten bu kadar önemli bir tasarruf yapabildiniz Cevher maliyetimiz 22TL'ye düşecek. Bunun konsantre maliyetimize etkisi 342'den 325'e düşmesi olacaktır.

Buna alternatif olarak cevherinizin tenörünü %10'dan %14'e yükseltin.

Tablo 3		
Fabrikaya Beslenen Cevher Miktarı	100,000	Ton
Cevher Tenör	14,00%	
Konsantre Tenör	50,00%	
Atık Tenör	6,73%	
Zenginleştirme randımanı	60%	
Cevher / Konsantre Oranı (CKO)	5,95	
Elde edilen Konsantre	16,800	Ton

Bu durumda 100 tondan 16,8ton konsantre elde edeceğiz ve CKO 5,95'e düşecek. Maliyetiniz de 41TL x 5,95 = 244TL'ye düşecek.

Ya da daha yüksek tenörlü cevher elde edemiyorsak randımanı yükseltmeye çalışalım. %60'dan %80'e çıkartalım

Tablo 4	
Fabrikaya Beslenen Cevher Miktarı	100,000
Cevher Tenör	10,00%
Konsantre Tenör	50,00%
Atık Tenör	2,38%
Zenginleştirme randımanı	80%
Cevher / Konsantre Oranı (CKO)	6,25
Elde edilen Konsantre	16,000

CKO 6,25 olunca maliyet ise 256 TL oldu.

Bu analiz sayesinde bir madencin asıl değerinin yüksek tenörlü ve/veya yüksek randımanla zenginleşebilen cevher olduğunu göstermeye çalıştık. Umarım kimsenin kafasını daha fazla karıştırmamış olduk.

*Sanata ilham veren Mermer
doğduğu topraklardan
dünyaya açılıyor...*

Claros Grey

Ankara Merkez Ofis
İlkbahar Mahallesi 621. Sokak No:8
06450 Çankaya / Ankara / Türkiye
T: +90 312 491 97 80 – M: +90 533 762 29 06
F: +90 312 491 97 81

sales@teknomarmaden.com

İstanbul Ofis
Sümer Korusu Postacı Halli Sokak No:4/1
34450 Sarıyer / Tarabya / İstanbul / Türkiye
T: +90 212 363 82 00 – F: +90 212 262 26 06

www.teknomarmaden.com

Türkiye Kalkınmasının Sürdürülebilirliği Açısından Doğal Kaynaklardan Yararlanma Sorunları

Dr. Caner ZANBAK

Türkiye Madenciler Derneği Çevre Koordinatörü

Bu yazıda, sadece “yabancılar diğer ülkelerin gelişmesini önlemeğe çalışırlar” teması işlenmemektedir. Her ülkenin, uluslararası ilişkilerde, önce kendi çıkarlarını gözetmesini doğal karşılamak gerekir. Aşağıdaki görüşler, Türkiye'nin kendi eksiklikleri nedeniyle doğal kaynaklarından yararlanma sorunlarının başlıcalarını konu etmektedir.

Doğal Kaynaklar ve Ülkelerarası Politika

NOT: Bu makale, 1998 yılında yayınlanmış bir yazının AYNI baskısıdır. Yazıdaki çoğu konuların bugün için de geçerliliğinin yorumu okuyuculara bırakılmaktadır.

Doğal kaynaklar, tarih boyunca toplumların kalkınmasında en önemli rol oynamış olan maden, petrol, su, orman, tarım ve hayvancılık toprağı gibi, yaşam için gerekli hammaddelerin elde edildiğı doğadan alınan temel varlıklardır.

Canlıların yaşamlarını devam ettirebilmeleri için gerekli gaz, sıvı ve katı haldeki kimyasalları içeren, “Hava, Su ve Toprak”, üç temel doğal kaynak grubudur. Su ve toprak, insan gruplarının bireysellikten toplum düzenine geçmeleri ile ortaya çıkan çıkar çatışmalarında, güç kazanma ve diğerlerine üstünlük sağlama açısından, her zaman stratejik bir öneme sahip olmuştur. Bu konu günümüzde de geçerliliğini korumaktadır.

Belirli bir bölgenin bir insan grubu tarafından işgal edilmesi halinde o topraklardaki hava haricindeki tüm kaynaklardan yararlanma olanakları, kavramsal olarak, diğer toplumlara kapatılabilir. Tarih boyunca kavimler ve ülkelerce uygulanan bu tür kısıtlamalar veya girişimler savaşlar için ana nedenleri oluşturmuştur.

Dünya nüfusunun hızla çoğalması ve de toplumların ihtiyaçlarının çeşitlilik ve miktar olarak artması suya ve topraktaki doğal kaynaklara olan talebi de hızla arttırmıştır. Günümüzdeki uluslararası siyasi ortama bakıldığında, dengelerin ülkelerin kendi sürdürülebilirliklerini sağlayacak ürün üretimi ve ticareti üzerine kurulduğu görülmektedir. Tarih boyunca görülen “fiziksel savaşlar”, kısa süreli ve yerel olarak ortaya çıkıyor ise de, günümüzde yerini “ekonomik anlaşmazlık” lara bırakmıştır.

Fiziksel savaşlarda amaç, rakibin elindeki tüm hücum ve savunma sistemlerini çöktecek veya ortadan kaldıracak ölümcül silahları kullanma yoluyla karşı tarafı insan gücü ve ekonomik olarak pes ettirmektir. Tarih, kısa sürede can kaybının fazla olduğu çatışmaları “Büyük Savaşlar” olarak tanımlamakta olup onlarca yıl ve daha uzun süreli müstemelecilik uygulamalarını ise “Ekonomik Sürtüşmeler” olarak belirtmektedir.

Yakın Tarihten Örnekler

Günümüzdeki gelişmiş ülkelerin tümü doğal kaynaklardan yararlanarak bugünkü sanayileşme düzeyine erişmişlerdir. Kendi ekonomileri için topraklarında gerekli doğal kaynağı bulunmayan ülkeler diğer ülkelerdeki hammadde kaynaklarını saptamak için büyük çabalar harcamışlardır. 19'uncu yüzyılda gelişen jeoloji bilimi ileriye yönelik stratejik planlama için gereğince kullanılmıştır. Özellikle günümüzdeki gelişmiş Avrupa ülkeleri tarafından harcanan uzak görüşlü bu çabalar 20'inci yüzyılın başlarında uluslararası politika alanında meyvelerini vermiştir. Buna en açık bir örnek olarak, Arabistan Yarımadası'ndaki petrol kaynaklarının varlığından habersiz olan Osmanlı İmparatorluğu'na yapılan baskılar sonrasında, Ortadoğu'da günümüz gelişmiş ülkelerinin ortaya koymuş oldukları siyasi coğrafya gösterilebilir.

Lozan oturumları sırasında Musul ve Kerkük'ün Irak'a verilmesi konusunda Avrupa ülkelerinin büyük ısrarları ve de küçük bir alan içinde Kuveyt ve Birleşik Arap Emirlikleri gibi çok sayıda siyasi bölünmelerin gerçekleştirilmesi bir tesadüf veya yerel milliyetçilik hareketlerinden kaynaklanmamıştı. Amaç, ileride bir güçlü ülke olabilecek Türkiye'yi petrol kaynağından mahrum etmek ve Ortadoğu'daki zengin stratejik petrol kaynaklarının daha kolayca yönetilebileceği zayıf bir politik ortam yaratmaktır. Cetvelle çizilmiş

benzer sosyo-politik sınırlara örnek olarak Orta Asya'daki Kazakistan-Türkmenistan-Özbekistan, Kuzeydoğu Afrika'da Çad-Libya-Mısır-Sudan, Kuzeybatı Afrika'da Cezayir-Fas-Nijer-Mali-Mavrutanya-Batı Sahra, Okyanusya'da Gine Adaları ve Orta Amerika'daki sınırları grift olarak çizili ülkeler gösterilebilir.

Dünya ticaretinde önemli yeri bulunan, stratejik zengin doğal kaynaklara sahip olan, eski müstemleke ülkelerinin, İkinci Dünya Savaşı sonrasındaki süreçte ulusal bağımsızlıklarını ilan ettikleri görülmektedir. Ancak, görünürdeki siyasal bağımsızlık, bu ülkelerin ekonomik alanda bağımsız olmalarını sağlayamamış olup sadece yeni bir uluslararası siyasi karmaşayı ortaya çıkarmıştır. Bu noktada şunu vurgulamak gerekir ki, ulusal bağımsızlığı ilan eden herbir komşu ülkenin arkasında, birbirleri ile diplomatik kanallarda çekişen, bir veya birden fazla G7 ülkesi (Japonya ve Kanada hariç), destekçi olarak bulunmaktadır.

Günümüzde sınırları cetvelle çizilmiş ülkelerin tümü, ulusal bağımsızlıklarına ve de zengin doğal kaynaklara sahip olmalarına rağmen, ekonomileri gelişmişlik düzeyinin altında olup politik istikrarsızlık içindedirler. Bu tür ülkelerde ortak olan bir başka konu da, doğal kaynaklarını yeterince ve verimli olarak işletememeleri ve elde edilen gelirlerin eğitim ve altyapı geliştirmesi için kullanılmamasıdır.

Doğal Kaynaklardan Yararlanma Nasıl Önlenebilir ?

Bir ülkenin doğal kaynaklarından yararlanamaması başlıca aşağıdaki beş yöntemle sağlanabilir:

1-Doğal kaynakların bulunduğu bölgelerdeki toprakların askeri güçle bilfiil işgali,

2-Doğal kaynak işletme projelerini, iç politik istikrarsızlıklardan yararlanarak, engellemek,

3-Doğal kaynakların işletilmelerini dolaylı yollarla kısıtlamak (örneğin, uluslararası yatırım finansman ve teknik donanım olanaklarını kısıtlamak, ürünlerin

ithalatını cazip hale getirmek, o ülkedeki enerji ve doğal kaynak üretim projelerine katılma sürecinin uzamasını sağlayarak projelerin hayata geçmesini geciktirmek, ...),

4-Doğal kaynakların bulunduğu bölgelerde sosyal ve etnik sorunları tahrik ederek o bölgelerdeki üretim potansiyelini atıl hale getirmek, yeni işletmelerin açılmasını baltalamak,

5-Toplum bireylerini, bilimsel ve teknolojik olarak gerçek dışı felaket senaryoları ile korkutup, *doğal kaynakların işletilmesi sonucunda çevre felaketlerinin ortaya çıkacağı yönünde hassaslaştırarak, ülkenin hayatı önemde ihtiyacı olan enerji ve diğer doğal kaynaklarından yararlanmasını sosyo-politik baskılarla dahilde önlemek.*

Yukarıda sayılan yaklaşımlardan birincisi dikkate alınmadığında, diğer dört tanesinin, son 25 yıl içinde Türkiye'de madencilik, enerji, petrol, ormancılık, tarım ve hayvancılık sektörlerinin gelişmemesindeki rolü, düşünmeye değer niteliktedir. Ekonomisi hızla gelişen Türkiye'nin doğal kaynaklara dayalı enerji, maden kökenli hammadde, tarım / orman / hayvancılık da dahil toprağa dayalı tüm gereksinimleri için ithalata bağımlı hale gelmesinde yukarıda sayılan son dört faktör etkili olmuştur.

Bir Yabancı Ülke Gözüyle Türkiye'ye Olası Bakış Açısı

Bir Türk vatandaşı olarak kolayca yapılamayacak bir işi yapmaya çalışalım. Bizler günlük yaşamımızı gereksizce ve tümüyle işgal eden siyasi çekişmeleri takip edip ülkenin ne kadar kötü durumda olduğuna kendimizi inandırmakla meşgul iken, yabancı ülkelerin Türkiye'yi nasıl görebilecekleri konusunda bir "fikir jimnastiği" yapalım. Bu irdelemeyi yaparken de kendimizi Türkiye'nin ekonomik yönden "güçsüz olmasını arzulayabilecek" bir diğer ülkenin yerine koyalım (bu ülke şimdiki bir müttefikimiz de olabilir):

OLASI BİR YABANCI KAYNAK KRİPTOSU

Türkiye, 20'inci yüzyılın başına kadar altı asırlık bir sürede, Avrupa milletlerini doğunun zengin kaynaklarına karadan ulaşma olanaklarından ve de eski medeniyetlerin beşiği olan Anadolu ve Ortadoğu topraklarının kullanımından mahrum etmiş bir süper güç olan Osmanlı İmparatorluğu'nun halihazırdaki güçsüz bir devamıdır. Türkiye, nüfusunun tümüne yakın kısmı müslüman olan ve de Doğu Avrupa'da hristiyanlığın yayılmasında engel teşkil etmiş bir ülkedir.

Birinci Dünya Savaşı sırasında hepten zayıflayan Osmanlı İmparatorluğu topraklarının Avrupa ülkelerince paylaşılıp işgal edilmesine rağmen Atatürk'ün liderliğinde kendilerini toparlayan Türk'ler, zayıf askeri donanımlarıyla dahi, güçlü Avrupa ülkelerini bugünkü sınırları dışına atmayı başarmışlardır. Bu arada, Avrupalıların batı ve güneyden, Sovyetlerin doğudan büyük baskılarına rağmen; stratejik önemi büyük olan Boğazların denetimi, jeolojik yapısı nedeniyle önemli doğal kaynaklar olan maden ve hidroelektrik potansiyelinin varlığı bilinen ve de şimdiki GAP Projesini oluşturan sahaların da içinde bulunduğu Doğu ve Güneydoğu Anadolu toprakları maalesef Türkiye'ye bırakılmıştır. Ancak, sevinilecek bir nokta vardır ki, 20'inci asrın en stratejik enerji hammaddesi olan petrol sahaları, yaşayanların çoğunluğu Türk kökenli olmasına rağmen, Kerkük ve Musul da dahil olmak üzere yeni kurdurttuğumuz Irak sınırları içine alınarak Türkiye'ye verilmemiştir. Her ne kadar, şimdiki Irak rejimi gelişmiş dünya ülkeleri ile iyi ilişkiler içinde değil ise de, şimdilik önemli olan, kendisine bir gelebilse bizlere büyük rakip olabilecek Türkiye'nin elinde önemli petrol rezervlerinin olmamasıdır.

Lozan Antlaşması sonrasındaki Türkiye'nin komşularıyla iyi ilişkiler içinde olmaması için sarfedilen gayretler de meyvasını vermiştir. Şimdiki komşuları, batıda eski Doğu Bloku'na ait Bulgaristan, Türkler'e karşı milliyetçilik duygularını ateşlediğimiz Yunanistan, güneyde sorun olması için bölünmesini sağladığımız Kıbrıs, halen baskı rejimi ile idare edilen Suriye ve Irak; doğuda son on yıldır maalesef siyasi kontrolünü kaybettiğimiz İran ve de eski Sovyet Cumhuriyetleri olan Azerbaycan, Ermenistan ve Gürcistan'dır. Türkiye'nin böyle bir sorunlu ülkeler grubu arasında yer alması bizim için bir şanstır.

İkinci Dünya Savaşı sonrasındaki "Soğuk Savaş" döneminde Doğu Bloku ülkelerine, özellikle Rusya'ya karşı bir ileri kuvvete ihtiyacımız vardı. Kurulan NATO kapsamına davet edildiğinde, kendini Sovyet tehlikesine karşı güvence altına almak için, Türkiye teklifi kabul etti. O zamanlar, her ne kadar biz Türkiye'de Orta Doğu ve Sovyetler'e karşı bir sığrama taşı olanağı bulduk ve Türkiye'nin ağır sanayiini de yaptığımız yardımlarla yavaşlatıyoruz diye seviniyor idiysek de, Türkiye'deki büyük beyin gücünün ve ekonomik potansiyelin varlığını da öğrendik.

Türkiye bizim ulusal çıkarlarımız açısından "**yeşerdikçe budanması; ancak, kurudukça sulanması gereken**" bir ülkedir. Türkiye, Avrupa ve Asya arasında ve özellikle stratejik petrol kaynaklarının bulunduğu Ortadoğu gibi istikrarsız bir bölge için, bir emniyet sübabıdır. Bu nedenle, çok zora düştüğünde, Türkiye'ye yardım etmemiz şarttır; ancak, bu yardımın belirli düzeyi aşması halinde, kendine gelen Türkiye'yi ekonomik ve siyasi denetimimiz altında tutmak kolay olmaz ve bizimle ortaklık pazarlığı içine girebilir. Bu arada şunu da vurgulamakta yarar vardır; 60 milyonu aşan nüfuslu bir alıcıyı pazarın kar payına ortak etmek iyi ticaret yaklaşımı değildir.

Son 15 yıl içinde, Türkiye büyük bir atılımla dünyaya açıldı. Gelişmiş ülkelerin uluslararası iş kurallarına kendini adapte etti. Sanayi üretimini ve ürün kalitesini arttırdı. Bu arada, kendi öz varlığı olan doğal kaynak potansiyelinin farkına vardı. Kendi hammadde gereksinimi için bu kaynakları değerlendirmeye kalktı. Sosyo-ekonomik açıdan geri kalmış yöre olan Güneydoğu Anadolu'da GAP gibi bir projeyi hızlandırdı; enerji ihtiyacı için hidroelektrik, termik ve nükleer santral projelerini hayata geçirmeyi planlıyor, yakın zamana kadar varlığını bilmediği Trona ve altın madenlerini devreye almak istiyor, mermer sanayii gelişiyor. Gelişen sanayisinin zararlı atıklarını bertaraf edecek tesisler kurmaya başladı. Tekstil, deri, beyaz ve elektronik eşya üretiminde dünyada belirli bir yere ulaştı, bu sektörler ekonomisinin lokomotifleri oldu. Böyle giderse, Türkiye bizim ekonomik cenderemizden kurtulacağına benziyor ve bu gidiş bizleri fevkalade rahatsız eder; bir şeyler yapmamız lazım.

GAP için yatırım sermayesi lazımdı Türkiye'ye; vermedik. Ama yavaş da olsa kendi parası ile gene yapıyor. Körfez Savaşı sonrasında biraz zorluk çıkarttı, GAP yavaşladı. Arkasından Güneydoğu'daki sorunu daha da alevlendirdik, biraz daha zaman kazandık. Dikkat edilirse, Doğu ve Güneydoğu'daki madencilik, petrol üretimi, tarım ve hayvancılık çok düşük seviyelere indi. Bu sektörlerin ülke bazında tekrar canlanmasını daha da geciktirmemiz lazım.

İleri teknoloji ürünü hammaddeler açısından, Türkiye uzun bir müddet daha gelişmiş ülkelere bağımlı olacak. Ancak, bu arada, Türkiye insan ve doğal kaynak potansiyelinin farkına vardı ve bunlardan yararlanmak üzere harekete geçti. Bu gerçekleşirse, Türkiye üzerinde ekonomik denetimimizi kaybetme tehlikesi ile karşı karşıyayız. Türkiye'nin doğal kaynaklarından yararlanarak "Kalkınmasının Sürdürülebilirliği"ni nasıl baltalayabiliriz? Türkiye topraklarını işgal etmeyi düşünebilemeyeceğimize göre, bu sorunun cevabı yukarıdaki bölümde sıralanan son dört yöntemde yatmaktadır.

Kanımızca, Türkiye'de "Kalkınmanın Sürdürülebilirliği" yukarıdaki gözlemlerin içimize sindirilmesinde yatmaktadır.

Türkiye ve Doğal Kaynaklar

Türkiye, çok stratejik coğrafi konumunun yanı sıra, jeolojik yapısı nedeniyle de çok stratejik doğal kaynaklara da sahiptir. Birinci Dünya Savaşı sonrasında, Osmanlı İmparatorluğu'nun askeri açıdan zayıflaması fırsat bilinen diplomatik manevralar nedeniyle kaybedilen, şimdiki çok sayıdaki Arap ülkelerinin topraklarındaki petrol varlığı bugün dahi uluslararası dengeleri zorlamaktadır.

Sevr Zorlaması ile Türkiye'den koparılmaya çalışılmış toprakların coğrafik yayılımına bakılırsa, bu bölgelerin doğal kaynaklar açısından çok zengin olduğu görülmektedir. Lozan Antlaşması sırasında Musul ve Kerkük Bölgesi ile Hatay üzerinde yapılan çetin pazarlıkların altında yatan ana neden, körfezin stratejik konumunun yanı sıra, “petrol ve maden” potansiyelidir.

Son 15 yıl içindeki anarşi ve terör hareketlerinin özellikle Doğu ve Güneydoğu Bölgelerimiz üzerinde yoğunlaşması da bir tesadüf olmayıp bu bölgelerdeki demir, bakır, krom, petrol ve özellikle su gibi zengin doğal kaynaklarımızdan yararlanma olanaklarımızı kısıtlamaya yönelik olduğu görülebilir.

1935 yılında kurulan Maden Tetkik ve Arama (MTA) Enstitüsü ve 1938'de kurulan Etibank ülke madenciliğini sıfır denilecek düzeyden çok ileri düzeylere getirmiştir. Ancak, arama açısından çok riskli ve işletme yatırımı açısından büyük özsermaye gerektiren madencilik sektörü Türkiye'de geçmişte uygulanan devletçi politikalar sonucunda dünyadaki gelişmelere ayak uyduramamış ve sürekli olarak gerilemiş ve günümüzde ise demir noktasına gelmiştir. Buna örnek olarak, 1970'li yıllarda yurt ekonomisine önemli katkıları olan ve son yıllarda atıl hale gelmiş bakır, demir ve krom madenciliği gösterilebilir.

Ağır sanayide olduğu gibi, gelişme hızı yavaşlatıldığında tekrar toparlanması çok zor bir sektör olan madencilik Türkiye'de gerilemektedir. Hızla gelişmekte olan imalat sanayiinin gereksinimi olan hammaddelerin Türkiye'ye işlenmiş cevher olarak girmesi, hem özkaynaklarımızı değerlendirebilecek olan madencilik sektörümüzü olumsuz etkilemekte ve hem de ithal edilen ara mamul hammaddelere geçen katma değerden ülkemizin yararlanamamasına neden olmaktadır.

Ülkelerin yeraltı zenginlikleri olan maden yataklarının mevcudiyeti, sadece ve sadece, sistematik olarak yapılan aramalarla saptanabilir. 1960'ların sonundarezervi 15 yıl olarak saptanan Ergani bakır madeni, sürekli yapılan aramalar sonucunda, hala üretimini sürdürmektedir. Diğer taraftan, cevher arama çalışmalarının yeterince yapılmaması nedeniyle, Divriği Demir Madeninin “bilinen” rezervinin en fazla beş sene içinde tükeneceği de bir gerçektir.

2012 GÜNCELLEME NOTU: Makalenin bu kısmında belirtilen, Demir, Bakır, Trona ve Altın madenleri ile ilgili cümlelerde, yazının ilk yayınlandığı tarihteki (1998) durum belirtilmektedir. Son 15 yıl içinde, bu madenlerle ilgili bazı önemli gelişmeler olmuştur.

1960'larda bulunan bor tuzu yatakları dışında, Türkiye'de son 35 yıl içinde dikkate değer herhangi bir madenciik yatırımı yapılmamıştır. Son onbeş yıl içinde bulunan Beypazarı'ndaki Trona yatakları, dünyanın ABD'den sonraki ikinci büyük rezervi olmasına rağmen, işletmeye alınmamıştır. 1980'li yıllarda önem kazanan altın

madencilik aramaları tüm dünyada önemli rezervlerin bulunmasını sağlamış ve 1985 yılından sonra Türkiye'de de, önceleri bilinmeyen, önemli altın rezervlerinin bulunduğu saptanmıştır.

Genelde rezervin saptanmasından sonraki üç yıl içinde işletilmeye başlanan altın madenleri, bulunmalarının üzerinden 10 yıla yakın zaman geçmesine rağmen işletilememektedir. Trona yataklarının işletilememe sebebinin yüksek yatırım sermayesinin bulunamaması olmasınakarşılık, altınmadenleri, “görünürde” çevrecilik nedenlerinden dolayı, işletmeye alınmamaktadır. Türkiye'de yapılan madencilik çalışmalarına çevresel nedenlerden karşı çıkma o mertebelere ulaşmıştır ki, Filyos'taki kum ocakları çalıştırılmamakta ve hızla gelişmekte olan Türk cam sanayii Bulgaristan'dan benzer çevre koşullarındaki ocaklardan çıkarılan ithal kumu işlemek zorunda kalmaktadır. Yılda 200 tona yakın altın ithal eden Türkiye'de, bilinen altın rezervleri işletilememektedir.

Doğal kaynaklarından yararlanmaksızın Türkiye'nin kalkınmasını sürdürmesi mümkün değildir.

Çevreyi Kaybetme Korkusu Üzerine Kurulu “Çevre İdeolojisi”

İnsanların gelecekte kendilerine fiziksel veya manevi olarak zarar vereceğine inandıkları her şeye karşı olmaları doğaldır. Korkutma, tarih boyunca, toplumları yönetmede çok etkin bir yöntem olarak kullanılmıştır. Toplum düzeni, toplumun ortak çıkarlarını korumak amacıyla ortaya konan akılcı genel hukuk düzenlemeleri ile sağlanmaktadır. Yasalar, yasa dışı hareket edenleri ceza ile korkutarak toplum düzenini korur. Gelişmiş toplumlarda en büyük korku, mevcut yaşam kalitesinin kaybolma olasılığıdır.

Dünyada son elli yıl içinde dünya nüfusu hızla artmış ve sanayi bu hızla paralel olarak gelişmiştir. Bunun sonucu olarak, bilinen doğal kaynak rezervleri artan hızlarda kullanılmakta ve çevre koşullarında görünür olumsuzluklar ortaya çıkmaktadır. Bu çevresel etkileri, sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda, en aza indirecek önlemleri almak yerine kıyamet haberciliği yaparak toplumu korkutarak yeni bir dünya düzeni kurma yaklaşımı yeni bir ideoloji haline gelmiştir. Globalleşen iletişim olanaklarını çok etkin olarak kullanan bu yeni ideoloji, insanları çevre felaket senaryoları ile korkutarak çok etkilemekte ve özellikle ülkelerin kalkınması için gerekli doğal kaynak kullanım projelerine karşı politize etmektedir.

Türkiye'de Doğal Kaynaklardan Yararlanma Projeleri Karşı Çevrecilik Hareketi

Türkiye 1980'li yılların ortalarından itibaren dünyada her konudaki gelişmeleri yakından takip etmektedir. Globalleşen bilgi iletişimi, Türk toplumunun dünyaya entegre olmasında önemli bir rol oynamıştır. Türkiye'de hızla gelişen sanayi, çevre sorunlarını da beraberinde

getirmiştir. Çevre sorunlarının sınır tanımadığı yaklaşımından hareketle, gelişmiş ülkelerdeki çevre koruma duyarlılığı, uluslararası bir ideolojiye dönüşerek, gelişmekte olan ülkelere de yayılmıştır. Kavramsal olarak çok yerinde olan bu yaklaşım, gelişmekte olan ülkelerdeki sanayi yatırımlarını politik engelleme aracı olarak kullanılmaktadır. “Uluslararası Çevrecilik Akımı” olarak tanımlanabilecek bu hareket, gelecek nesillere sağlıklı bir dünya kalmayacağı korkusunu yerel toplum bireylerine kolayca işlemekte ve konuyu popülist bir politika malzemesi yapmaktadır. Bu çevrecilik hareketi, enerji, yakıt ve doğal hammadde ihtiyacı yüksek ve ekonomisi bu konularda ithalata dayalı, genelde ekonomik ve politik istikrar sorunu olan, özellikle gelişmekte olan ülkelerde hızla gelişmektedir. Son on yıl içinde, Türkiye bu tür uluslararası çevrecilik hareketinin bir laboratuvarı haline gelmiştir.

Son on yıl içinde, Türkiye sanayiinde çevre duyarlılığı artmış; ancak, gerekli çevre koruma uygulamaları ekonomik, yasal denetim ve teknoloji eksikliği nedenleriyle tam olarak yerine getirilememektedir. Türk toplumunda, teknolojik ilerlemenin getirmekte olduğu daha iyi yaşam düzeyine henüz erişmeden, gerekli yeni yatırımlara çevresel nedenlerle karşı olma hareketleri başlamıştır. Proje konusu ne olursa olsun, politize olmuş çevreci hareketlerin ortak noktası, “gerekli çevre koruma önlemleri alınarak proje yapılınsın” yerine “bu projede çevresel risk vardır dolayısı ile proje toplum için yararlı değildir; proje gerçekleştirilmesin, halk da bu projeyi istemiyor” olmaktadır.

Türkiye'de, son on yıl içinde, çevreci hareketin önce karşı olduğu ve daha sonra çevrecilerin de katkılarıyla gerekli mühendislik revizyonlarının yapılması sonucu gerçekleşmiş herhangi bir yatırım projesi örneği yoktur. Gerekli teknik çevre koruma önlemleri alınan ve yasal izinler altında gerçekleştirilen projeler dahi topluma, belirli gruplar tarafından, “çevre katliam aracı” olarak lanse edilmektedir.

Ulusal enerji, su ve maden hammaddeleri açığımızın önemli düzeylere ulaşmasına ve bu kaynakların ülke içinden temini mümkün olmasına rağmen, yukarıda anılan “çevrecilik hareketi” doğal kaynaklarımızdan yararlanma projelerinde günümüzde en büyük engel olarak ortaya çıkmaktadır. Bu tür projelerin gerçekleşmesi, sadece ve sadece, toplum adına devlet tarafından projeye sahip çıkılması ile mümkün olabilir. Devletin yasal olarak verilmiş izinlere, politik nedenlerle, sahip çıkıp desteklememesi durumunda yatırım projeleri gerçekleştirilememektedir.

“Sürdürülebilir Kalkınma” veya “Sürdürülebilirliğe Doğru”

Son onbeş yıl içinde tartışılan “Sürdürülebilir Kalkınma”

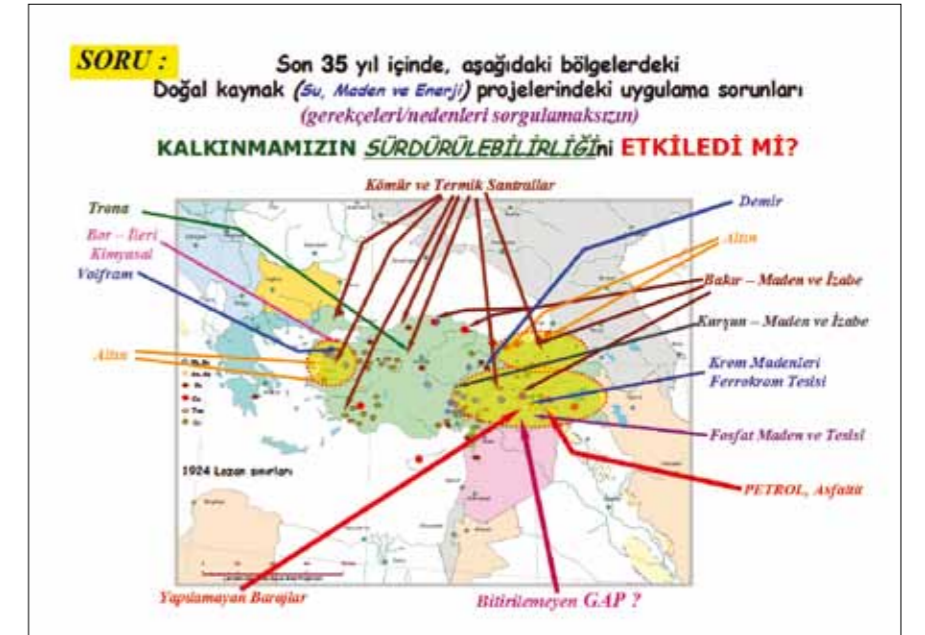
kavramı, özellikle Avrupa Birliği'nde, yerini “Sürdürülebilirliğe Doğru” yaklaşımına bırakmaktadır. Kalkınmanın sürdürülebilmesi için önce “Kalkınmış Olmak” gereklidir.

Global çevre sorunları, kendi kalkınmalarını belirli bir düzeye getirmiş olan gelişmiş ülkeler tarafından yaratılmıştır. Bu gelişmiş ülkeler kendi kalkınmalarını çevreye uyumlu olarak sürdürebilmek için, eski ve kirli teknolojilerini gelişmekte olan ülkelere ihraç etmişlerdir. Şimdi ise, aynı ülkeler, kalkınmaya çalışan ülke bireyleri adına çevre bezirganlığı yaparak, gelişmekte olan ülkelerde “ekonomik hegemonyalarını sürdürme” çabası içindedirler.

Türkiye, insan gücü ve teknolojik bilgi uygulama açısından gelişmiş ülkelerden pek geri sayılmayacak düzeye erişmiştir. Ancak, hızla artan nüfusu, yetersiz AR/GE, eski teknolojiler ve finansman zorlukları Türkiye'nin endüstriyel kalkınma hızını yavaşlatmakta ve bu arada, ülke çapında çevre sorunları da büyümektedir.

Mevcut doğal kaynaklarından yararlanmaksızın Türkiye'nin kalkınması mümkün değildir. Bunun yanı sıra, kalkınma da, çevre sorunları gözardı edilerek sürdürülemez. Ancak, uygulanabilir çevre koruma çözümleri önermeksizin, sadece “çevre için çevre korumacılığı” ile de kalkınma gerçekleşemez ve sürdürülemez.

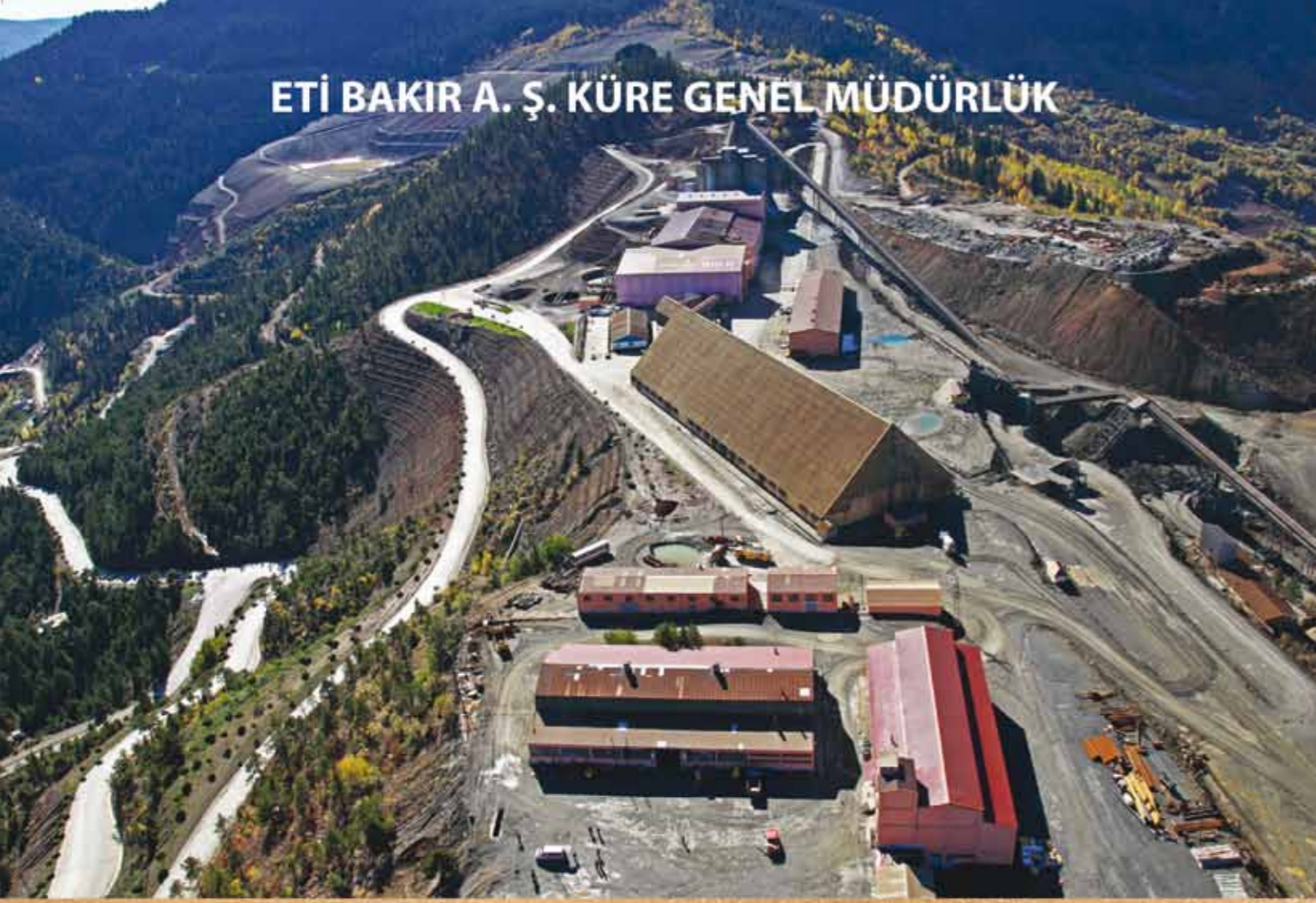
NOT: Orijinal metin üzerindeki yegane güncelleme, aşağıdaki şekildeki “yıl” düzeltmesidir.

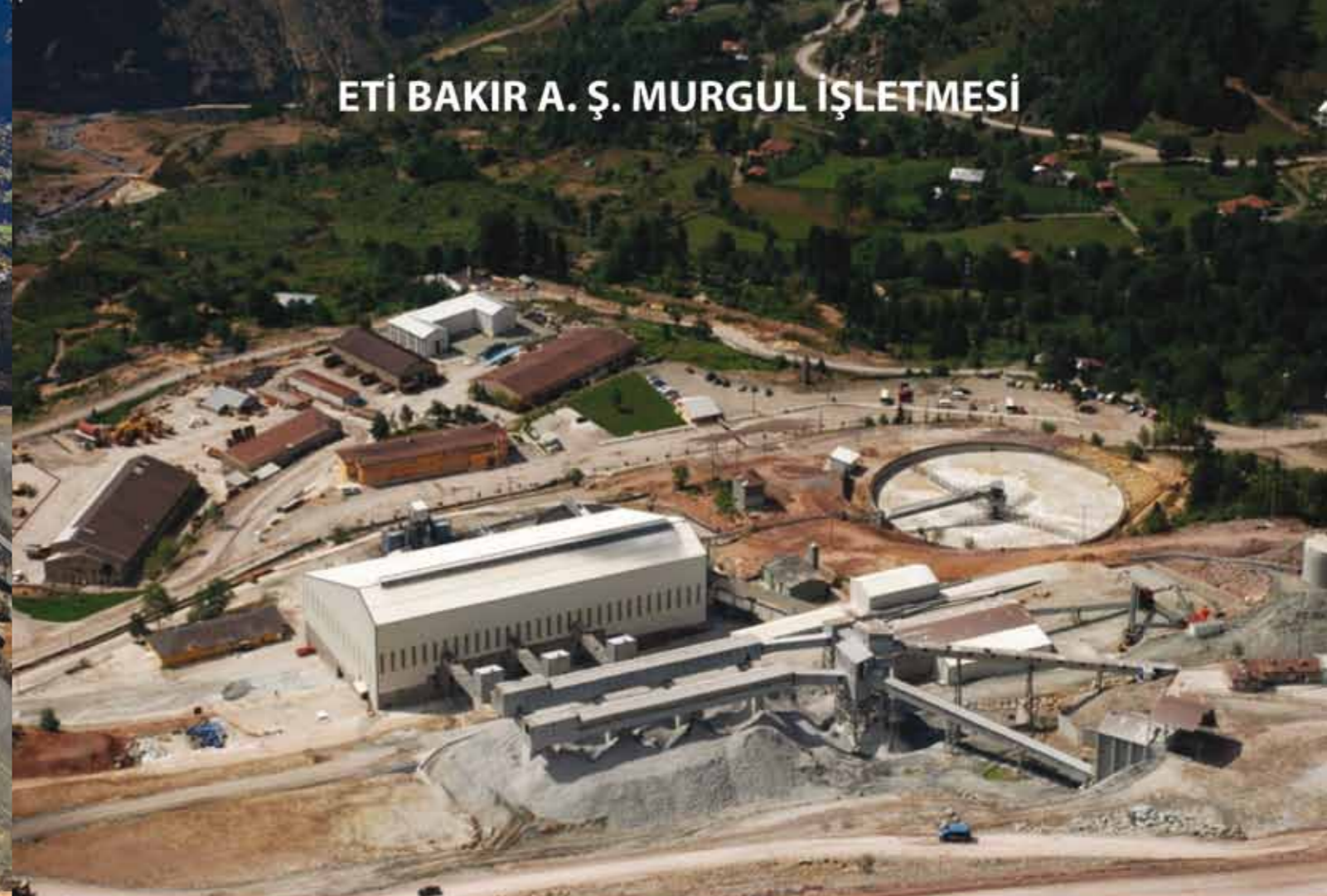
Yayınlandığı dergiler:

Zanbak, C., 1998, Türkiye Kalkınmasının Sürdürülebilirliği Açısından Doğal Kaynaklardan Yararlanma Sorunları, İstanbul Teknik Üniversitesi Vakıf Dergisi, Sayı 127, sayfa 21-26, Zanbak, C., 1999, Türkiye Kalkınmasının Sürdürülebilirliği Açısından Doğal Kaynaklardan Yararlanma Sorunları, TMMOB Maden Mühendisleri Odası Bülteni, Sayı 57, sayfa 33-37, Nisan.

ETİ BAKIR A. Ş. KÜRE GENEL MÜDÜRLÜK

ETİ BAKIR A. Ş. MURGUL İŞLETMESİ

Metal madenciliği, metalurji kimya alanlarında faaliyet gösteren şirketimiz;

Ülkemizde Mineralden Metal Bakır Üreten

Tek Kuruluştur.

- %18-23 Bakır içerikli Bakır Konsantresi
- % 42-48 Kükürt içerikli Pirit Konsantresi
- Katot Bakır
- % 96-97 H₂SO₄ içerikli Sülfirik Asit
- % 65-69 Antimuan içerikli Antimuan Konsantresi

Aşıköy Mevkii
Küre - Kastamonu
Tel: 0366. 751 20 60
0366. 751 20 04
Fax: 0366. 751 20 38
www.etibakir.com.tr

Metal madenciliği, metalurji kimya alanlarında faaliyet gösteren şirketimiz;

Ülkemizde Mineralden Metal Bakır Üreten

Tek Kuruluştur.

- %18-23 Bakır içerikli Bakır Konsantresi
- % 42-48 Kükürt içerikli Pirit Konsantresi
- Katot Bakır
- % 96-97 H₂SO₄ içerikli Sülfirik Asit
- % 65-69 Antimuan içerikli Antimuan Konsantresi

Damar
Murgul / Artvin
Tel: 0.466 721 21 40
Fax: 0.466 721 23 31
www.etibakir.com.tr

ETİ BAKIR A.Ş. SAMSUN İŞLETMESİ

Metal madenciliği, metalurji kimya alanlarında faaliyet gösteren şirketimiz;

Ülkemizde Mineralden Metal Bakır Üreten

Tek Kuruluştur.

- %18-23 Bakır içerikli Bakır Konsantresi
- % 42-48 Kükürt içerikli Pirit Konsantresi
- Katot Bakır
- % 96-97 H₂SO₄ içerikli Sülfirik Asit
- % 65-69 Antimuan içerikli Antimuan Konsantresi

Samsun
Tel: 0.362 256 09 90
Fax: 0.362 256 09 99
www.etibakir.com.tr

Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğü

**Isınma, Sanayi ve Termik
Santrallarda Kömür
İhtiyacını Karşılamanın
En Büyük Kamu Kuruluşu**

Maden İşletme Faaliyetlerinin Kapsamı ve Zenginleştirme Tesisleri

Prof. Dr. MUSTAFA TOPALOĞLU
Avukat-YMM

çalışmaları kapsar.” (Şafak ÖZKAN, Maden Mühendisliğine Giriş, <http://www.istanbul.edu.tr/eng2/maden/worddosyalar/MMG1.pdf>, s.11) Bu tanım üzerinde aşağı yukarı bir mutabakat sağlanmış olup, madencilik; madenlerin aranması işletilmesi ve zenginleştirme faaliyetlerini kapsayan bir süreç olarak değerlendirilmektedir.

I- MADENCİLİK KAVRAMI

X. yüzyılın başında madencilik, maden cevherini yatağından ekonomik olarak çıkartıp satma sanatı olarak kabul edilmekteydi. Zamanla madencilik kavramı gelişmiş ve sanat yerine bir teknoloji dalı olarak görülmeye başlanmıştır.

Madencilik Terimleri Sözlüğü'nde madencilik; “Maden yataklarının aranması, projelendirilmesi, işletilmesi ve çıkarılan madenin zenginleştirilmesi ile ilgili işlemler” olarak tanımlanmaktadır (Muammer ÖCAL/Gültekin GÜNGÖR/Mahmut Şükrü GÖK, Resimli Madencilik Terimleri Sözlüğü, s.143.).

Diğer bir tanıma göre madencilik; “Yerkabuğunda bulunan her türlü ekonomik minerallerin çıkarılması, işlenmesi ve kullanılabilir hale gelmesi için yapılan

Tipik bir maden işletmesinin ana işlemleri Şekil-1’de gösterildiği gibi şu şekildedir (Cemal BİRÖN/Suna ATAĞ, Maden Mühendisliğine Giriş, s.2):

- 1- Arama,
- 2- Değerlendirme,
- 3- Hazırlık,
- 4- Kazı-Üretim,
- 5- Ulaşım,
- 6- İhraç,
- 7- Havalandırma,
- 8- Su atımı,
- 9- Cevher hazırlama,
- 10- Tasman.

Görüldüğü gibi, günümüzde bir maden işletmesinin faaliyeti sadece cevher arama ve çıkarma faaliyetiyle sınırlı kalmamakta ve cevher hazırlama ve tasmanı da kapsayacak şekilde genişlemiştir.

II- ZENGİNLEŞTİRME KAVRAMI VE MADENCİLİK BAKIMINDAN ÖNEMİ

Maden ocağından üretilen cevherler genellikle düşük tenörlüdür. Kömürler ise içinde kül oranını yükselten taş ve şistle birlikte çıkarıldıkları için temiz değildirler. Bu nedenle madenleri çıkarıldıkları şekilde satmak mümkün olmadığı gibi ekonomik de değildir. Hatta bazı madenlerin çıkarıldıkları şekliyle hiçbir ekonomik değeri yoktur. Bu yüzden neredeyse bütün madenler çıkarıldıktan sonra zenginleştirme işlemine tabi tutulur (Cemal BİRÖN/Suna ATAĞ, s.7).

Cevher parçaları kırılıp öğütülerek taş ve cevher parçaları birbirinden serbest hale getirilmektedir. Daha sonra bunlar çeşitli zenginleştirme yöntemleri kullanılarak birbirinden ayrılır ve konsantre denilen ürünler elde edilir. Kömürler ise yıkanarak taş ve şistten ayrılır ve boyutlandırılır. Görüldüğü gibi, maden zenginleştirme, madencilğin teknik, ekonomik ve sosyal nedenlerle olmazsa olmaz bir parçasıdır (Şafak ÖZKAN, Maden Mühendisliğine Giriş Dersi Cevher Hazırlama ile İlgili Konular, <http://www.istanbul.edu.tr/eng2/maden/worddosyalar/MMG2.pdf>).

Maden zenginleştirme kavramının sınırlarını da iyi belirlemek gerekir. Yoksa metalürjiyi de kapsayacak şekilde geniş yorumlanan bir zenginleştirme kavramı madencilik faaliyetinin sınırlarını aşırı genişletmiş olur. Burada cevher veya maden cevherine kırma, öğütme ve ayıklama gibi fiziksel yöntemlerin kullanıldığı tesisler zenginleştirme tesisi sayılmalıdır. Yine, flotasyon tesisleri de cevherin yüzeyine veya bünyesine etki etmeden köpükle yüzdürme söz konusu olduğundan yine zenginleştirme tesisi kapsamındadır.

Buna karşılık metalürjide, mekanik karışımlardan ve kimyasal bileşimlerden veya cevher konsantresinden kullanıma uygun metal elde edilmesi söz konusudur. Kural olarak kimyasal yöntemlerin kullanıldığı bir tesis metalürji tesisi sayılarak zenginleştirme tesisi kapsamı dışında bırakılmalıdır. Hem zenginleştirme hem metalürji tesisi bir arada söz konusu ise her iki tesisin ayrılabilir olup olmadığına bakmak gerekir. Eğer her iki faaliyet iç içe girmişse ve metalürji tesisi daha ağırlık taşıyorsa, bu durumda zenginleştirme ve dolayısıyla madencilik tesisi mevcut olmadığı şeklinde yorum yapmak uygun olur.

Bir tesis zenginleştirme tesisi sayıldığında maden hukukuna tabi olacak maden idaresinin kontrol ve denetimi altında bulunacak ve madencilğe ilişkin rejimden yararlanacaktır. Maden ruhsat sahası içinde bulunan zenginleştirme tesislerinin bu bağlamda değerlendirilmesinde duraksama yoktur. Buna karşılık, Maden ruhsat sahası dışında bulunan zenginleştirme tesislerini de madencilik faaliyetine dâhil saymak, işletme bütünlüğü açısından yerinde bir yaklaşım olacaktır.

III-3213 SAYILI MADEN KANUNUNUN MADENCİLİK KAVRAMINA YAKLAŞIMI

Madenler, doğal servet ve kaynaklar arasında yer alır. 1982 Anayasasının 168. maddesine göre, doğal servet ve kaynakların aranması, işletilmesi Devletin bu konuda yapacağı denetim ve gözetim esas ve usullerinin kanunda gösterilmesi gerekir. Yine Medeni Kanun’un 715. maddesinde de, madenler gibi yararı kamuya ait malların özel kanunlarla düzenlenmesi gereğine işaret edilmiştir. İşte, 3213 sayılı Maden Kanunu da belirtilen hükümlerden yetki alınarak çıkarılmıştır. 3213 Sayılı Maden Kanununun 1. maddesi “Bu Kanun madenlerin aranması, işletilmesi, üzerinde hak sahibi olunması ve terk edilmesi ile ilgili esas ve usulleri düzenler.” hükmünü öngörmektedir. 3213

sayılı Maden Kanun’un birinci maddesinin başlığında “amaç” denilmişse de; bu madde aslında Kanun’un kapsamını belirlemektedir. Buna göre, 3213 sayılı Maden Kanunu, madenlerin maden içeren veya madenlerin elde edilmelerinde kullanılan gaz ve sular ile mermerlerin aranmaları, işletilmeleri, üzerinde hak sahibi olunması ve terk edilmesi ile ilgili hususlarda uygulama alanı bulacaktır. Başka bir deyişle, madenlerin aranması ve işletilmesi ile ilgili hususlar 3213 sayılı Maden Kanunu’na tabii olacaktır.

3213 sayılı Maden Kanunu 10.06.2010 tarih ve 5995 sayılı Kanun ile önemli değişikliklere uğramıştır. 5995 sayılı Kanun gerekçesinde maden kaynaklarının sürdürülebilirlik ilkesi çerçevesinde işletilmesi gereğine işaret edilmiştir. Son zamanlarda maden kanunu reformlarında sürdürülebilir kalkınma hukuku dikkate alınarak maden kaynaklarının işletilmesi, ticaret hukuku, çevre hukuku ve insan hakları hukuku gibi bütüncül bir yaklaşımla ele alınmaya çalışılmıştır (Ana Elizabeth BASTIDA, Mining Law in the Context of Development: an Overview, in: International Competition for Resources –The Role of Law, the State and of Markets, Dundee University Press, Dundee 2008, s.101-137.) Bu bütüncül yaklaşım 2010 tarihli 5995 sayılı Kanun’da da gözlenmektedir. 5995 sayılı Kanun, madencilği sadece madenlerin istihracı ile sınırlı olarak kavramamakta, madenlerin istihracından sonraki safhaları içeren bir süreç olarak düzenlemeye bağlamak istemektedir (Mustafa TOPALOĞLU, Maden Hukuku, Adana 2011, s.6 vd.)

Nitekim 3213 sayılı Maden Kanunu’nun tanımlar başlıklı 3.maddesini değiştiren 5995 sayılı Kanun’un 2.maddesinde “tesis” kavramı “Tesis: Madencilik faaliyetleri için zorunlu olan her türlü kırma, eleme, öğütme, kesme ve sayalama tesisleri ile işleme tesisi kapsamında asfalt üretim, hazır beton, yapı elemanı tesisleri, sallantılı masa, jig, konsantratör, flotasyon, liç, kalsinasyon, bioksidasyon ve benzeri cevher hazırlama ve zenginleştirme tesisleri, karıştırma, depolama, stoklama, atık kazanma ve atık bertaraf tesisleri gibi geçici üniteleri.” olarak tanımlanmıştır.

Görüldüğü gibi, Maden Kanunu’nun uygulanması anlamında madencilik tesisi kavramı, kırma, eleme, öğütme, kesme ve sayalama tesisleri ile işleme tesisi kapsamında asfalt üretim, hazır beton, yapı elemanı tesisleri, sallantılı masa, jig, konsantratör, flotasyon, liç, kalsinasyon, bioksidasyon ve benzeri cevher hazırlama ve zenginleştirme tesislerini de kapsamına almaktadır.

Maden teşviklerini düzenleyen 3213 sayılı Maden Kanununun 5995 sayılı Kanunla değişik 9.maddesinde “*Madencilik faaliyetleri Bakanlar Kurulu tarafından belirlenen teşviklerden yararlandırılır. Ancak hazır beton, asfalt ve yapı elemanları üretim tesisleri, imalat sanayi sektörü dışında madencilik faaliyeti kapsamında değerlendirilmez.*” denilmektedir. Bu hükümden hazır beton ve asfalt yapı elemanları tesisleri nitelikleri gereği teşvik

Yine 3213 sayılı Maden Kanunu’nun değişik maddelerinde kesme, sayalama ve zenginleştirme tesisleri madencilik faaliyeti kapsamında değerlendirilmiştir:

-5995 sayılı Kanunla değişik 3213 sayılı Maden Kanununun 7.maddesinde “*Maden üretim faaliyetleri ile bu faaliyetlere dayalı ruhsat sahasındaki tesisler için işyeri açma ve çalışma ruhsatları il özel idareleri tarafından verilir.*” denilmektedir. Bu hükümde maden ruhsat sahasındaki tesisler işyeri açma ve çalışma izni bakımından maden arama ve çıkarma ile aynı ruhsat rejimine tabi kılınmıştır.

-Devlet hakkının ödenmesi ile ilgili Maden Kanununun 14.maddesinde “*Tüvanan madenin, herhangi bir zenginleştirme işlemine tabi tutulduktan veya bir prodesten geçirildikten sonra satış fiyatının oluştuğu durumlarda, ocak başı satış fiyatı, madenin ocakta üretiminden ilk satışının yapıldığı aşamaya kadar oluşan nakliye, zenginleştirme*

dışında bırakılmış ve teşvikten yararlanacak madencilik faaliyeti kapsamında değerlendirilmemiştir. Demek ki, kanun koyucu madenlere ait üretim tesislerini madencilik faaliyeti kapsamında değerlendirmiş ancak katma değeri az olan asfalt ve betona ait tesisleri teşvik kapsamı dışında bırakmıştır. Buradan madencilikle ilgili üretim tesislerinin madencilik faaliyetlerinden sayıldığı anlaşılmaktadır.

ve varsa farklı prosese ait kullanılan tesis ve ekipmanın amortismanı dahil giderler çıkarılarak oluşan fiyattır.” hükmüne yer verilmiştir. Buna göre zenginleştirme ve diğer prodesten geçirme de madencilik faaliyeti sayılarak bu işlemlerden sonra oluşacak fiyat, Devlet hakkı ödenmesine esas olan ocak başı fiyat olarak kabul edilmiştir.

-3213 sayılı Maden Kanununun 24.maddesinde III.Grup madenler bakımından “*Bu grup madenler, rezervuar, beslenme alanı ve havzanın tabii dengesini bozmayacak, kapasitesini aşmayacak ve işletme tesislerini kapsayacak şekilde ruhsatlandırılır.*” hükmünü öngörerek işletme tesislerinin de maden işletme ruhsatı kapsamı ve dolayısıyla madencilik faaliyeti içinde olduğunu belirtmiştir.

IV- MADENCİLİK FAALİYETLERİNİN MADENCİLİK FAALİYETLERİ UYGULAMA YÖNETMELİĞİNDE DÜZENLENİŞİ

3213 sayılı Maden Kanunu’nun uygulaması ile ilgili usul ve esasları göstermek için 06.11.2011 tarih ve 27751 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Madencilik Faaliyetleri Uygulama Yönetmeliği yürürlüğe konulmuştur. Madencilik Faaliyetleri Uygulama Yönetmeliği’nde de 3213 sayılı Maden Kanunundaki aynı anlayış devam ettirilmiştir.

Madencilik Faaliyetleri Uygulama Yönetmeliğinde madencilik faaliyeti özel olarak tanımlanmıştır. Yönetmeliğin Tanımlar ve Kısaltmalar başlıklı dördüncü maddesinin (hh) bendinde madencilik faaliyetleri; “*Madenlerin aranması, üretilmesi, sevkiyatı, cevher hazırlama ve zenginleştirme, atıkların bertarafı, ruhsat sahasındaki stoklama/depolama işlemleri, maden işletmelerinin kapatılması ve çevre ile uyumlu hale getirilmesi ile ilgili tüm faaliyetler ve bu faaliyetlere yönelik tesislerin yapılmasını,*” şeklinde tanımlanmıştır. Yönetmeliğin 4/hh maddesi madencilik faaliyetinin maden aranması üretilmesinden cevher hazırlama, zenginleştirmeye hatta stoklama ve depolamayı kapsayan bir süreç olduğunu tartışmaya yer vermeyecek şekilde açıkça belirtmiştir.

Madencilik Faaliyetleri Uygulama Yönetmeliği 4/ççç maddesi, madencilik faaliyetlerinin yapıldığı “tesis” kavramını 3213 sayılı Maden Kanunu’nun 3.maddesinden daha da geniş olarak belirlemiştir. Buna göre tesis; “*Madencilik faaliyetleri için zorunlu olan her türlü kırma, eleme, öğütme, kesme ve sayalama tesisleri ile işleme tesisi kapsamında asfalt üretim, hazır beton, yapı elemanı tesislerinin, sallantılı masa, jig,*

konsantratör, flotasyon, liç, kalsinasyon, bioksidasyon ve benzeri cevher hazırlama ve zenginleştirme tesisleri, karıştırma, depolama, stoklama, atık kazanma ve atık bertaraf tesisleri gibi geçici üniteleri,” ifade etmektedir.

Madencilik Faaliyetleri Uygulama Yönetmeliğinin 33.maddesinde “*Aynı veya ayrı grup maden ruhsatlarının işletme izin alanlarının üst üste talep edilmesi durumunda, Genel Müdürlükçe projeler üzerinde ve/veya yerinde sahanın jeolojik yapısı, cevherleşmenin özellikleri, maden rezervleri, yatırım ve tesisler göz önünde bulundurularak inceleme yapılır.*” denilmek suretiyle tesislerin maden ruhsat verilmesinde bir kriter olarak dikkate alındığı ve madencilik faaliyetinin bir parçası olduğu dolaylı olarak ifade edilmektedir.

Madencilik Faaliyetleri Uygulama Yönetmeliğinin 39.maddesinde maden ruhsat süresinin uzatılması bakımından tesislerin yapılmış olması ön şart olarak getirilmiştir. İlgili madde hükmü “*Bu talep yapılırken işletme projesi süreci için zorunlu olan genel ilkelere uyulur. Ruhsat süresi maden rezervinin yeterli ve rasyonel bir şekilde işletilmesi için gerekli yatırımların yapılmış ve tesislerin inşa edilmiş olması, projenin uygun bulunması, geçmiş ruhsat döneminde projeye uygun faaliyette bulunulması durumları göz önüne alınarak uzatılabilir.*” şeklindedir. Buna göre, tesislerin yapılmasının zorunlu tutulması, zenginleştirme, kesme ve sayalamayı da kapsayan tesislerin madencilik faaliyeti kapsamında değerlendirildiğini göstermektedir.

V- SONUÇ

Yukarıda belirtildiği gibi, madencilik kavramı; maden yataklarının aranması, projelendirilmesi, işletilmesi ve

çıkarılan madenin zenginleştirilmesi ile ilgili işlemleri ifade etmektedir. Çıkarıldıkları haliyle ekonomik değer ifade etmeyen madenlerin zenginleştirilmesi, teknik, ekonomik ve sosyal nedenlerle bir zorunluluktur. Bu nedenle zenginleştirme, madencilik faaliyetinin ayrılmaz bir parçası niteliğindedir.

Dünyadaki modern eğilime uygun olarak 5995 sayılı Kanunla değiştirilen 3213 sayılı Maden Kanunu, madenciliği sadece madenlerin istihracı ile sınırlı olarak kavramamakta, madenlerin istihracından sonraki safhaları içeren bir süreç olarak düzenlemeye bağlamak istemektedir. Bunun için madencilik tesislerini sayarken zenginleştirme tesislerini madencilik tesisleri içine almıştır. Yine zenginleştirme işlemlerini arama ve işletme ile aynı ruhsat dizgisinde değerlendirmiştir.

Madencilik Faaliyetleri Uygulama Yönetmeliğinin 4/hh maddesinde, madencilik faaliyeti; madenlerin aranması, üretilmesi, sevkiyatı, cevher hazırlama ve zenginleştirme, atıkların bertarafı, ruhsat sahasındaki stoklama/depolama işlemleri, maden işletmelerinin kapatılması ve çevre ile uyumlu hale getirilmesi ile ilgili tüm faaliyetler ve bu faaliyetlere yönelik tesislerin yapılması... şeklinde tanımlanarak, cevher hazırlama ve zenginleştirme faaliyetlerinin madencilik faaliyeti kapsamında kaldığı ifade edilmektedir. Ancak yapılacak bir kanun değişikliğinde veya maden kanunu reformunda maden zenginleştirme faaliyetlerinin maden işletme faaliyeti içinde kaldığı açıkça belirtilerek, zenginleştirme faaliyetinin sınırlarının çizilmesi ve buna uygun hukuki mekanizmanın oluşturulmasının birtakım tereddütlerin ortadan kaldırılması bakımından yerinde olacağı düşünülmektedir.

MATEL®

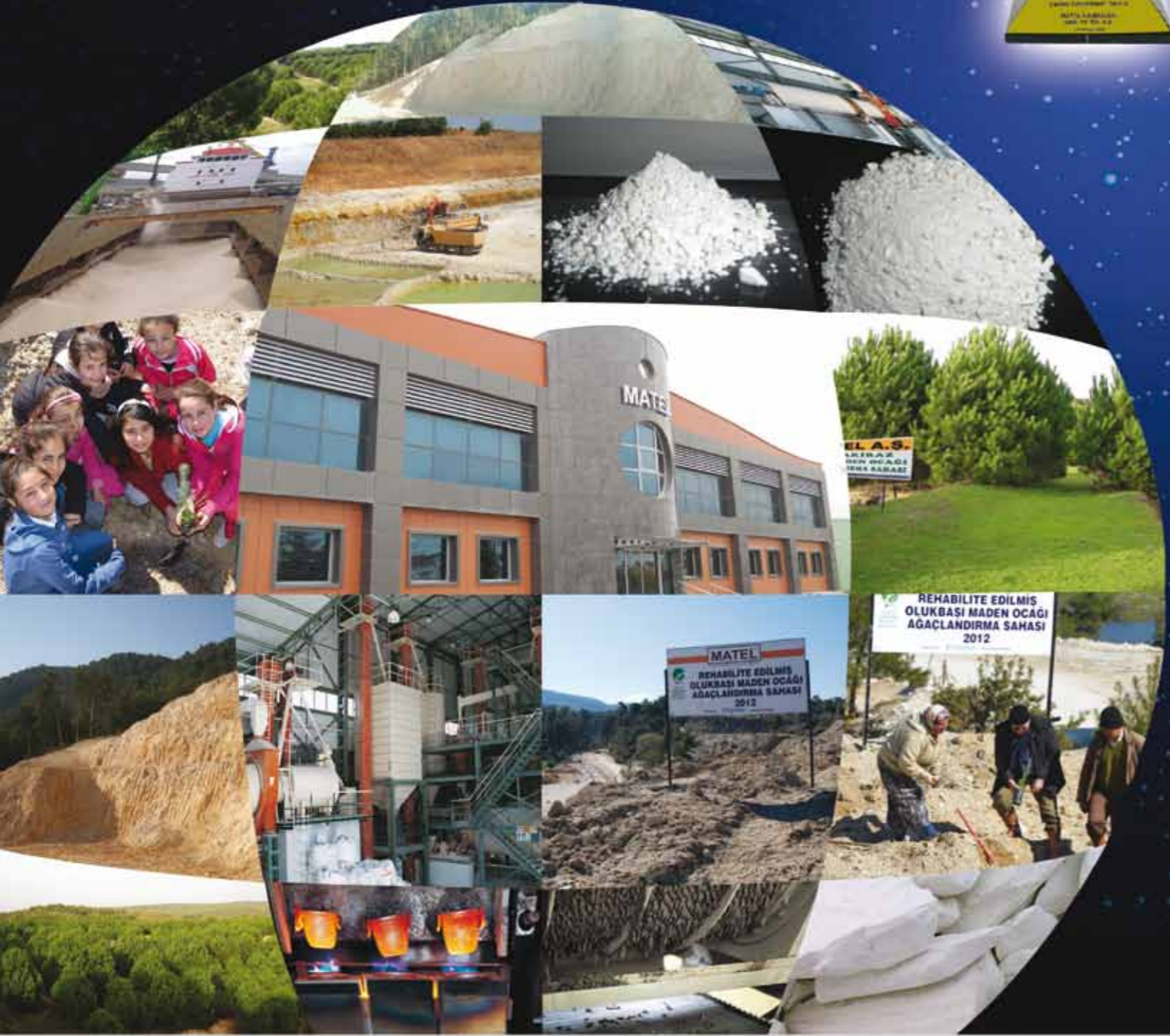
MATEL HAMMADDE SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

ENDÜSTRİYEL HAMMADDELERDE
KALİTE VE GÜVEN
ÇEVRE BİLİNCİ İLE SÜRDÜRÜLEBİLİR
MADENCİLİK

*Continuously
Pioneering...*

The largest MARBLE & TRAVERTINE block supplier in Turkey.

MERKEZ

Yalı Mah. Ziya Gökalp Cad. No: 3
34844 Maltepe / İSTANBUL
Tel : +90 216 441 22 84
Fax : +90 216 441 22 87
Web : www.matel.com.tr
E-mail : matel@matel.com.tr

BİLECEK FABRİKA

Organize Sanayi Bölgesi
11100 BİLECEK
Tel : +90 228 216 05 65
Fax : +90 228 216 05 69
E-mail : fabrika@matel.com.tr

MANİSA FABRİKA

Organize Sanayi Bölgesi
45030 MANİSA
Tel : +90 236 233 24 52
Fax : +90 236 233 24 55
E-mail : serel@serel.com.tr

Alfa Marble Ind. & Foreign Trade Ltd.

19 Mayıs Mh. Turanoğlu Sk. Sefi Bey Plaza
No: 2/35 Kozyatağı, Kadıköy,
İstanbul - Türkiye

tel +90 216 411 9220
fax +90 216 411 9225
alfa@alfamarble.com
www.alfamarble.com

ALFA

MARBLE

Chateau-Frontenac-Quebec-City-Canada

Madencilikte Önemli Bazı Ülkelerde Maden Hukuku ve İlgili Mevzuat: Kanada Quebec

Derleyen: **MELİH TURHAN**

Maden Y. Mühendisi (İTÜ Mad. Fakültesi Eski Maden Hukuku Öğr. Görevlisi)
(Türkiye Madenciler Derneği Baş Denetçisi)

Her sayımızda madencilik bakımından önemli bir ülkeyi ele alıyor ve maden mevzuatı hakkında bilgi sunuyorduk. Bundan önceki sayılarımızda ABD, Güney Afrika Cumhuriyeti, Avustralya ve Kazakistan maden mevzuatını, bir önceki sayımızda da Kanada Federal Maden mevzuatını incelemiştik. Geçen sayımızdan itibaren Kanada Eyaletleri ile Bölgelerinin maden mevzuatını biraz daha detaylı olarak ele almış "Ontario" eyaleti ile başlamıştık. Kanada'nın eyalet ve bölgelerinin her birinin yeraltı kaynaklarının idaresi kendine özgü ve birbirinden biraz farklı kanun ve yönetmelikleri var. Bu sayımızda da Quebec (KEBEK) eyaleti maden mevzuatını gözden geçirmek istiyoruz.

Bu eyaletlerin hemen hemen hepsi bir çok ülke arazisinden büyük memleketler olup pek çok kıymetli madenleri olan ve nüfusları az olan topraklardır. Bu bakımdan bir çok madencinin ve sermaye sahibinin ilgisini çekebilir. Ayrıca maden bir çok hüküm ve uygulama açısından ilginç olabilir.

Resmi Dili	: Fransızca
Başkent	: Quebec
En Büyük Kent	: Montreal (1 700 000)
Yüzölçümü	: 1 542 056 km2 (Eyaletler arasında ikinci)
Nüfus (2003)	: 7 598 100
Nüfus Yoğunluğu	: 4,9 kişi/km2
Konfederasyona Katılma	: 1 Temmuz 1867 (Kurucu Eyalet Olarak)
Saat Dilimi	: UTC - 5

Québec (Fransızca: **le Québec**), Kanada'nın en büyük eyaleti olmasının yanı sıra, Kanada'da yalnızca Fransızca'nın resmî dil olduğu tek eyâlettir . Québec, 700 binden fazlasının eyaleti daha iyi bir hayat için seçen yeni Québec'lilerin de oluşturduğu 7.6 milyonluk bir nüfusa sahiptir. Günümüzün Québec toplumu, sahip olduğu gelişmiş eğitim sistemi ve herkesin ücretsiz faydalanabildiği sağlık sistemiyle, modern ve dayanışmacı bir toplum görüntüsü vermektedir.

Québec, demokrasiye dayanan siyasi bir sisteme sahiptir. Geniş ve çeşitlilik gösteren ekonomisi gücünü zengin doğal kaynakların yanı sıra, büyüyen bilgi teknolojileri sektörü

ve diğer çeşitli endüstri kollarından almaktadır. İhracat-ithalat performansı, Québec'i, dünyanın en iyi 20 ekonomisi arasına sokmuştur. Québec birbirinden çok büyük farklılıklar gösteren 17 bölgeye ayrılmıştır.

27 Kasım 2006'dan beri Québec Kanada Avam kamarası tarafından resmen bir ulus olarak tanınmıştır.

Coğrafya

Québec, Kuzey Amerika kıtasının kuzeydoğu bölümünü kaplamaktadır. 17 idari bölgeye bölünmüş olan Québec, 1.667.441 kilometrekare gibi devasa bir alanı kaplar ve bu alanın 201.753 kilometrekaresi ise çeşitli su kaynaklarına ev sahipliği eder. Ormanlar ülkenin yarısından fazlasını (761.100 kilometre kare) kaplar. Orman arazisinin % 90,5' i halkın mülkiyetindedir. Eyaletin % 21'i göl ve su havzaları ile kaplıdır.

Québec eyaletinin başkenti *Québec* (Ville de Québec)'tir.

Québec, kuzeyde *Arktik Okyanusu*, güneyde *ABD* ve *New Brunswick*, doğuda *Atlas Okyanusu'u* ve *Saint Lawrence Körfezi*, batıda *James Körfezi*, *Hudson Körfezi* ve *Ontario* ile çevrelenmiştir.

Doğal Kaynaklar ve Madenler

Québec'in doğal kaynaklarının çeşitliliği ve madenlerinin çokluğu ona dünya ticaretinde ayrıcalıklı bir yer vermektedir. Bu özellik madencilik sektöründe kendisine dünyada ilk on arasında olmayı sağlamıştır.

Geniş arazisi ve jeolojisi Quebec'e geniş olanaklar sağlamaktadır. 30 kadar değişik maden türüne sahiptir. 158 adet maden arama şirketi ve 15 değişik maden zenginleştirme tesisi bulunmaktadır. Quebec'te birçok metalik mineraller üretilmekte, bilhassa **altın, demir, bakır ve çinko** başlıcalarıdır. Diğer madenler arasında **titanyum, asbest, gümüş, magnezyum, nikel** ve birçok **endüstriyel mineraller ve metaller** sayılabilir. Bununla beraber bu gün için Eyaletin maden zenginliğinin ancak % 40'ı bilinmektedir. 2003 yılında Quebec'in maden üretimi değeri 3.7 milyar Kanada Dolarına erişmiştir. Bundan başka eyalet önemli bir Elmas madeni arama merkezi durumuna gelmiştir. 2002 yılından beri maden aramaları yatırımlarında devamlı bir artış gözlenmektedir. Bu artış bilhassa Kuzey Batı bölgeleri ile **Otish Dağları** ve **Tornat Dağları** bölgesinde daha belirgindir.

QUEBEC MADEN MEVZUATI

1. Maden Kanunu

Québec Eyaletinin yasal madencilik rejimi esas itibariyle "Maden Kanunu" ile yönetilir. Buna bağlı olarak hükümetin çıkardığı "**Yönetmelikler**" vardır. Bunlardan başka

2. Çevre Mevzuatı
3. Kamu Arazileri Kanunu
4. Orman Kanunu
5. Vergi Kanunları

Maden mevzuatını ilgilendiren kanunlardır.

Doğal Kaynakları ilgilendiren gerek Maden Kanunu içersinde gerekse diğer mevzuat içersinde petrol ve doğal gazla ilgili hükümler, tuzlu sularla ilgili hükümler, yeraltı rezervuarları ve deniz dibi maden kaynakları hakkındaki mevzuat ve hükümler bizim bu makalemiz kapsamı dışında kalacaktır.

Yönetim ve Bakanlık

Québec'te maden mevzuatını yönlendiren ve yöneten **Doğal Kaynaklar ve Yaban Hayatı Bakanlığı** ile bu bakanlığın ülke çapındaki ilgili **Maden Tescil Büroları ve Bölgesel Bürolar**'dır.

MADEN KANUNU**Uygulama ve Tanımlar: (Maden Cinsleri)**

Quebec (Kebek) Eyaleti'nin Maden Kanunu'nun en son tadilatı 2011 yılında yapılmış olup aşağıda ele alacağımız hükümler halen geçerli en son hükümlerdir. Maden Kanununun uygulama alanını ve içeriğini görmek Madde 1'deki tanımları incelemekle mümkündür.

Maden Kanunu bir çok başka devlet ve eyalet mevzuatından farklı olarak **“Petrol ve Doğal Gaz”** hükümlerini de içermektedir. Bazı maddeleri iptal edilmiş olmakla beraber, bu nedenle madde sayısı çoktur ve toplam 383 maddeden oluşmaktadır.

*Ağırlıkça **en az % 4 erimiş halde katı madde içeren akışkan doğal sıvılar** (Tuzlu Sular - Salamuralar-“brine”) da Maden Kanunu kapsamındadır.

*Maden Kanunu madenleri (maden cevherlerini,mineralleri “mineral substances”) şöyle tanımlamaktadır: **Katı** (fossilleşmiş organik maddeler dahil),sıvı (su hariç) yahut gaz şeklinde olan maddelerdir.

* **Yüzeysel Madenler**'i (Surface Mineral Substances) de şu şekilde tanımlamaktadır: **Turba, kum, silis kumu, çakıl, kalker, kalsit, dolomit, her türlü kil ve seramik kili imalâtında kullanılan arjilleşmiş kayalar, boyutlandırılmış olarak kullanılan her tür kayaç, kırılmış taş veya silis cevheri yahut çimento ham maddesi olan kayalar, gevşek toprak içinde bulunan her türlü maden** (tarımsal topraklar hariç), **maden atık yığınları (inert tailingler),inşaat malzemesi, kiremit ve tuğla yapımında veya toprağın iyileştirilmesinde kullanılan maddeler.**

- Kanun **“Özel Jeolojik Bölgeler”**i (outstanding geological site) kanun kapsamı dışına taşımış ve o alanları şöyle tanımlamıştır: Jeolojik, Jeomorfik, arazi şekli yahut biyolojik özellikleri ve eğitim yahut bilimsel araştırmalar bakımından önemli yerler, bilhassa nadir bulunan ve yok olma tehlikesi altında olup, korunması gerekli arazi veya bölgeler.

- Maden Kanunu **“Yeraltı Rezervuarları”** (Depoları) hakkında da hükümler getirmektedir.

Yukarıdaki açıklamalardan sonra Quebec Maden Kanunu içinde geçen bazı kelimelerin anlamlarını kesinleştirmek bakımından burada bazı tanımlara yer vermek istedik:

Prospeksiyon yapmak: (To prospect) “ Ön arama, keşif”. Bir bölgede her hangi bir maden hakkı veya

mülkiyet almadan maden aranması yönünden arazinin incelenmesi, araştırılması. (petrol, doğalgaz, yeraltı rezervuarları –depoları-dışında)

Ocak başı fiyat: (Well head value) “Ocak başı değer”. Ortalama perakende satış fiyatından, vergiler,ortalama nakliye maliyeti “ocaktan, perakende satış yerine kadar olan nakliye” ve varsa arıtma (rafinasyon) masrafı düşüldükten sonra oluşan fiyat.

Maden Mülkiyeti (Ruhsat Alınamayacak Alanlar)

Aşağıda açıklanan madenler ve sahalar üzerinde hak sahibi olunamaz:

(Bunlar devlete tahsis edilmiş arazilerdir.Bu hüküm devlete ait veya devlete bırakılmış arazilerdeki “Yeraltı Rezervuarları” için de geçerlidir.Bu maden sahalarında başka bir maden bulunmuşsa da bir hak verilmez.)

- Maden İmtiyazlarında 1.Temmuz.1911 den önce ihtira beratı (buluculuk hakkı) ve imtiyaz verilmiş sahalar.
- 24 Temmuz 1880 de belediyelere ayrılmış arazilerde yahut tarımsal amaçlarla belirlenmiş yerlerde (ki bu yerlere o tarihten önce verilmiş ihtira beratı, mülkiyet hakkı yahut o tarihten sonra ama 1 Ocak 1921 tarihine kadar verilmiş olanlar 24.Temmuz.1880 den önce verilmiş gibi kabul edilebilen yerler)
- Maden Hakları devlete tahsis edilmemiş özel mülkiyete bırakılmış olan araziler.
- 6.Mayıs.1982 tarihinde bir kısmında bir işletme kurulmuş bulunan arazi parselleri. (Kanuna uygun olarak 15 Eylül 1982 den sonra 180 gün içinde tescili yapılmış olan yerler)
- İşletilen bir maden yatağının ve rezervin devamı olan,çalışılabilir bir rezerv alanı olduğu ve işletme için gerekli olduğu işletme sahibi tarafından gösterilen ve ispat edilen mücavir alanlar.
- (Not: Kanunda bu bölüme giren daha başka yerler de var. Ancak bunlar çok spesifik ve detaylı olduğu için buraya almadık.)

Aramacı Lisansı (Prospecting Licence) (Ön Arama Lisansı) ve Müracaat

Hiç bir kimse kendi adına veya başkası adına devlet arazisi veya özel arazi üzerinde Bakan tarafından verilmiş bir Aramacı Lisansı (Prospecting Licence – Ön Arama İzni) olmadan maden arayamaz. Maden sahası kapatamaz.

Devlet memurları maden hakkı alamaz. Müracaat yapamaz.

Herhangi bir kişi Aramacı Lisansı olmasa bile harita üzerinde bir arazi parseli belirleyip bir müracaat yapabilir.

Herkes yönetmelikte belirtilen şartları yerine getirmek ve belirtilen ücretini ödemek kaydı ile (Aramacı Lisansı) alabilir. Bu “Ön Arama Lisansı” devir edilemez.

Ön Arama Lisansı (Prospecting Licence)'nın müddeti **5 yıl**'dir. Yönetmelikte belirtilen şartlar yerine getirilmek suretiyle aynı müddetle bakan tarafından yenilenebilir.

Kanun gereği bu lisans iptal edilirse iptal tarihinden itibaren 2 yıl süre ile yeni bir lisans için müracaat edilemez.

Lisans sahibi maden arama esnasında veya ruhsat müracaati sırasında lisansını yanında bulundurmamak ve ibraz etmek zorundadır.

Lisans sahibi prospeksiyon için devlet arazilerinde istediği yere girebilir. Ancak başkasına ait her hangi bir “Arama Ruhsatı, İşletme Ruhsatı veya İmtiyazı” ile kapatılmış sahalarda arama yapamaz.

Maden Arama ve Hazırlık

Madencilik minerallerin aranması ile başlar. Quebec'te madencilik herkese serbesttir. Mamafih hiç bir kimse geçerli bir Arama Ruhsatı olmadan maden arama faaliyeti gösteremez.

Ruhsat Sahaları (Claims) ve Müracaat şekli

Maden ruhsatları maden parselleri (claims) denen yerlere verilir. Bir ruhsat parselinde ruhsat sahibinin (petrol, doğal gaz, tuzlu sular “brine”, kum, çakıl ve diğer yüzey mineralleri dışında) maden arama faaliyeti yapma hakkı vardır. Ruhsat sahaları iki türlü elde edilebilir.

•Harita üzerinden yapılan müracaatlarla alınan sahalar (ki bunlara Fransızca ifadeden “CDC” parseller “Claim Designee sur Carte” denmektedir.

•Arazi üzerinde işaretlemek suretiyle yapılan müracaatlar (ki bunlara da”ground staking” “staked claim” denmektedir.

Harita üzerinden müracaat yapılabilecek yerlerde (Haritası yapılmış bölgelerde) Arazi üzerinden müracaat (Ground staking) yapmak yasaktır.

2000 yılından beri esas yöntem **“harita üzerinden müracaat”** olarak kabul edilmektedir. Bu yöntemde aramaya açık alanlarda “Doğal Kaynaklar ve Yaban Hayatı Bakanlığı”nca hazırlanmış haritalardan önceden belirlenmiş parseller seçilerek müracaat yapılır. Bu metot nispeten basit ve hızlıdır. Bunun için yine Bakanlığın hazırladığı formlar müracaatçı tarafından doldurulur. Bu formlarda kimlik bilgileri ve seçilen ruhsat parsellerinin bildirimi yer alır. Formlar müracaat harcının yatırıldığına dair makbuzla birlikte ya “Maden Tescil Bürosuna” ya da “Bölgesel Büro'ya” verilir. Formların Fransızca doldurulması istenmektedir.

Arazide işaretleme suretiyle müracaat daha karmaşıktır. Böyle bir ruhsat alabilmek için müracaatçının geçerli bir **“Prospeksiyon Lisansı”** (Aramacı Lisansı) olması gerekir. Bakanlıktan bu müracaat için metal plakalar alınır ve yönetmelikte belirlenen yöntemle seçilen arazi üzerinde işaretleme

yapılarak, 20 gün içinde işaretlenen alanı ve çevresini gösteren bir harita, harç makbuzu da eklenerek diğer gerekli dökümanlarla birlikte “Maden Tescil Bürosuna” veya “Bölgesel Büro'ya” gönderilir.

Her iki yöntemde de müracaat evrakı kabul edildiği takdirde müracaatçıya büro tarafından bir **“Alındı Belgesi”** verilir.

Maden Arama Ruhsatı (Exploration Licences) ve Müddeti

Yukarıda belirtilen şekillerde alınmış parsellerin ruhsat müddeti **2 yıldır**. Gerekli ve zorunlu minimum faaliyetlerin gösterilmesi halinde 2 şer yıllık periyotlar halinde uzatılabilir. Bir ruhsat sahası yönetmelikte yazılı olduğu şekilde terk edilebilir.

Bir ruhsat sahibi ruhsat alanı içerisinde (petrol, doğal gaz, tuzlu su, kum, çakıl ve yüzey mineralleri dışında) her türlü madeni arayabilir. Ancak üretim ve sevkiyat yapamaz. Bunun istisnası jeolojik ve jeokimyasal numunelerle 50 ton miktarını geçmeyecek şekilde denemeler için yapılmış üretimdir. Buna benzer bir şekilde izinsiz olarak arama sahasındaki ağaçlar numune almak amacıyla belli miktarda kesilebilir. Bu ancak hudut hatlarının belirlenmesi, yarma ve örtü tabakasının kaldırılması amacıyla ve yetkili mercilerden sonradan izin almak kaydıyla gerçekleştirilebilir.

Arama Ruhsatı sahibi ruhsat alanı üzerinde her türlü aramayı yapmakta serbesttir. Hatta ruhsatını geçerli halde tutabilmek için her yıl her bir parselde belli bir miktarda arama yapmak zorundadır. Yönetmeliklerde bu aramaların yapılış şekli ve müddetleri, minimum miktarları hakkında hükümler vardır. Bu şartların zamanında yerine getirilmemesi ruhsatın iptaline ve hatta parselde sonradan bulunacak madenlerdeki öncelik hakkının yitirilmesine neden olabilir.

22.Kasım. 2000 den önce hem **Yüzey Mineralleri** hem de **diğer madenler** (Yeraltı ve metalik madenler) için ayrı bir Arama Ruhsatı veriliyordu.

Artık o tarihten itibaren her türlü maden için ortak Arama Ruhsatı verilmektedir. (Kum, silis kumu, endüstriyel amaçlı çakıl, normal kil ve bazı yüzey mineralleri dışında) Daha önce verilmiş olan ayrı ruhsatlar yavaş yavaş süreleri doldukça tükenmektedir.

Kanun gereği bu lisans iptal edilirse iptal tarihinden itibaren 2 yıl süre ile yeni bir lisans için müracaat edilemez.

Lisans sahibi maden arama esnasında veya ruhsat müracaati sırasında lisansını yanında bulundurmamak ve ibraz etmek zorundadır.Lisans sahibi prospeksiyon için devlet arazilerinde istediği yere girebilir. Ancak başkasına ait her hangi bir “Arama Ruhsatı, İşletme Ruhsatı veya İmtiyazı” ile kapatılmış sahalarda arama yapamaz.

KANADA - QUEBEK EYALETİNDE RUHSAT TÜRLERİNE GÖRE Müracaat Ücretleri**(İLK MÜRACAAT VE ARAMA DÖNEMİ)**

Bu tarife 1.Nisan.2011 ile 31.Mart 2013 tarihleri arasında geçerlidir.

Aramacı Lisansı (Prospecting Licence):.....	33 Dolar
(Kanada Doları)	Aramacı Lisansı
sureti.....	15 “
Arazide Hudut Kazıkları üzerine çakılacak metal levha (4 adet).....	4 Dolar
Arazide işaretlenmiş parselin tescil ücreti	27 “

Harita üzerinden yapılan müracaatlarda Tescil ücreti:**52° paralel dairesi kuzeyinde kalan parseller**

<u>Ruhsat Alanı</u>	<u>Harita üzerinden yapılmış olan müracaat sayısı (Parsel adedi)</u>
1 ila 150	150 adet üzeri

25 ha dan a	27 Dolar	135 Dolar
25 ila 45 ha	98 “	490 “
45 ila 50 ha	109 “	545 “
50 ha üzeri	123 “	615 “

Not: 1/50 000 lik bir paftanın tamamını kapatmak istendiğinde özel tarife uygulanır.

52° paralel dairesi güneyinde kalan parseller

<u>Ruhsat Alanı</u>	<u>Harita üzerinden yapılmış olan müracaat sayısı (parsel adedi)</u>
1 ila 40	40 adet üzeri

25 ha dan az	27 Dolar	135 Dolar
25 ila 100 ha	53 “	265 “
100 ha üzeri	80 “	400 “

Ruhsat yenileme ücretleri ise; alanlarına ve buldukları yere göre ruhsat müddetinin sona erme tarihinden 60 gün önceye kadar müracaat edildiği takdirde yukarıdaki tabloda görülen ilk tescil ücreti kadar ücret alınır. Eğer uzatma dilekçesi verildiği günde ruhsat bitim tarihine 60 günden az kaldığı takdirde ilk tescil ücretinin iki misli ücret alınır. Örneğin 25 ha’dan az alanlı sahalar için 27 dolar yerine 54 dolar alınır.

Bir faaliyet raporu en son ruhsat bitim tarihinden 60 gün önce verilirse 100 dolar alınır.

Her Bir Ruhsat Sahasında Yapılacak Minimum Faaliyet Tutarları: (Ön Arama)**52° paralel dairesi kuzeyindeki sahalar**

	<u>Ruhsat Alanları</u>		
<u>Geçerlilik süresi</u>	<u>25 ha dan az</u>	<u>25 ila 45 ha</u>	<u>45 ha üzeri</u>
1	48 Dolar	120 Dolar	135 Dolar
2	160 “	400 “	450 “
3	320 “	800 “	900 “
4.....	480 “	1200 “	1350 “
5.....	640 “	1600 “	1800 “
6.....	750 “	1800 “	1800 “
7 ve üzeri	1000 “	2500 “	2500 “

52° paralel dairesi güneyindeki sahalar

	<u>Ruhsat Alanları</u>		
<u>Geçerlilik Süresi</u>	<u>25 ha dan az</u>	<u>25 ila 100 ha</u>	<u>100 ha üzeri</u>
1 ila 3	500 Dolar	1200 Dolar	1800 Dolar
4 ila 6	750 “	1800 “	2700 “
7 ve üzeri	1000 “	2500 “	3600 “

Maden Arama Ruhsatı Yıllık Harcı: 123 Dolar/ km² dir. Yani 1,23 Dolar/ hektar eder.

Maden Arama Ruhsatı yenilenmesi: 68 Dolar

Maden Arama Ruhsatı (Mining Exploration Licence) alınmış bir sahada istenilen zorunlu faaliyet tutarları:

<u>. Yıl .</u>	<u>Tutar Dolar/km2</u>	(1 km2 = 100 ha)
1	100	
2	200	
3 ve 4	500	
5 ve 6	1000	
7 ve 8	1500	
9 ve 10	2000	

İŞLETME RUHSATI

Bir madenin hazırlık safhası genel olarak birçok faaliyeti içerir. Bunlardan bir tanesi de fizibilite etüdüdür. Çevre Etki Değerlendirmesi, madenin planlanması, üretim izinlerinin alınması, Tesislerin alanının hazırlanması hep arama döneminde başlar. Bir ruhsat sahasında bütün bu hazırlık işlerinin yapılması ve fiili üretime geçebilmek için bir **“İşletme Ruhsatı”** alınması gerekir.

Bir İşletme Ruhsatı sahibine ruhsat sahası içinde, (yüzey mineralleri, petrol, doğal gaz ve tuzlu su dışında) her türlü madenin üretilmesi hakkını sağlar. Bir Maden Arama Ruhsatı sahibi bir veya bir kaç parselde işletilebilecek bir maden yatağının varlığını kanıtladığı takdirde İşletme Ruhsatı alabilir. Bu amaçla “Doğal Kaynaklar ve Yaban Hayatı Bakanlığı”na müracaat edilmesi gerekir. Dilekçe ekinde maden yatağı varlığını gösteren gerekli dökümanlar ve harç ile ücretin yatırıldığını gösteren belgeler bulunmalıdır. Müracaat edilen alanda başka haklar veya yasaklanmış alanlar söz konusu ise ilave belgeler de istenmektedir. Maden İşletme Ruhsat alanı genellikle 100 hektarı geçmez.

İşletme Ruhsatı müddeti 20 yıl’dır. Ruhsat süresi dolduğunda 10’ar yıllık periyotlarla (genellikle) 3 kez uzatılabilir. Ruhsat uzatma ücreti alınmaz. Fakat Ruhsat sahibi ilk yenileme yılı için müracaat esnasında bir ücret ödemek durumundadır. Diğer müddet için de yıllık bir kira ödemek durumundadır. Bu ücretlere ait liste aşağıda verilmiştir.

Bir İşletme Ruhsat sahası tamamen veya kısmen terk

edilebilir. Bunun nedenleri çevresel kanunlar veya mali zorunluluklar dolayısıyla olabilir. İşletme ruhsat sahibi kalan işletme sahası üzerindeki haklarını korumak istiyorsa bu parsel üzerinde yeni bir ruhsat alma opsiyon hakkı vardır.

Maden işletme ruhsatı sahibinin kamu arazilerinde kendi parseli üzerinde bulunan arazileri kullanma hakkı vardır. Ancak bu hak maden işletme tesisleri, tailing depolama yerleri, atölyeler ve madencilikle ilgili diğer tesislerin kurulması için olmayıp satın alınması gerekir. Yahut başka bir kullanıcısı varsa onun rızasını almak gerekir. Madenci kendi sahasında çıkan kum ve çakılı kendi ihtiyacı için izin almadan kullanabilir.

YÜZEYSEL MİNERALLERİ İŞLETME RUHSATI (AÇIK İŞLETME)

Endüstriyel amaçlı kullanılan silis kumu dışında, **inşaat kumu, çakıl, normal kil gibi toprak içinde gevşek** olarak bulunan **diğer Yüzeysel Mineralleri, eski atıkları** (tailingleri) işletmek için alınan ruhsatlar (**Rüçhan Hakkı Olmayan**) ruhsatlardır. Eğer bu yataklar belediyelerce yol yapımında kullanılan malzeme ocakları yahut kamu ihtiyacı için ayrılmış ocaklar ise yahut Quebec sınırları dışına ihraç edilen malzemelere ait ocaklar ise bunlar (**Rüçhan Hakkı Olan**) işletmeler olarak adlandırılırlar. Rüçhan hakkı olmayan işletmeler devir edilemez.

Endüstriyel amaçlı kullanılan silis kumu işletmelerine yahut diğer yüzeysel mineraller işletmelerine de (Rüçhan Hakkı Olmayanlar dışında) **Rüçhan Hakkı İşletme ruhsatı** verilir.

Rüçhan Hakkı olmayan işletme ruhsatları tescil tarihinden sonraki yılın 31 Mart günü sona erer. Yıllık olarak yenilenebilir. Rüçhan Hakkı olan İşletme müddetleri ise söz konusu olan mineralin beklenen rezervine göre belirlenir ama her halde **10 yılı** geçmez. Bu müddet de 5 yılı geçmeyen periyotlarla yenilenebilir. İstisna olarak **turba** yataklarının işletilmesi için **15 yıllık** ruhsat verilir. Bu da aynı periyotlarla uzatılabilir.

Yüzeysel Mineraller işletmeleri de çevre sorunları yahut mali zorunluluklar yahut sermaye yetersizliği nedenleriyle kısmen veya tamamen terk edilebilir.

Yüzeysel Mineraller işletmecisi de kanunen belirlenen bazı istisnalar dışında yıllık bir ücret ödemek durumundadır. Buna ait liste aşağıda verilmiştir.

İşletmeye başlamadan önce ruhsat sahibi yahut işleten arazinin işletme sonunda rehabilitasyon ve restorasyon planı yapması ve bir garanti vermesi gerekir.

MADENİN KAPANMASI, REHABİLİTASYON VE RESTORASYON ÖNLEMLERİ

Madenlerin çevreye etkisi önemlidir. Hele terk edilirken düzgün ve planlı bir rehabilitasyon uygulanarak kapatma olmalıdır.

Aksi takdirde çevreye verilen zarar büyüyebilir. Ormanların kesimi, yolların yapımı, açık işletme kazıları dolayısıyla çalışılması bitmiş artık faaliyet olmayan bir madenin sağlık ve güvenlik açısından tehlikeleri olabilir. Derin kuyular ve galerilerden kontrolsüz toksik gaz ve suların çıkışı, maden atıklarından süzülen sular çevreye etkili olabilir. Quebec yönetimi de diğer birçok madenci yönetimler gibi madenlerin çevreye olumsuz etkisini azaltmak için madencilerin bir madenin işletme ömrü boyunca baştan birçok önlem alınması için kanun ve yönetmelikler çıkarmıştır. Bunlar hem madenin çalışması sırasında hem de işletme kapanırken alınması gereken önlemlerdir.

Quebec hükümetinin ilk üzerinde durduğu konu madenin ömrü tükendiğinde arazinin rehabilitasyonu ve restorasyonudur. Bir madeni işleten veya ruhsat sahibi işletmeye başlarken Bakanlığa madenin bitiminde uygulanacak bir "Rehabilitasyon ve Restorasyon Planı" vermesi ve bununla ilgili bir teminat yatırması (finansal garanti sağlaması) gerekir. Bu teminat miktarı tahmini toplam rehabilitasyon masrafları tutarının % 70' i kadardır. Hükümet bu miktarı arttırıp eksiltme yetkisine sahiptir. Bazen tamamını peşin olarak isteyebilir. Son yıllarda takip edilen strateji bu tahmini teminat miktarının % 70'ten % 100'e çıkarılması yönündedir.

Rehabilitasyon Planı madenci tarafından uygulanmazsa hükümet bu işi üçüncü kişilere yaptırabilir. Masrafları da madenciden tahsil eder.

Diğer önlemlerden biri de Ön Arama Lisansı yahut Maden Arama Ruhsatı veya Yüzeysel Madenler İşletme ruhsatı sahibinin ruhsat bitim tarihinden itibaren 30 gün içinde bütün malzeme, alet edevat ve makinelerini ruhsat sahasından alıp götürmek mecburiyetidir. İşletme Ruhsatı veya İmtiyaz söz konusu ise sahanın (çıkarılmış olan cevher dahil) boşaltılması bir yıl içinde yapılmalıdır. Ancak kanunen uygun olursa ruhsat sahibinin tekrar aynı parseli bir ruhsatla kapatması durumu istisna oluşturur.

İŞLETME RUHSATI SAHASINDA HARÇ VE ÜCRETLER

İşletme Ruhsatı sahasında yıllık alınacak kira:

- Tahsis edilmiş veya ayrılmış özel arazilerde ..... 21 Dolar/ha
- Kamu arazilerinde 44

"İşletme Ruhsatı yenilenmesi (Ruhsat Bitimine 60 gün kaladan önce) ... 110 Dolar

İşletme Ruhsatı müddetince istenilen asgari faaliyet tutarı ..... 35 Dolar/ ha

Yüzeysel Madenleri İşletme Ruhsatı (Rüçhan Hakkı olmayan) ..... 244 Dolar (açık İşletme)

Yüzeysel Madenleri İşletme Ruhsatı yenilenmesi ..... 244 "

Yüzeysel Madenleri İşletme Ruhsatı (Rüçhan Hakkı) (Turba yatakları hariç)

İŞLETME MÜDDETİ YILLIK KİRA ÜCRETİ

* 5 yıl ve daha az.....	2688 Dolar
* 5 yıldan 6 yıla kadar	3225 "
* 6 yıldan 7 yıla kadar	3763 "
* 7 yıldan 8 yıla kadar	4302 "
* 8 yıldan 9 yıla kadar	4838 "
* 9 yıldan 10 yıla kadar	5375 "

Rüçhan hakkı Turba yatakları (15 yıllık) 8063

Maden Devi 5.4 Milyar Euroluk Kesintiye Gidiyor

Madencilik alanında dünyanın ikinci en büyük şirketi Rio Tinto yeniden yapılandırma planı kapsamında önümüzdeki 2 yıl içinde 5,4 milyar euroluk kesintiye gidecek

Madencilik alanında dünyanın ikinci en büyük şirketi Rio Tinto yeniden yapılandırma planı kapsamında önümüzdeki 2 yıl içinde 5,4 milyar Euro'luk kesintiye gidecek.

Şirket, operasyon maliyetlerini 2014 yılına dek 3,85 milyar Euro, araştırma alanındaki harcamalarını ise 1,5 milyar Euro azaltacak.

Yeniden yapılandırma kapsamında işten çıkarmaların olacağını doğrulayan Rio Tinto, kaç kişinin işsiz kalacağını kamuoyu ile paylaşmadı.

Küresel talepte azalma, üretim maliyetlerinin artması ve fiyatlardaki düşüş şirketin küçülmeye gitmesinde etkili oldu.

Şirketin kesintiden etkilenmeyecek tek birimi kâr marjı yüksek demir cevheri üreten bölümü olacak.

Rito Tinto, gelecek yıl demir cevheri üretimini 290 milyon, 2015'e kadar da 360 milyon tona çıkarmayı hedefliyor.

Şirketin bir diğer umudu da Çin. Çin'in hammadde talebi son yıllarda hızlı bir şekilde arttı. Son ekonomik veriler Çin'de bu alanda üretimin azaldığını gösteriyor. Ancak Avrupa ve Amerikan pazarına göre Çin pazarı hızını düşürse de büyümeye devam ediyor. Rio Tinto, Çin ekonomisinin gelecek yıl yüzde 8 büyüyeceği tahmininde bulunuyor.

Yatırımcılar Rio Tinto'nun yeniden yapılandırma ve büyüme stratejisine iyimser yaklaştı. Rio Tinto'nun Londra borsasında işlem gören hisseleri yüzde 5'in üzerinde değer kazandı.

Kaynak: www.thelira.com / 30 Kasım 2012

Asbest Madeni Bilim Adamlarının Araştırma Alanı Oldu

Kanada'nın Quebec eyaletinde Mars gezegeni ile aynı özelliklere sahip bir asbest madeni, ABD'li ve Kanadalı bilim adamlarına araştırma alanı oldu.

Kanada'nın Quebec eyaletinde Mars gezegeni ile aynı özelliklere sahip bir asbest madeni, ABD'li ve Kanadalı bilim adamlarına araştırma alanı oldu.

Quebec eyaletinin amiyant madenleri ile ünlü olan ve şehre de ismi verilen Asbestos kentindeki Jeffrey Maden Ocağı'nda, NASA ve Kanada Uzay Ajansı CSA'dan 24 bilim adamı bilimsel çalışma başlattı. Proje yöneticilerinden Winnipeg Üniversitesi Öğretim Üyesi Profesör Ed Cloutis metan gazının Sudan sonra, hayatın başlangıcını aramaktaki en önemli ikinci anahtar olduğunu belirterek, "Mars'taki metan gazının kaynağını bulmak, gezegendeki yaşama ilişkin soruların da cevabı olacak. Jeffrey Asbest Maden Ocağı'nın şartları da, elimizdeki Mars verileri ile birebir aynı" dedi.

NASA tarafından Mars'a gönderilen Curiosity robotunun gezegenin atmosferinde metan gazı saptaması üzerine heyecanlanan bilim adamları, Jeffrey Asbest Maden Ocağı'nda da Toronto Ryerson Üniversitesi'nde üretilen ve Kapvik adı verilen robotu kullanacak. 2 kilometrekarelik bir alana yayılan maden ocağında, yerin 350 metre altındaki madene incek Kapvik'in toplayacağı veriler, NASA ve CSA'nın elindeki Mars verileri ile karşılaştırılacak.

Bir önceki Quebec eyalet hükümetinin 58 milyon dolar kaynak aktararak üretimi devam ettireceğini açıkladığı Jeffrey Asbest Maden Ocağı, seçimler sonrası oluşan yeni hükümetin kapatma kararı ile üretimini durdurmuştu. 800 bin dolar bütçe ile başlayan bilimsel çalışma, bilim adamlarının dışında 20 kişiye de istihdam sağlıyor.

Kaynak: www.haberler.com / 26 Kasım 2012

Filobil ile filonuz elinizin altında.

Filobil yani filo bilgi sistemi, aracınız seyir halindeyken, bilgilerinizi sizinle paylaşır ve masraflarınızı azaltır. Filonuza istediğiniz an, istediğiniz yerden ulaşmak artık çok kolay!

- Araç konum bilgisi
- Yakıt ve Adblue tüketim takibi
- Yakıt seviyesi
- Faaliyet bölgesi dışına çıkış
- Aykırı durumlar için alarm bildirim
- Araç çalışma süreleri
- 10 farklı ihlal durumu verisi
- Çalışma saatleri hız aşımı
- Sürücü performansı (Ekonomik kullanım, rölanti süresi, aşırı hız değerleri)
- filobil.com.tr üzerinden anlık filo takibi

FORD CARGO

Go Further

ford.com.tr
facebook.com/FordCargo

İran'a "Altın" Yaptırımı Geliyor

Amerikalı senatörler, İran'a yeni yaptırımlar öngören bir paket açıkladı. Paket, İran'a kıymetli madenlerin satışına da yaptırımlar getiriyor.

Amerikalı senatörler Bob Menendez, Mark Kirk ve Joe Lieberman, İran'a yeni yaptırımlar öngören bir paket açıkladı.

Demokrat Senatör Bob Menendez, Cumhuriyetçi Senatör Mark Kirk ve bağımsız senatör Joe Lieberman tarafından, Senato'da görüşülmekte olan Ulusal Savunma Yetki Yasası'na eklenmesi teklifiyle açıklanan önlemler paketi, İran'ın enerji, liman, nakliyat ve gemi sanayi sektörlerini, Tahran'ın nükleer silahlanmaya dönük faaliyetlerini desteklemede rol oynadıkları gerekçesiyle kara listeye alırken, bu alanlarda yapılacak ticari işlemlere yaptırımlar içeriyor.

Aynı zamanda, İran'a grafit, alüminyum ve çelik gibi, gemi sanayi ve nükleer sektörlerle alakalı ürünler satan veya tedarik eden bireylere cezalar öngören paket, İran'ın yaptırımları atlatmaya dönük çabalarını önleme noktasında, İran'a kıymetli madenlerin satışı ya da transferine de yaptırımlar getiriyor.

Paket, İran devlet televizyonu ve başkanının da zorla televizyonda itiraf veya göstermelik duruşmalar yayınladıkları gerekçesiyle insan hakları suistimalleri olarak tanımlanması ve yaptırımlara tabi tutulmasını içeriyor.

Kaynak: www.aa.com.tr / 30 Kasım 2012

İran Uranyum Üretimini Artırabilir

Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu (IAEA), İran'ın uranyum zenginleştirme tesisinde üretimi iki katına çıkarmaya hazır olduğunu bildirdi.

IAEA'nın sızdırılan raporunda, Fordo'da 2 bin 784 santrifüj bulunduğu ve İran'ın yakında, işletilen santrifüj sayısını 700'den bin 400'e çıkarabileceği belirtildi.

İran'ın Fordo'da kaydettiği ilerlemenin açığa çıkarıldığı raporun, tesisi düzenli olarak ziyaret eden IAEA müfettişlerinin bulgularına dayandığı kaydedildi.

Henüz tam kapasiteyle işletilmeyen uranyum zenginleştirme tesisinde, 174 santrifüjün 4 yeni kaskadının her birinin, "vakum testine tabi tutulduğu ve uranyum heksaflüorür gazıyla ikmale hazır olduğu" ifade edildi.

Bir yetkili, yeni kaskadlar operasyonel duruma gelince yüzde 20 oranında zenginleştirilmiş uranyumun (orta seviyede zenginleştirilmiş) aylık üretiminin 25 kilogram olabileceğine, şu anda üretimin 15 kilogram olduğuna dikkati çekti.

Kum kenti yakınında askeri bir üste, bir dağın içinde kurulan Fordo tesisi, orta seviyede zenginleştirilmiş uranyum üretecek 16 kaskad içermek üzere tasarlanmış.

Raporda ayrıca, İran'ın 2010 yılından bu yana 233 kilogram yüksek-dereceli zenginleştirilmiş uranyum ürettiği açıklandı.

İran Atom Enerjisi Kurumu yılbaşında, yüzde 20 oranında zenginleştirilmiş uranyum stokunun 96 kilosunu, Tahran'daki tıbbi araştırma reaktörü için yakıtla dönüştürmüştü.

IAEA, İran'ın herhangi bir neden göstermeden, Buşehr'deki nükleer reaktörünün cevherinden nükleer yakıtı çıkardığını da bildirdi.

Raporda, nükleer silahlarla bağlantılı deneylerin askeri bölge Parçin'de yürütüldüğüne dair bulgularla ilgili soruşturmanın da buradaki "yaygın faaliyetler" nedeniyle ciddi biçimde sekteye uğradığı belirtildi. İran, Parçin'de bu tür faaliyetler yürütüldüğünü reddediyor.

IAEA'nın raporunun sonunda, kurumun, "İran'daki tüm nükleer materyalin, barışçıl faaliyetlerde kullanıldığı sonucunu çıkaramadığı" ifade edildi.

Kaynak: www.haberturk.com / 17 Kasım 2012

Antalya Limanı'ndan Çin'e 1 Milyar Dolarlık Doğal Taş İhracatı

Antalya Limanı'ndan yılbaşından bu yana yapılan 2 milyon ton doğal taş ihracatından 1 milyar dolar civarında gelir elde edildiği, ihracatın yüzde 90'ının Çin'e yapıldığı bildirildi.

Port Akdeniz Genel Müdür Vekili Özgür Sert, AA muhabirine yaptığı açıklamada, Antalya Limanı'ndan yılbaşından bu yana ihracat amacıyla bin 200 gemi hareketi gerçekleştirildiğini söyledi.

Bu hareketlilik sonucunda 6 milyon ton yükleme ve tahliye işlemi gerçekleştirildiğini bildiren Sert, bu süreçte Antalya Limanı'ndan yoğun bir şekilde maden ürünlerinin yurt dışına gönderildiğini ifade etti.

Özellikle mermer, krom ve çimento ihracatının yapıldığını anlatan Sert,

"Antalya'dan farklı ülkelere yoğun şekilde mal satılıyor. Biz de Antalya Limanı'ndan Çin'e mal satıyoruz, ihracat gerçekleştiriyoruz. Konteyner içerisinde giren yüklerin yüzde 90'ı Çin'e ihraç oluyor" dedi.

Çin'e gönderilen doğal taş miktarının 30'unun Antalya Limanı'ndan bu yılbaşından itibaren 2 milyon ton olduğunu belirten Sert, bu satıştan elde edilen gelirin ise 1 milyar dolar civarında olduğunu vurguladı. Sert, Türkiye'den yapılan mermer ihracatının yüzde

Kaynak: www.haberler.com / 29 Kasım 2012

DOST MADENCİLİK TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ

DOST MADENCİLİK 4 ARALIK
DÜNYA MADENCİLER GÜNÜNÜZÜ KUTLAR...

Söğütluçeşme Cad. No:89 Kadıköy / İstanbul
Tel : 0216 418 2020
Faks : 0216 414 4380

"Yarına Değer Bırakma" İlkeleri

Dedeman Madencilik, kurucusu M. Kemal Dedeman'ın işaret ettiği "Yarına bir Değer Bırak" düsturundan hareketle ve parçası olduğu Dedeman Holding'in öncülük vizyonuyla, şu ilkeleri benimser:

1 Ülkesi için çalışmak

Dedeman Madencilik, yeraltı zenginliklerinin, ulusal gelişmenin ve toplumsal refahın kaynağı olduğu bilinciyle hareket eder; ürün çeşitliliğini ve kaliteyi yükseltmenin, şirketi olduğu kadar, ülkeyi de büyütme anlamına geldiğini bilir.

2 Gelecek için çalışmak

Dedeman Madencilik, teknolojiyi ve global gelişmeleri yakından izleyerek verimliliği artırmanın yanı sıra, yeni maden yatakları aramaları ile geleceğe yatırım yapmanın önemine uygun hareket eder.

3 Birey için çalışmak

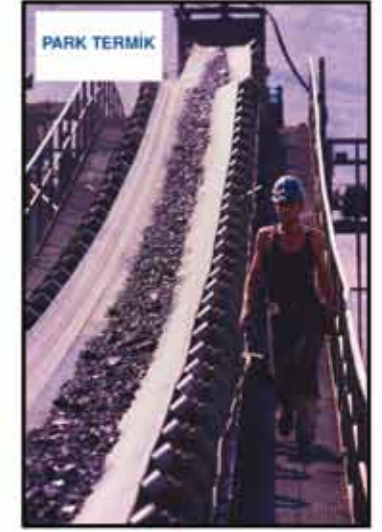
Dedeman Madencilik, her kademede sürekli eğitimin, mesleki olduğu kadar, toplumsal ve bireysel kaliteyi de yükselttiğine inanır; çalışanlarının bireysel gelişimine katkıyı sektörel liderliğin gereği olarak görür.

4 Çevre için çalışmak

Dedeman Madencilik, madenlerin doğanın bir armağanı olduğunun farkında olarak, çevrenin korunması ve doğal yaşamın sürdürülmesine duyarlı davranır.

5 Toplum için çalışmak

Dedeman Madencilik, maden işletmelerinin, bulunduğu coğrafyaya ve çevresindeki yerleşimlere olumlu katkılarının, ekonomik faydayla sınırlı kalmamasına özen gösterir.

PARK TERMİK 620 MW Çayırhan Termik Santrali'ni işletmektedir. Türkiye'nin ilk özelleştirilen santrali olup özelleştirme sonrasında kapasite kullanım oranı %48'den %81'e çıkmıştır.

Bir Zamanlar Bir “Krom Komitesi” Vardı

MELİH TURHAN

Maden Yüksek Mühendisi

“Krom Komitesi”nin madenciler arasında söylene gelen ismi bu olmakla beraber asıl resmi adı “ Krom Müstahsilleri Komitesi” dir. Kuruluşu “Türkiye Madenciler Derneği”nden daha öncedir. Ama ne yazık ki henüz kesin tarihi belirleyecek bir vesika veya kanıt bulamadım. İnternette ve bu güne kadar gelmiş bazı kurucu şirketlerden yaptığımız araştırmalar olumlu bir sonuç vermedi. Konuyu gündeme getirmemin bir nedeni de bu. Elinde bilgi olan kişi ve kuruluşlar Türkiye Madenciler Derneği kanalıyla bizimle paylaşırlarsa kendilerine müteşekkireceğiz.

Krom Komitesi ile Türkiye Madenciler Derneği Türkiye madenciliğini ilgilendiren birçok konuda müşterek çalışmışlar, hatta birçok yönetim kurulu toplantılarını birlikte yapmışlardır. Ta ki 1976 yılında “Türkiye Maden İhracatçıları Birliği”İstanbul’da kurulana kadar. O yıl Krom Komitesinin ömrünü tamamlamış olduğunu görüyoruz.

Birlikte yapılan toplantılara örnek olarak bir çok başka toplantılar meyanında ekte fotoğrafını verdiğimiz T.M.D. “Karar Defteri” sayfalarında tutanağı bulunan 18 Mart 1961 tarihli toplantı ile 19 Mart 1961 tarihli toplantıyı gösterebiliriz. Birinci toplantıda her iki yönetim kurulu müşterek bazı kararlar almışlar. (Toplantı karar tutanağı açıklaması aşağıda verilmiştir). İkincinin de ise her iki kuruluşu o zamanki Maden Dairesi Reisi (Başkanı) nin bazı konuları görüşmek üzere birlikte toplantıya çağırılmış olduğu görülmektedir.

Krom Müstahsilleri Komitesinin kuruluş gerekçesi şöyle özetlenebilir. Türkiye’nin önemli bir krom ülkesi olduğu herkesçe bilinmekte ve kabul edilmektedir. Ülkenin önemli zengin krom yatakları vardır. Çelik sanayiinde dayanıklı ve paslanmaz çelik alaşımlarında kullanılan krom gittikçe önem kazanmaktadır. Bu endüstride ileri gitmiş ülkeler Almanya, Amerika, İngiltere ve diğer bazı Batı Avrupa ülkeleri gibi ülkelerde yeterli krom cevheri bulunmamaktadır. Bilhassa İkinci Dünya Savaşı öncesi ve sırasında bu ihtiyaçlarının önemli kısmı Türkiye tarafından sağlanmak durumunda idi. Türkiye maden ihracatında kromun yeri önemliydi. Devlet bu kozunu elinde tutmak, maden üretimini programlayabilmek ve özel sektör ile devlet sektörünün birlikte hareket edebilmesi amaçlarını gütmüştür.

Rusya’da krom madeninin 19’ncü yüzyılda bulunuşunu takiben Türkiye’de de Bursa Harmancık bölgesinde 19’ncü yüzyılın ortalarında krom bulunmuştur. (İlk keşif yılı 1848 dir.) Bu rezervler “Dağardı Madeni” adı altında Osmanlı döneminde yabancı sermayeli olan firma tarafından “Osmanlı Maadin Şirketi” adıyla çalıştırılmıştır. Bu şirket sonradan Türk Kanunlarına uyum sağlayarak “Türk Maadin Şirketi”

adını almıştır. Türkiye’nin önemi hem rezerv açısından hem de metalürjik kromlarının kalitesi açısından sonradan Güney Afrika ve Zimbabwe ve diğer bazı ülkelerde devasa rezervler bulunmasına rağmen halen devam etmektedir. Bunun teknik açıklamasını burada yapmaya gerek görmüyorum. Zaten yazımızın amacını da aşar.

Krom Müstahsilleri Komitesinin kuruluşunda yine bir devlet kuruluşu olan Etibank başı çekmiştir. Başkan Etibank’tır. Çünkü Etibank’a bağlı önemli krom işletmeleri vardı. Bunlardan biri “Şark Kromları İşletmesi” (Guleman – Elazığ) dir. Bu rezervler de 20’ncü yüzyılın başlarında bulunmuştur. Önce bazı yataklar özel firmalarca işletilmiş sonra “ Etibank Şark Kromları İşletmesi” 1939 da kurulmuştur. Daha sonraları 20’inci yüzyılın başlarında bulunan Muğla Yöresindeki (Fethiye-Köyceğiz) krom yataklarının bazılarını da Etibank “Üçköprü Krom İşletmeleri” adı altında işletmiştir. Bu işletmenin merkezi de Göcek’te idi.

Kuruluşta Başkan Vekilliği, Sakarya Meydan Muharebesi’nde önemli hizmetleri görülen Emekli General Selahattin Adil Paşa tarafından deruhte edilmiştir. O da Etibank gibi derneğimizin de kurucusudur. Kendisinin Eskişehir Alpu civarında ve Bursa Harmancık civarında krom madenleri vardı. Avrupa da bazı çelik fabrikalarının da temsilcisi idi.

Krom Komitesi yönetim kurulu üyelerinden önemli bazılarını şöyle sayabiliriz: (Bunların bazıları aynı zamanda kurucu üyelerdir):

- Maden Arama ve İşletme Şti: adına Kemal Onurad (Sonradan Kemad Şti.)
- Fethiye Şirketi Madeniyesi T.A.Ş. adına Reşit Gencer
- Türk Maadin Şirketi : Adına Av. Hamit Karaorman
- Kromit Şirketi adına: Oğuz Akal
- Orhan Brant ve Şürekası Komandit Şti : Adına Orhan Brant
- Köyceğiz Kromları A.Ş. ve Bursa Toros Kromları A.Ş. Adına Sıtkı Koçman

Vefatından sonra yayımlanan, hayatını anlattığı hatıralarında madenlerinden bahsetmiş ancak anılar Krom Komitesi kuruluş döneminden önce bitmiştir. Bu yüzden kuruluşlarla ilgili bilgi yoktur.

İşte Toplantı Tutanaqları:

Toplantı: 18 Nisan 1961 Salı

Saat: 10.30

Gündem

- Ticaret Bakanlığında alınan 4 Nisan 1961 tarih ve 5/5977 sayılı yazının okunarak yazılacak rapor hakkında karar verilmesi
- Abot Maden Ltd. Şti. Nin İngiltere’ye sattığı 508 ton “zımpara” £ 3 / 10 /.- fiyatının tasdik (onay) veya reddi hakkında karar alınması

Hazır bulunanlar: Reşit Gencer, Bedri Bekiroğlu, Ömer İnönü, Hadi Yener, Naim Kromer, Orhan Brand, A. Çanakçılı, Selâhattin Göktuğ, Rasih Selcan, Cemil Parman

Gündemin 1’inci maddesi gerek “Dernek” ve gerekse “Krom Komitesi”ni ilgilendirmesi dolayısıyla her iki teşekkül İdare Kurulu üyeleri bir arada toplandılar.

Başkan Bedri Bekiroğlu oturumu saat 11’de açtı. 1’inci maddenin görüşülmesine geçildi.

1- İlk olarak Cemil Parman söz alarak “İhracatı Geliştirme Merkezi”nde yapılan toplantılara iştirak etmesi (katılması) dolayısıyla bu toplantılardaki görüşmeleri Krom Komitesi’ne yazılı olarak bildirdiğini açıkladıkladıktan sonra sözü madenlerin ihracatının arttırılmasına getirerek, gerek bu konuda yazılacak raporda ve gerekse Bakanlığın ayrıca bildireceği tarihte yapılacak toplantılarda ele alınması gerekli konuların:

- Devlet Hakkının tahsili şekli, reddiyat meseleleri (% 40 lık Antimuan’dan 96 lira Devlet Hakkı alınması) gibi konulara dokunmak veya Devlet Hakkının tamamen kaldırılması veya temsili bir hadde indirilmesi
  - Maden Kredisi’nin ihdası (oluşturulması)
  - Nakliyat politikasının ayarlanması
  - Limanlarda madenler için hususi tarife tatbiki (Özel tarife uygulanması)
  - Metalurjinin gelişmesini sağlayıcı ucuz elektrik enerjisi temini
- Olması gerektiği hususunda izahatta (açıklamalarda) bulundu. Hadi Yener söz alarak istihali (üretimi) ucuzlatıcı tedbirler (önlemler) olarak raporda:
- İşçi ücretleri
  - İşçi Sigortaları
  - Outillage (kesinti)

Mevzularına temas edilmesini (konularına değinilmesini) ve bunlarda da indirim sağlayıcı tedbirler alınması hususlarına dokunulmasını istedi.

Cemil Parman tekrar söz aldı ve maden işçisinin sanayi işçisiyle mukayese edilemeyeceği (karşılaştırılmayacağı) maden işçisinin gel-geç işçi olduğunun da tebarüz ettirilmesini (belirtilmesini) istedi.

Reşit Gencer: Maden Kanununun revizyonu lüzumuna da (gereğine de) temas edilmesi lazımdır mütalâasında (yorumunda) bulundu.

Cemil Parman: Yabancı sermayeyi de teşvik edici tedbirlerin raporda derpişi (belirtilmesi-yazılması) lüzumludur dedi.

Orhan Brand imza	Bedri Bekiroğlu imza	Reşit Gencer imza	Hadi Yener imza
Ömer İnönü İmza Rasih Selcan İmza	Naim Kromer imza Cemil Parman imza	A. Çanakçılı -----	Selahattin Göktuğ imza

ANILARLA MADENCİLİK

Toplantı: 19. Nisan 1961 Çarşamba Saat: 10

Gündem

1- Maden Dairesi Reisi Safi Teziç'in daveti üzerine Dernek İdare Kurulu ve Krom Komitesi İdare Kurullarının birlikte toplantısı

Hazır Bulunanlar: Safi Teziç, Ahmet Çelebi (Sanayi Bakanlığını temsilen), Reşit Gencer, Bedri Bekiroğlu, Hadi Yener, Orhan Brand, Rasih Selcan, Necmi Ergener (müşahit olarak), Cemil Parman, Ömer İnönü, Selahattin Göktuğ

Toplantı: 19 Nisan 1961 Salı saat 10,30

Gündem

- 1- Maden Dairesi Reisi Safi Teziç'in daveti üzerine Dernek İdare Kurulu ve Krom Komitesi İdare Kurullarının birlikte toplantısı
- 2- Maden Dairesi Reisi Safi Teziç'in daveti üzerine Dernek İdare Kurulu ve Krom Komitesi İdare Kurullarının birlikte toplantısı

Hazır Bulunanlar: Reşit Gencer, Bedri Bekiroğlu, Hadi Yener, Orhan Brand, R. Parman, Selahattin Göktuğ, Necmi Selcan, Cemil Parman

Gündem, 19 Nisan 1961 Salı saat 10,30

1- Maden Dairesi Reisi Safi Teziç'in daveti üzerine Dernek İdare Kurulu ve Krom Komitesi İdare Kurullarının birlikte toplantısı

2- Maden Dairesi Reisi Safi Teziç'in daveti üzerine Dernek İdare Kurulu ve Krom Komitesi İdare Kurullarının birlikte toplantısı

Hazır Bulunanlar: Reşit Gencer, Bedri Bekiroğlu, Hadi Yener, Orhan Brand, R. Parman, Selahattin Göktuğ, Necmi Selcan, Cemil Parman

Toplantı: 19 Nisan 1961 Çarşamba saat 10

Gündem

- 1- Maden Dairesi Reisi Safi Teziç'in daveti üzerine Dernek İdare Kurulu ve Krom Komitesi İdare Kurullarının birlikte toplantısı
- 2- Maden Dairesi Reisi Safi Teziç'in daveti üzerine Dernek İdare Kurulu ve Krom Komitesi İdare Kurullarının birlikte toplantısı

Hazır Bulunanlar: Reşit Gencer, Bedri Bekiroğlu, Hadi Yener, Orhan Brand, R. Parman, Selahattin Göktuğ, Necmi Selcan, Cemil Parman

Toplantı: 19 Nisan 1961 Çarşamba saat 10

Gündem

- 1- Maden Dairesi Reisi Safi Teziç'in daveti üzerine Dernek İdare Kurulu ve Krom Komitesi İdare Kurullarının birlikte toplantısı
- 2- Maden Dairesi Reisi Safi Teziç'in daveti üzerine Dernek İdare Kurulu ve Krom Komitesi İdare Kurullarının birlikte toplantısı

Hazır Bulunanlar: Reşit Gencer, Bedri Bekiroğlu, Hadi Yener, Orhan Brand, R. Parman, Selahattin Göktuğ, Necmi Selcan, Cemil Parman

SILOPI ELEKTRİK 135 MW Asfaltit yakıtlı
Silopi Termik Santrali bölgede 1000 kişiye istihdam sağlamaktadır. 2. ve 3. ünitelerin inşaatları devam etmekte olup, proje tamamlandığında kurulu güç toplam 405 MW'a ulaşacaktır.

PARK TEKNİK

CİNER GRUP ENERJİ VE MADENCİLİK FAALİYETLERİ

Temelleri 1978 yılında atılan ve Aralık 2004 tarihine kadar Park Grubu adıyla bilinen Ciner Grubu, farklı sektörlerde vermekte olduğu hizmetleri Ciner Enerji ve Madencilik Grubu, Ciner Medya Grubu ve Ciner Ticaret, Sanayi ve Hizmet Grubu adları altında 3 grup ve çeşitli şirketleri ile sürdürmektedir.

1990'lı yılların başından itibaren özelleştirme projeleri ile birlikte "Enerji ve Madencilik" alanında yatırımlara başlayan ve Türkiye'de madencilik ve enerji sektöründe büyük yatırımlara imza atan Ciner Grubu, çatısı altında bulunan 10 adet grup şirketi ile Türkiye'de bir çoğu yeni, ya da ilk olan atılımlar gerçekleştirmiştir:

Grubumuz Şirketlerimizden Park Teknik 1995 yılında işletme hakkı devri modeli ile Çayırhan'da madencilik ve enerji alanında yatırıma başlamış olup, ilerleyen yıllarda farklı şirket çatıları altında kömür üretiminden bakır cevheri üretimine kadar geniş bir yelpazede maden üretimi ve toplam 775 MW kurulu gücü ve planlanan/yatırım sürecinde olan 1738,4 MW'lık santral yatırımı ile sektördeki çalışmalarına devam etmektedir. Çayırhan / Beypazarı'nda bulunan Linyit Kömür Madeni'ni Avrupa'nın en verimli yeraltı işletmesi haline getirmiş ve Türkiye'de özel sektöre devredilen ilk termik santral olan Çayırhan Termik Santrali'ni yine ülkemizin "en verimli çalışan termik santrali" haline getirmiştir. 1996-2011 yılları arasında Şirketimiz Park Teknik sahada toplam 60.627.559 ton linyit üretmiştir. Sahada üretim faaliyetleri devam etmekte olup, üretilen linyit 4 üniteden oluşan 620 MW gücündeki Çayırhan Termik Santraline beslenmektedir.

Çayırhan sahası dışında, Elbistan linyit sahalarımız için EÜAŞ ile şirketimiz arasında yılda 17.250.000 ton kömür üretimini öngören imtiyaz sözleşmesi bulunmaktadır. Aynı şekilde, Silopi asfaltit sahamız için TKİ ile rödövens sözleşmesi bulunmakta olup, hali hazırda 135 MW kurulu güce sahip olan Silopi Termik Santralinin kapasitesi, inşaatı devam eden 135 MW'lık 2. ve 3. ünitelerin tamamlanmasının ardından 405 MW'a çıkacaktır.

Öte yandan, Tunçbilek'de 2 adet ruhsat sahibi olan TKİ ile şirketimiz arasında yeraltından kömür işletmesine yönelik yapılan hizmet alım sözleşmesi bulunmakta olup, Tunçbilek işletmesinden toplam 5.000.000 ton, İğdekuzu işletmesinden ise toplam 6.000.000 ton kömür üretilmesi işlerine devam edilmektedir. Ayrıca, Zonguldak'ta her biri 350 ton/saat kapasiteli 2 adet kömür yıkama tesisi, TTK ile imzalanan anlaşma uyarınca Park Teknik tarafından işletilmektedir.

Grup şirketlerimizden Park Elektrik, Siirt Madenköy'de bulunan bakır sahasının işletme haklarına sahiptir. Tesisin an itibari ile 1.050.000 ton/yıl olan üretim kapasitesi, 2012 yılının Aralık ayı itibari ile 1.650.000 ton/yıl olarak arttırılacaktır. Yine diğer grup şirketlerimizden Konya Ilgın Elektrik, uhdesi Şirketimize ait Konya Ilgın kömür sahasının geliştirilmesi ve sahada 500 MW gücünde santral kurularak devreye alınması projesini yürütmekte olup, Eti Soda ve Riotur Madencilik şirketleri ise trona cevheri üretimi ile ülke ekonomisine katkı sağlamaktadır. Eti Soda şirketinin 2011 yılı üretimi toplam 1.100.000 ton gerçekleşmiş ve tesisin % 50 kapasite artırımı ile ilgili yatırım çalışmalarına başlanmıştır. Eti Soda'nın gelecekte 1.600.000 ton trona üretimi yapması hedeflenmektedir. Öte yandan 1.650.000.000 ton trona rezervine sahip olan Riotur şirketimiz, sahadan 107.000.000 ton "Soda Külü" [nihai ürün] üretimi yapılabilecek Ankara Kazan bölgesi işletme ruhsatını elinde bulundurmaktadır. Madenin yeryüzüne çıkarılarak işletilmesi çalışmalarına başlanmıştır. Bu amaçla ilk test kuyusu (3'lü grup) açılmış ve pilot üretim tesisi kurulmuştur.

Divriği Hekimhan Madenleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. Genel Müdürlüğü'nün kendi sahasında atıl olarak beklettiği 3,5 Milyon ton toz demir cevheri ile yıllık 150 bin ton elek altı toz cevherinin 15 yıl süresince zenginleştirilmesine ilişkin açmış olduğu ihaleyi kazanıp, Yap-İşlet-Devret modeliyle üstlenen şirketimiz Park Maden, 20 yılı aşkın süredir zenginleştirilemeyen ve Türkiye ekonomisine kazandırılmayan demir cevherini işleyerek ülke ekonomisine büyük katkı sağlamıştır.

BİR CİNER GRUBU KURULUŞUDUR

PARK TEKNİK ELEKTRİK MADENCİLİK TURİZM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

Merkez : Ankara Yolu Üzeri
3. Km 06922
Çayırhan-Nallihan
ANKARA

Tel : 0312 796 02 02
Fax : 0312 796 15 87

Avrasya - MENA Madencilik Zirvesi 24 - 25 Nisan 2013 Ataköy Sheraton Otel / İSTANBUL

Türkiye Madenciler Derneği

1. Gün

09.00 - 09.30 : Açılış

09.30 - 10.50 : Panel 1

Madencilik Projelerinin Finansmanı ve
Uluslararası Hukuk

10.50 - 11.10 : Kahve Molası

11.10 - 12.10 : Panel 2

Enerjinin Geleceği?

Kömür - Lityum - Toryum

12.10 - 13.30 : Öğle Yemeği

13.30 - 14.45 : Panel 3

Türkiye ve Bölgesinde Yükselen Madencilik
Yatırımları (Altın ve Bakır)

14.45 - 15.45 : Panel 4

Yeni Teknolojiler ve Arama Teknikleri

15.45 - 16.15 : Kahve Molası

16.15 - 19.30 : Yuvarlak Masa Görüşmeleri

16.00 - 18.00 : Madencilik projelerinin
finansmanı ile ilgili özel çalışma

2. Gün

Panel 1 : 09.00 - 10.00

Sürdürülebilir Madenciliğin,
Ülkelerin Ekonomik ve Sosyal Gelişmesinde Önemi
Kahve Molası : 10.00 - 10.20

Panel 2 : 10.20 - 11.30

Nadir Elementler ve Stratejik Metal Yatırımları
Tungsten - Nickel - Antimony - Boron

Panel 3 : 11.30 - 12.30

Demir Çelik Yapımında Kullanılan Ham Maddeler
Demir - Krom - Manganez - Çinko
Öğle Yemeği : 12.30 - 13.45

Panel 4 : 13.45 - 14.30

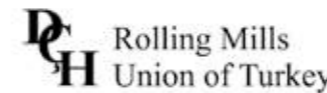
İş Güvenliği ve Sağlık

Kahve Molası : 14.30 - 15.00

Yuvarlak Masa Görüşmeleri : 15.00 - 17.30

gowlings

Türkiye Madenciler Derneği Öncülüğünde Düzenlenmektedir

Tel: +90 212 543 93 05 E-mail: iguvenal@ebyintl.com

www.ebysummits.com - www.ebyintl.com

Dergimizin reklam koşulları ve ücretleri konusunda bilgi almak için 0 212 245 15 03 numaralı telefonu arayabilir veya info@turkiyemadencilerderneği.org.tr adresine mail atabilirsiniz.

REKLAM İNDEKSİ

CANELMADENCİLİK.....	1	MADKİM.....	39
MAPEK.....	6	TEKNOMAR.....	44
META-NİKEL.....	7	ETİ BAKIR.....	50-51-52
PENA MADEN.....	10	TKİ.....	53
EGEMAD.....	11	TÜRK MAADİN.....	57
KOZA ALTIN.....	13	MATEL.....	58
ÇAYELİ BAKIR.....	15-16-17	ALFA.....	59
ETİMADEN.....	21	TEKMAR.....	67
REMAS.....	22	EMRE MADENCİLİK.....	67
TÜPRAG.....	27	FORD.....	69
VOLVO.....	29	DOST MADENCİLİK.....	71
BİLGİ MÜHENDİSLİK.....	30	DEDEMAN MADENCİLİK.....	72
ERKOM.....	31	CİNER.....	73-77-78
EKİN MADEN.....	32	CİNER.....	ÖN KAPAK İÇİ
ORICA-NİTRO.....	33	SOMA KÖMÜR.....	ARKA KAPAK İÇİ
ERSEL.....	35	ECZACIBAŞI ESAN.....	ARKA KAPAK
LABRİS.....	37		

TÜRKİYE MADENCİLER DERNEĞİ SEKTÖRDEN HABERLER BÜLTENİ

İstiklal Caddesi Tunca Apartmanı No: 233/1-1 Beyoğlu-İstanbul/Türkiye
Tel: +90 (212) 245 15 03 Faks: +90 (212) 293 83 55
info@turkiyemadencilerderneği.org.tr • www.turkiyemadencilerderneği.org.tr

35 Yıllık Deneyim Yüksek Kapasite Güncellenen Yatırımlar Evrensel Standartlar

6000 Yetmiş İş Gücü
En Yeni Teknoloji ile İş Güvenliği
Soma Bölgesi'nde;
5.500.000 ton / yıl Yeraltı Kömür Üretimi
Mersin'de;
200.000 Ton Krom Cevheri Üretimi

Zonguldak Taşkömürü Projesi Soma Holding ve Türkiye için Önemli Bir Atılım

Halihazırda Türkiye'nin en büyük yeraltı maden üreticisi olan Soma Holding, Türkiye'nin tek taşkömürü havzası Zonguldak'ta, Bağlık-İnağzı Taşkömürü Projesi'ni hayata geçiriyor.

Jeolojik Kömür Rezervi	: 136 milyon ton
Planlanan Yatırım Tutarı	: 200 milyon USD
Planlanan Başlangıç Üretim Miktarı	: Yıllık 2 milyon ton
Planlanan Nihai Üretim Miktarı	: Yıllık 3,3 milyon ton

Karanfil Sokak No:12 34330
Levent - İstanbul - Türkiye
T : +90 212 283 08 47 / 48
F : +90 212 283 08 46
www.somaholding.com

**Eczacıbaşı
Esan**

**DOĞADAKİ
DETAYLAR**

www.esan.com.tr

- Feldspat
  - Kuvars
    - Süzölmüş Kil
      - Ukrayna Kili
        - Kaolen
          - Bentonit
            - Halloysit
              - Talk